

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

**DO PROJEKTU ZMIANY STUDIUM UWARUNKOWAŃ
I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO
GMINY POCZESNA**

Prognoza oddziaływania na środowisko
do projektu zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Poczesna

WYKONAWCA:
e-GIS Pracownia Urbanistyczno-Projektowa Sp. z o.o.
ul. Sanocka 24/33, 93-038 Łódź
email. egis.lodz@gmail.com
tel. +48 663-322-405

1. PODSTAWA PRAWNA OPRACOWANIA	5
3. METODY ZASTOSOWANE PRZY SPORZĄDZANIU PROGNOZY	6
4. POŁOŻENIE I CHARAKTERYSTYKA GMINY	6
5. POWIĄZANIA PRZYRODNICZE OBSZARU OPRACOWANIA Z OTOCZENIEM	7
6. SYNTeza USTALEŃ PROJEKTU	7
7. USTALENIA ZMIANY STUDIUM ISTOTNE DLA OCENY WPŁYWU NA POSZCZEGÓLNE ELEMENTY ŚRODOWISKA	9
8. OCHRONA PRAWNA ZASOBÓW PRZYRODNICZYCH I KRAJOBRAZOWYCH	10
8.1. Obszar Natura 2000 Poczesna Koło Częstochowy PLH 240030	10
8.2. Pomniki przyrody	10
8.3. Park Krajobrazowy Orlich Gniazd	11
8.4. Użytki ekologiczne.....	12
9. TRANSGRANICZNE ODDZIAŁYWANIE NA ŚRODOWISKO	12
10. DIAGNOZA STANU ŚRODOWISKA W OBSZARZE OPRACOWANIA	13
10.1. Charakterystyka zasobów przyrodniczych gminy.....	13
10.1.1. Położenie fizyczno-geograficzne	13
10.1.2. Geologia i geomorfologia.....	13
10.1.3. Gleby	15
10.1.4. Zasoby wód podziemnych i powierzchniowych	16
10.1.5. Fauna obszaru gminy	20
10.1.6. Flora obszaru gminy	21
10.1.7. Warunki klimatyczne	22
10.1.8. Klimat akustyczny i zanieczyszczenia powietrza	24
10.1.9. Rolnicza przestrzeń produkcyjna	25
10.1.10. Leśna przestrzeń produkcyjna	26
10.1.11. Zarys historii osadnictwa w obszarze gminy.....	27
10.2. Diagnoza stanu środowiska gminy	32
10.2.1. Tereny otwarte.....	32
10.2.2. Tereny zabudowy	33
10.2.3. Tereny eksploatacji surowców mineralnych.....	35
10.2.4. Tereny infrastruktury technicznej i komunikacji	36
11. POTENCJALNE ZMIANY STANU ŚRODOWISKA W PRZYPADKU BRAKU REALIZACJI ZAPISÓW ZMIANY STUDIUM.....	38
12. PROBLEMY OCHRONY ŚRODOWISKA NA SZCZEBLU MIĘDZYNARODOWYM, WSPÓLNOTOWYM I KRAJOWYM ISTOTNE Z PUNKTU WIDZENIA REALIZACJI PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU ORAZ SPOSÓB ICH UWZGLĘDNIENIA PRZY PRZYGOTOWANIU PROJEKTU ZMIANY STUDIUM.....	38
12.1. Problemy ochrony środowiska na szczeblu międzynarodowym	39
12.2. Problemy ochrony środowiska na szczeblu wspólnotowym	40
12.3. Problemy ochrony środowiska na szczeblu krajowym.....	43

13. ANALIZA PROBLEMÓW OCHRONY ŚRODOWISKA DOTYCZĄCYCH OBSZARÓW PODLEGAJĄCYCH OCHRONIE NA PODSTAWIE USTAWY Z DNIA 16 KWIETNIA 2004 R. O OCHRONIE PRZYRODY, W TYM PRZEWIDYWANE ZNACZĄCE ODDZIAŁYWANIA NA CELE I PRZEDMIOT OCHRONY OBSZARÓW NATURA 2000 ORAZ INTEGRALNOŚĆ TYCH OBSZARÓW	45
13.1. Wpływ ustaleń projektu na obszary natura 2000 w otoczeniu	45
13.2. Wpływ ustaleń projektu na Park Krajobrazowy Orlich Gniazd wraz z otuliną	47
13.3. Wpływ ustaleń projektu na pomniki przyrody	50
13.4. Inne obszary cenne przyrodniczo wskazane w projekcie studium do ochrony	50
14. SYNTETYCZNE ZESTAWIENIE POTENCJALNEGO WPŁYWU NA ŚRODOWISKO PLANOWANYCH ZAMIERZEŃ	51
14.1. Ogólna ocena oddziaływania poszczególnych typów przeznaczenia terenu	51
14.2. Wpływ na różnorodność biologiczną	55
14.3. Wpływ na ludzi	56
14.4. Wpływ na siedliska przyrodnicze, w tym faunę i florę	56
14.5. Wpływ na zasoby wodne	59
14.6. Wpływ na powietrze atmosferyczne i klimat	59
14.7. Wpływ na powierzchnię ziemi i krajobraz	62
14.8. Wpływ na zasoby naturalne	63
14.9. Wpływ na zabytki i dobra materialne	63
15. ROZWIĄZANIA ALTERNATYWNE DO ROZWIĄZAŃ PRZYJĘTYCH W ZMIANIE STUDIUM	64
15.1. Rozwój zabudowy	64
15.2. Planowane urządzenia i sieci infrastruktury technicznej i komunikacji	64
16. ROZWIĄZANIA MAJĄCE NA CELU ZAPOBIEGANIE, OGRANICZANIE LUB KOMPENSACJĘ PRZYRODNICZĄ NEGATYWNYCH ODDZIAŁYWAŃ NA ŚRODOWISKO, MOGĄCYCH BYĆ REZULTATEM REALIZACJI PROJEKTU STUDIUM	65
17. PROPOZYCJE DOTYCZĄCE PRZEWIDYWANYCH METOD ANALIZY SKUTKÓW REALIZACJI POSTANOWIEŃ PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU ORAZ CZĘSTOTLIWOŚCI JEJ PRZEPROWADZANIA	66
18. STRESZCZENIE W JĘZYKU NIESPECJALISTYCZNYM	67
18.1. Charakterystyka streszczonego dokumentu	67
18.2. Charakterystyka obszaru opracowania	68
18.3. Synteza zapisów analizowanego projektu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy	69
18.4. Obszary objęte znaczącym oddziaływaniem	70
18.5. Wpływ ustaleń projektu na przedmiot i cel ochrony obszarów podlegających ochronie na podstawie przepisów szczególnych	71
18.6. Syntetyczne zestawienie potencjalnego wpływu na środowisko planowanych zamierzeń	71

Prognoza oddziaływania na środowisko

do projektu zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Poczesna

18.7. Rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektu studium	72
18.8. Propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu oraz częstotliwości jej przeprowadzania.....	73

1. PODSTAWA PRAWNA OPRACOWANIA

Podstawami prawnymi opracowania są:

- 1) Dyrektywa Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 roku w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory (Dz. U. UE. L 206 z 22.7.1992 ze zm.);
- 2) Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/147/WE z dnia 30 listopada 2009 r. w sprawie ochrony dzikiego ptactwa (wersja ujednolicona) (DZ. U. UE.L.20/7);
- 3) Konwencja o ochronie dzikiej fauny i flory europejskiej oraz ich siedlisk naturalnych (Konwencja Berneńska) (Dz. U. z 1996 r. Nr 58, poz. 263);
- 4) Konwencja o ochronie wędrownych gatunków dzikich zwierząt (Konwencja Bońska) (Dz. U. z dnia 10 stycznia 2003 r.);
- 5) Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 lipca 2004 r. w sprawie gatunków dziko występujących grzybów objętych ochroną (Dz. U. z 2004 r. Nr 168, poz. 1765);
- 6) Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 5 stycznia 2012r. w sprawie ochrony gatunkowej roślin (Dz. U. 2012 r. poz. 81);
- 7) Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 12 października 2011r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt (Dz. U. Nr 237, poz. 1419);
- 8) Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 13 kwietnia 2010 r. w sprawie siedlisk przyrodniczych oraz gatunków będących przedmiotem zainteresowania Wspólnoty, a także kryteriów wyboru obszarów kwalifikujących się do uznania lub wyznaczenia jako obszary Natura 2000 (Dz. U. Nr 77, poz. 510 ze zm.);
- 9) Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2010 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz. U. Nr 213, poz. 1397 ze zm.);
- 10) Ustawa z dnia 28 września 1991 r. o lasach (tekst jednolity: Dz. U. 2017, poz. 788);
- 11) Ustawa z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych (tekst jednolity: Dz. U. z 2017, poz. 1161);
- 12) Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (tekst jednolity: Dz. U. z 2017 r. poz. 519);
- 13) Ustawa z dnia 27 marca 2003 roku o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (tekst jednolity: Dz. U. z 2017 poz. 1073.),
- 14) Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (tekst jednolity: Dz. U. z 2018 poz. 142.);
- 15) Ustawa z dnia 13 kwietnia 2007 r. o zapobieganiu szkodom w środowisku i ich naprawie (tekst jednolity: Dz.U. 2014 r. poz. 1789);
- 16) Ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (tekst jednolity: Dz. U. z 2017 r. poz. 1405).

2. CELE OPRACOWANIA ORAZ JEGO POWIĄZANIA Z INNYMI DOKUMENTAMI

Opracowanie prognozy oddziaływania na środowisko ustaleń studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy jest obligatoryjnym elementem procedury sporządzenia tego dokumentu. Prognoza jest wykorzystywana przez organy i instytucje opiniujące i uzgadniające projekt studium jako źródło informacji służące dla podjęcia merytorycznych rozstrzygnięć w tej fazie prac nad projektem.

Prognoza stanowi opracowanie będące wynikiem przeprowadzenia postępowania strategicznej oceny oddziaływania na środowisko, określonego przepisami wymienionej wyżej ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko.

Decyzja o przystąpieniu do opracowania studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego została podjęta w związku z potrzebą posiadania przez Gminę Poczesna skutecznego narzędzia służącego kształtowaniu polityki przestrzennej, a w szczególności koordynacji prac nad miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego. Zmianie, będącej przedmiotem niniejszego opracowania podlega studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Poczesna przyjęte uchwałą Nr 166/XIX/12 Rady Gminy Poczesna z dnia 19 lipca 2012 r.;

Zakres przestrzenny projektu studium obejmuje cały obszar Gminy Poczesna w jej granicach administracyjnych, podstawą do jej sporządzenia jest uchwała nr 227/XVII/17 Rady Gminy Poczesna z dnia 5 maja 2017 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Poczesna”.

Projekt studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy, będący przedmiotem niniejszej prognozy uwzględnia w swej treści zapisy dokumentów nadrzędnych, ze szczególnym uwzględnieniem planu zagospodarowania przestrzennego Województwa Śląskiego i zapisanych w nim inwestycji celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym.

W dokumencie uwzględniono także ustalenia opracowania ekofizjograficznego oraz waloryzacji przyrodniczej gminy.

3. METODY ZASTOSOWANE PRZY SPORZĄDZANIU PROGNOZY

Dla wykonania niniejszej prognozy przyjęto następujące założenia metodologiczne:

- 1) układ opracowania uwzględniać będzie zakres ustalony przepisami ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko,
- 2) opracowanie prognozy będzie efektem analizy przewidywanych skutków wpływu ustaleń projektu na poszczególne komponenty środowiska przyrodniczego, jakie mogą wynikać ze zmiany sposobów użytkowania terenu, a w szczególności z utrzymania realizacji, eksploatacji a także ewentualnej likwidacji obiektów budowlanych na warunkach ustalonych w dokumencie,
- 3) charakter tego wpływu będzie oceniany metodami porównawczymi z sytuacjami powszechnie występującymi lub opisanymi w literaturze przedmiotu,
- 4) prognoza będzie mieć charakter ogólny, zgodny ze skalą i zakresem merytorycznym dokumentu podstawowego (studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy),
- 5) w pracach nad prognozą wykorzystane będą podstawowe materiały wyjściowe a także wyniki wizji terenowych dla sporządzenia inwentaryzacji stanu zagospodarowania obszaru opracowania.

4. POŁOŻENIE I CHARAKTERYSTYKA GMINY

Gmina Poczesna to gmina wiejska leżąca w południowo - zachodniej części powiatu częstochowskiego w województwie śląskim. Od południa graniczy z gminą Starczą i Kamienicą Polską, od zachodu z gminą Konopiska, od wschodu z gminą Olsztyn, natomiast od północy gmina Poczesna graniczy z miastem powiatowym Częstochowa.

Prognoza oddziaływania na środowisko

do projektu zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Poczesna

Powierzchnia gminy Poczesna wynosi 60,13 km² i stanowi 3,9 % powierzchni powiatu częstochowskiego, co stanowi 0,5 % powierzchni województwa śląskiego.

Gmina skupia 16 sołectw: Bargły, Brzeziny Kolonia, Brzeziny Nowe, Huta Stara A, Huta Stara B, Kolonia Poczesna, Korwinów, Mazury – Młynek, Michałów, Nierada, Nowa Wieś, Poczesna, Słowik, Wrzosowa, Zawodzie, Dębowiec.

Podstawowymi wyznacznikami położenia geograficznego jest:

- 1) sąsiedztwo doliny Warty, zamykającej obszar gminy od strony wschodniej,
- 2) położenie w ciągu korytarza transportowego o znaczeniu europejskim- autostrady A1, stanowiącej polski odcinek drogi międzynarodowej E75,
- 3) w ciągu drogi krajowej Nr 1, łączącej Częstochowę z granicą państwa,
- 4) w ciągu drogi wojewódzkiej nr 904 relacji Blachownia (DK-46) – Rększowice (DW 908) – Wanaty (DK-1),
- 5) w strefie zasięgu mieszkańców aglomeracji Częstochowy w zakresie zamieszkiwania i codziennych podróży do pracy.

5. POWIĄZANIA PRZYRODNICZE OBSZARU OPRACOWANIA Z OTOCZENIEM

Podstawowy ruszt korytarzy ekologicznych tworzy we wschodniej części gminy dolina Warty – korytarz ekologiczny o znaczeniu krajowym, przebiegający o kierunku północ-południe wraz z bocznym korytarzem spójności obszarów chronionych tj. obszaru Natura 2000 Poczesna koło Częstochowy PLH 240030 o kierunku zachód-wschód.

Układ dolin rzek i cieków (wraz z towarzyszącymi im obniżeniami) - tworzy lokalny system korytarzy ekologicznych gminy, wyróżniający się walorami krajobrazowymi, dużymi zasobami wód podziemnych i powierzchniowych, oraz różnorodnością florystyczną i faunistyczną, jak również istotną rolę klimatyczną na obszarze gminy. Różne komponenty środowiska naturalnego tworzą tu ekosystemy, przekraczające granice gminy i wiążące sąsiednie rejony. Prawidłowe działanie korytarzy ekologicznych, ściśle powiązane z ich „otwartym” (niezabudowanym) charakterem, odgrywa istotną rolę we właściwym funkcjonowaniu środowiska gminy. Utrzymanie otwartości systemu wymaga użytkowania rolnego dolin ze szczególnym uwzględnieniem użytków zielonych i terenów leśnych.

6. SYNTEZA USTALEŃ PROJEKTU

W toku realizacji zapisów studium dojdzie do zmian w strukturze przestrzennej gminy oraz w przeznaczeniu terenów. W największym stopniu zmiany te będą dotyczyć powiększania się terenów zabudowy kosztem terenów wykorzystywanych rolniczo. Podstawowe typy zabudowy, tworzące elementy docelowej struktury obszaru gminy tworzą tereny:

- 1) zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej - MN;
- 2) zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej - MW;
- 3) zabudowy mieszkaniowo-usługowej- MNU;
- 4) zabudowy usługowej -U;

Prognoza oddziaływania na środowisko

do projektu zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Poczesna

- 5) zabudowy usługowej z dopuszczeniem handlu wielkopowierzchniowego -UC;
- 6) osadnictwa wiejskiego z udziałem zabudowy jednorodzinnej – RM/MN;
- 7) obsługi produkcji w gospodarstwach rolnych - RU;
- 8) produkcyjno-usługowe – PU;
- 9) sportu i rekreacji – US;

Na docelowe przeznaczenie terenu składają się ponadto tereny:

- 1) rolnicze - R;
- 2) powierzchniowej eksploatacji surowców mineralnych - PG;
- 3) lasów - ZL;
- 4) wskazane do dolesień - ZLz;
- 5) cmentarzy - ZC;
- 6) rezerwy cmentarzy – ZCr;
- 7) ogrodów działkowych - ZD;
- 8) zieleni parkowej - ZP;
- 9) wód powierzchniowych śródlądowych - WS;
- 10) zamknięte;
- 11) obsługi komunikacji - KS;
- 12) autostrady – KA;
- 13) hałd pokopalnianych – ZK;
- 14) obiektów i urządzeń infrastruktury technicznej:
 - a) elektroenergetyki – E;
 - b) gazownictwa – G;
 - c) kanalizacji – K;
 - d) wodociągów – W;
 - e) gospodarowania odpadami – O.

Tereny rozwoju zabudowy w generalnym ujęciu koncentrują się wokół historycznej zabudowy miejscowości z wykorzystaniem elementów istniejącego układu drogowego. Zapisy obowiązujących planów zagospodarowania przestrzennego spełniają swoją podstawową funkcję regulacyjną i zapobiegają chaotycznemu rozwojowi zabudowy. Planowana zabudowa na obszarach nie objętych zapisami miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, wybudowana na podstawie wydanych decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu nie jest zjawiskiem masowym.

Istotnym zjawiskiem przestrzeni gminy jest zarezerwowanie w zapisach studium rezerwy terenu pod realizację nowych budowli drogowych, związanych z budową nowych odcinków dróg gminnych w nawiązaniu do obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Ich przebieg będzie miał wpływ na zdefiniowanie ostatecznego zasięgu granic zabudowy poszczególnych miejscowości w obszarze gminy.

W trakcie opracowania uwzględnione zostały wszystkie elementy zagospodarowania przestrzennego obszaru gminy, tj. rolnictwo, leśnictwo, przemysł, turystyka i rekreacja, mieszkalnictwo, usługi, infrastruktura techniczna i komunikacja. Podjęto zagadnienia dotyczące ochrony środowiska przyrodniczego i kulturowego oraz ustalono generalne zasady przebudowy układu przestrzenno-funkcjonalnego.

Do najważniejszych zmian należy zaliczyć:

Prognoza oddziaływania na środowisko

do projektu zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Poczesna

- 1) aktualizację danych dotyczących uwarunkowań środowiskowych, kulturowych oraz infrastrukturalnych,
- 2) opracowanie bilansu terenów przeznaczonych pod zabudowę,
- 3) wyznaczenie nowych oraz weryfikacja istniejących terenów przeznaczonych pod zabudowę,
- 4) wyznaczenie obszarów szczególnego zagrożenia powodzią,
- 5) aktualizację danych dotyczących turbin wiatrowych zlokalizowanych na obszarze gminy oraz wyznaczenie stref z zakazem lokalizacji nowych budynków mieszkalnych albo budynków o funkcji mieszanej, w skład której wchodzi funkcja mieszkaniowa, wynikających z rozmieszczenia elektrowni wiatrowych.

Ponadto w związku z hałasem komunikacyjnym wzdłuż drogi krajowej DK1, zdecydowano się na tzw. strefowanie zabudowy. Jako dominujące przeznaczenie kierunkowe wskazano tereny zabudowy mieszkaniowo-usługowej- MNU.

Studium utrzymuje również zasięg przestrzenny wysypiska odpadów w Sobuczynie.

7. USTALENIA ZMIANY STUDIUM ISTOTNE DLA OCENY WPŁYWU NA POSZCZEGÓLNE ELEMENTY ŚRODOWISKA

W dalszych rozdziałach niniejszego opracowania omówiono poszczególne uwarunkowania środowiskowe i zagadnienia związane z funkcjonowaniem i specyfiką środowiska przyrodniczego gminy, na które potencjalnie mogą mieć wpływ poszczególne zapisy projektu studium.

Należy nadmienić, że zmiany zaproponowane w projekcie studium, dotyczące nowych typów przeznaczenia terenu, mogą wiązać się z przedsięwzięciami prowadzącymi do:

- 1) przekształceń w środowisku naturalnym, w tym związanych z powierzchnią ziemi;
- 2) budowy obiektów zaliczanych zgodnie z Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2004 r. w sprawie określenia rodzajów przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko oraz szczegółowych uwarunkowań związanych z kwalifikowaniem przedsięwzięcia do sporządzenia raportu o oddziaływaniu na środowisko (Dz.U. nr 257, poz. 2573, z póź. zm.);
- 3) ingerencji w krajobraz naturalny i kulturowy.

Zapisy projektu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Poczesna zakładają możliwość wystąpienia znaczącego oddziaływania na niektóre komponenty środowiska części zapisów analizowanego projektu studium. Dotyczą one obszaru wysypiska odpadów w Sobuczynie oraz terenów wskazanych pod rozwój działalności eksploatacyjnej. Negatywnego oddziaływania bezpośredniego, o znacznym nasileniu i stałym oddziaływaniu czasowym należy spodziewać się na tym obszarze w odniesieniu do:

- 1) powierzchni ziemi i krajobrazu;
- 2) zasobów naturalnych;
- 3) zabytków i dóbr materialnych.

8. OCHRONA PRAWNA ZASOBÓW PRZYRODNICZYCH I KRAJOBRAZOWYCH

8.1. Obszar Natura 2000 Poczesna Koło Częstochowy PLH 240030

Specjalny obszar ochrony siedlisk Poczesna koło Częstochowy PLH240030 został wyznaczony w związku z wypełnieniem zobowiązań Polski wynikających z Dyrektywy Rady 92/43/EWG z 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk naturalnych oraz dzikiej fauny i flory. Ostoja Poczesna koło Częstochowy została zatwierdzona przez Komisję Europejską, jako obszar mający znaczenie dla Wspólnoty (Decyzja Komisji 2011/64/UE z 10 stycznia 2011r.).

Obszar ten obejmuje rozległy kompleks łąkowo-leśny o powierzchni 39,17 ha na terenach podawnej eksploatacji rud żelaza w miejscowości Poczesna (Poczesna Łąkowa). Szatę roślinną tworzą duże powierzchnie łąk z rzędów Arrhenatheretalia, Molinietalia, zbiorowisk szuwarowych oraz różnej wielkości słabo wykształcone zagajniki z młodym drzewostanem osikowym i brzozowym, nawiązujące warunkami siedliskowymi i składem florystycznym do lasów łęgowych i grądów. Do najwartościowszych przyrodniczo należą fitocenozy z rzędu Molinietalia a szczególnie ze związku Molinion - łąki trzęślicowe z zespołu Molinietum caeruleae.

Siedliska najwartościowszych przyrodniczo łąk trzęślicowych są wykształcone typowo i dobrze zachowane. Wiele fitocenoz z tego związku charakteryzuje się typowym składem florystycznym dla zespołu Molinietum caeruleae, należących do rzadko spotykanych w Polsce w postaci klasycznej. Charakteryzują się one dużym bogactwem florystycznym i licznym udziałem wielu gatunków chronionych i rzadkich, takich jak: kosaciec syberyjski, mieczyk dachówkowaty, goryczka wąskolistna, sierpik barwierski i kukułka szerokolistna. Ogólnie łąki są zdegenerowane i w znacznym stopniu niewykasane, z tendencją do zarastania krzewami i drzewami. Do najslabiej wykształconych należą łąki rajgrasowe. Teren ten posiada także duże walory krajobrazowe.

W 2016 r. przyjęto dokument: „**Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Katowicach z dnia 30 czerwca 2016 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Poczesna koło Częstochowy PLH240030**”. Jego podstawowym celem jest jak najszybsze rozpoczęcie działań niezbędnych dla skutecznej ochrony, czyli zapewnienie, że siedliska przyrodnicze i gatunki, dla ochrony których wyznaczono obszar, nie zostaną utracone.

8.2. Pomniki przyrody

Pomniki przyrody to forma ochrony indywidualnej. Obejmuje ona pojedyncze twory przyrody żywej i nieożywionej lub ich skupienia o szczególnej wartości naukowej, kulturowej, historyczno- pamiątkowej i krajobrazowej oraz odznaczające się indywidualnymi cechami, wyróżniającymi je wśród innych tworów. Do pomników przyrody zaliczamy sędziwe i okazałych rozmiarów drzewa i krzewy gatunków rodzimych lub obcych, grupy drzew, aleje, źródła, wodospady, skałki, jary, głązy narzutowe i inne.

Na terenie Gminy Poczesna występuje 1 pomnik przyrody. Jest to dąb szypułkowy (*Quercus robur*) o wysokości 25 m i pierśnicy 129 cm w miejscowości Zawodzie przy ul. Cmentarnej, na terenie cmentarza. Utworzony został Rozporządzeniem nr 24/98 Wojewody Częstochowskiego z dnia 17.12.1998r. o uznaniu za pomnik przyrody (Dz. Urz. Woj. Częstochowskiego z 1998 r, Nr 24, poz 259)

8.3. Park Krajobrazowy Orlich Gniazd

Na obszarze Gminy Poczesna park ten wraz z otuliną występuje w jej północno-wschodniej części. Jego obszar obejmuje znaczną część Wyżyny Krakowsko-Częstochowskiej, z charakterystycznymi średniowiecznymi ruinami zamków.

Specyficzna budowa geologiczna wraz z klimatem wpłynęła na ukształtowanie rzeźby obszaru krasowego. Część północna, po okolicy Olsztyna charakteryzuje się nagromadzeniem wzgórz krasowych z licznymi skałkami oraz pionowymi i poziomymi jaskiniami. Na obszarze „Orlich Gniazd” istnieje nagromadzenie jaskiń i schronisk skalnych.

Generalnie, na obszarze parku występuje ubóstwo wód powierzchniowych. Woda wnika łatwo w skrasowiak i uszczelinięte wapienie i krąży wewnątrz masywu. Gdy warstwa wodonośna przecina masyw, woda w postaci źródeł wypływa na powierzchnię. Źródła w obszarze krasowym rozmieszczone są nierównomiernie. Skupiska wydajnych źródeł zlokalizowane są w dolinach rzecznych np. źródła w dolinie rzeki Warty.

Podstawowym elementem jest roślinność leśna, której charakterystycznym składnikiem są buczyny: zespół buczyny górskiej – sudeckiej, buczyny pomorskiej oraz buczyny niżowej. Na całym obszarze przeważają bory sosnowe, wśród których dominuje bór świeży. Na uwagę zasługują również naskalne murawy wapienne – kserotermiczne występujące na południowych zboczach wzgórz jurajskich oraz murawy piaszkowe.

Na terenie Parku występują również endemity i relikty, a także gatunki rzadkie i chronione mające jedyne lub jedno z kilku stanowisk w naszym kraju. Występują rzadkie gatunki turzyc: Davalla, tunikowa i siwa (Łąki w Małusach Małych, Mstów). Region ten zasiedla najbardziej różnorodna fauna w obrębie Polski niżowej. Świat zwierzęcy reprezentują liczne gatunki, wśród których na uwagę zasługują ptaki: spotykamy tutaj białorzytkę, kopciuszka, pustułkę, kawkę. Z sów licznie występują puszczyk, płomykówka. Świat płazów i gadów reprezentowany jest przez rzekotkę drzewną oraz gatunki żab i ropuch, padalca, jaszczurkę zwinkę, jaszczurkę żyworodną, żmiję zygzakowatą, zaskrońca, gniewosza plamistego.

Liczną grupę stanowią ssaki, wśród nich jeleniowate reprezentowane przez sarny, jelenie, dużą populację stanowią tutaj dziki, oprócz tego można obserwować znaczną liczbę innych ssaków, wśród nich gryzoni, owadożernych, łasicowatych, drapieżnych. Z gatunków obcych spotkać można jenota. Osobliwością jest bogata pod względem jakościowym i ilościowym fauna nietoperzy, wśród których jest wiele rzadkich gatunków: nocek orzęsiony i nocek Natterera. W rejonie Częstochowy nietoperz – podkowiec mały osiąga północną granicę swojego występowania.

Na terenie „Orlich Gniazd” znajduje się rezerwat przyrody, użytki ekologiczne i liczne pomniki przyrody. Na terenie gminy Poczesna znajduje się tylko niewielki fragment Parku Krajobrazowego „Orlich Gniazd”. Zapisy i ustalenia Studium nie będą miały wpływu na jego stan oraz kondycję występujących tam zbiorowisk roślinnych.

Obecnie Park Krajobrazowy „Orlich Gniazd” wchodzi w skład Zespołu Parków Krajobrazowych Województwa Śląskiego. Został również dla niego ustanowiony Uchwałą Nr IV/48/2/2014 Sejmiku Województwa Śląskiego z dnia 10 marca 2014 r. w sprawie ustanowienia planu ochrony Parku Krajobrazowego „Orlich Gniazd” (Dz. Urz. Woj. Śląskiego z dnia 25 marca 2014 r. poz. 1763) plan zadań ochrony.

Celami ochrony przyrody Parku Krajobrazowego „Orlich Gniazd”, są:

- 1) zachowanie zróżnicowanej, charakterystycznej rzeźby terenu Parku oraz procesów warunkujących jej istnienie;

- 2) zachowanie szaty roślinnej;
- 3) zachowanie specyficznego układu przestrzennego zbiorowisk nieleśnych i leśnych;
- 4) zachowanie zadrzewień i zakrzewień śródpolnych;
- 5) zachowanie różnorodności genetycznej i gatunkowej flory i fauny, szczególnie gatunków endemicznych i reliktowych;
- 6) zachowanie funkcji Parku jako korytarza ekologicznego umożliwiającego migrację gatunków;
- 7) zachowanie walorów krajobrazowych, a zwłaszcza powiązań fizjonomii krajobrazu z układami przyrodniczo-kulturowymi, charakterystycznymi dla Wyżyny Krakowsko-Wieluńskiej;
- 8) zachowanie elementów dziedzictwa kulturowego, w szczególności stanowisk archeologicznych oraz zabytków architektury drewnianej i murowanej

8.4. Użytki ekologiczne

W gminie funkcjonują dwa użytki ekologiczne. Powołano je dla ochrony pozostałości ekosystemów, mających znaczenie dla zachowania różnorodności biologicznej – zachowanych, naturalnych fragmentów torfowisk we wschodnich partiach gminy. Są to:

- 1) „Zapadliska” - Rozporządzeniem 33/96 Wojewody Częstochowskiego z dnia 23 grudnia 1996 r. w sprawie uznania za użytek ekologiczny. Jego powierzchnia wynosi około 3 ha. Obecnie na jego obszarze obowiązują zakazy wynikające z Rozporządzenia Nr 26/2002 Wojewody Śląskiego z dnia 10 czerwca 2002 r. w sprawie uznania za użytek ekologiczny torfowiska pod nazwą "Zapadliska" w gminie Poczesna;
- 2) „Zapadliska I” - Rozporządzenie Nr 43/2002 Wojewody Śląskiego z dnia 19 czerwca 2002 r. w sprawie uznania za użytek ekologiczny torfowiska pod nazwą "Zapadliska I" w gminie Poczesna. W rozporządzeniu zawarto zakazy mające na celu jego ochronę. Powierzchnia użytku ekologicznego wynosi 28,97 ha.

Celem ich ochrony jest zachowanie ze względów przyrodniczych, naukowych, dydaktycznych i krajobrazowych torfowiska, ze stanowiskami regionalnie rzadkich i ustępujących gatunków roślin.

9. TRANSGRANICZNE ODDZIAŁYWANIE NA ŚRODOWISKO

Transgraniczne oddziaływanie na środowisko, o którym mowa w art. 51 ust. 2 pkt. 1 lit. d ustawy z 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (tekst jednolity: Dz. U. z 2017 r. poz. 1405) oceniane jest w aspekcie granic międzynarodowych. Usytuowanie istniejących i planowanych obszarów rozwoju zabudowy oraz zróżnicowanych typów działalności gospodarczej w obszarze gminy ma miejsce w oddaleniu od granicy państwowej. Nie odnotowuje się zatem możliwości wystąpienia transgranicznego oddziaływania w żadnej ze sfer prowadzonych w obszarze gminy aktywności.

Do oddziaływań transgranicznych na środowisko, mogących wystąpić na skutek realizacji poddawanego niniejszej ocenie projektu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Poczesna, można zaliczyć potencjalne oddziaływanie planowanych dróg o znaczeniu tranzytowym (Autostrada A1), łącząca obszar gminy z przyległym miastem Częstochowa. Oddziaływanie tych inwestycji podlegało ocenie

na etapie sporządzania dokumentów planistycznych dla obszarów przyległych gmin, a także w toku opracowania planu zagospodarowania przestrzennego Województwa Śląskiego.

10. DIAGNOZA STANU ŚRODOWISKA W OBSZARZE OPRACOWANIA

10.1. Charakterystyka zasobów przyrodniczych gminy

10.1.1. Położenie fizyczno-geograficzne

Wg regionalizacji fizyczno-geograficznej Polski J. Kondrackiego, obszar Gminy Poczesna położony jest w obrębie prowincji Wyżyn Polskich (34), podprowincji Wyżyny Śląsko-Krakowskiej (341) i makroregionu Wyżyny Woźnicko - Wieluńskiej (341.2).

Obszar Gminy, znajduje się niemal w całości w granicach jednego z mezoregionów tego makroregionu – Obniżenia Górnej Warty (341.25).

Obniżenie Górnej Warty sąsiaduje od północy i zachodu z mezoregionami: Wyżyny Wieluńskiej (341.21), Obniżenia Krzepickiego (341.26) oraz Progu Herbskiego (341.24), w obrębie którego pozostają drobne – peryferyjne, południowozachodnie fragmenty sołectwa Nierada, w gminie Poczesna i Progu Woźnickiego (341.23).

Natomiast od południa i wschodu, Obniżenie Górnej Warty otaczają mezoregiony: makroregionu Wyżyny Śląskiej (341.1), tj. Garbu Tarnogórskiego(341.12) oraz makroregionu Wyżyny Krakowsko-Częstochowskiej (341.3), tj. Wyżyny Częstochowskiej (341.31).

10.1.2. Geologia i geomorfologia

Obszar gminy Poczesna położony jest w obrębie jednej z wielkich, geologicznych, laramijskich jednostek strukturalnych Polski – monokliny przedsudeckiej i śląsko-krakowskiej. Jednostka ta, jest dzielona tradycyjnie na dwie części – północno-zachodnią, która jest właściwą monokliną przedsudecką i południowo-wschodnią zwaną monokliną śląsko-krakowską - w jej granicach pozostaje obszar gminy Poczesna.

Monoklina Śląsko-Krakowska, jest płaską, wielkopromienną, jednoskrzydłową antykliną-monokliną. Jej trzon zbudowany jest z utworów mezozoicznych, w podłożu których zalega paleozoik sfałdowany orogenezami – kaledońską i waryscyjską. Tworzą ją głównie utwory triasu i jury. Lokalnie występujące w podłożu utwory permskie, zalegają ciągłą pokrywą tylko w północnej części tej jednostki. Utwory te wykształcone są jako szaroczarne łowce, szare piaskowce oraz krystaliczne dolomity i porfiry. Monoklina Śląsko-Krakowska jest silnie zaburzona tektonicznie. Są to zaburzenia typu fleksurowego i uskokowego, będące efektem orogenez kimeryjskiej, głównie zaś laramijskiej. Z kolei, efektem wietrzenia, erozji i denudacji wapiennej jurajskiej powierzchni Wyżyny Woźnicko-Wieluńskiej był - w kredzie i paleogenie, silny rozwój zjawisk krasowych, „sprowokowany” tektoniką. Całość form krasowych tych okresów to kras kopalny, uzupełniany krasem czasu plejstocenu i holocenu. Profil geologiczny mezozoicznych utworów monokliny, zapoczątkowują zalegające na paleozoicznym podłożu, utwory dolotriasowe. Trias środkowy (wapień muszlowy), wykształcony jest w postaci dolomitów i wapieni. Z kolei trias górny tworzą pstre osady okrucowe – szare, brunatne i różowe łowce.

Strop zalegających powyżej utworów jurajskich, występuje w gminie na głębokościach od 0 do kilkudziesięciu metrów. Najstarsze z nich tj. osady liasu reprezentowane są przez drobnoziarniste piaskowce i szare mułowce. Jurę środkową (dogger), zapoczątkowują warstwy kościeliskie (bajos). Piaskowce te tworzą także trzon położonego na zachód od terenu gminy Progu Herbskiego. Na osadach tych zalegają serie rudonośnych łowców i ilastych łupków

ciemnoszarych lub szarozielonkawych, przeważnie piaszczystych z przewarstwieniami piaskowców, sferosyderytów ilastych, syderytów ilastych i piaszczystych. Ich miąższość waha się od 0 do kilku metrów. Odsłaniają się one na powierzchni, głównie w rejonie wychodni wapieni górn jurajskich, które stanowiły ich osłonę przed niszczącym, erozyjnym działaniem lądolodu. Środkowojurajskie utwory rudonośne i ich wychodnie, rozciągają się w postaci pasa, o szerokości od 1 do 25 km, biegnącego od Zawiercia poprzez Poraj, Konopiska do rejonu Wielunia. Gmina Poczesna położona jest w granicach tego obszaru.

W utworach tych występują trzy zasadnicze poziomy rud syderytowych. Idąc od góry są to poziomy: stropowe, poziom środkowy i poziom spągowy. Poziomy stropowe, charakteryzują się zmiennym wykształceniem i nieciągłością pokładów. Syderyty tworzą soczewki lub nieciągłe pokłady złożone ze sferosyderytów. Średnia zawartość żelaza w tych poziomach wynosi 27,5%. Te poziomy nie były przedmiotem eksploatacji. Poziom środkowy ma dość stabilną miąższość, ale zmienną zawartość żelaza. Średnie zawartości żelaza wynoszą 27%. Poziom spągowy miał największe znaczenie surowcowe. Charakteryzuje się dużym rozprzestrzenieniem, małą zmiennością składu chemicznego i stosunkowo dużą zawartością żelaza – ok. 33 – 35%.

Syderytowe rudy żelaza, wydobywane były w regionie częstochowskim od XIV w. (na terenie gminy Poczesna od XIX w.). Początkowo eksploatowane były metodą odkrywkową – głównie w rejonach, gdzie pokrywające je utwory czwartorzędowe, posiadały niewielką miąższość, jako t. zw. rudy darniowe. Po wyczerpaniu płytko zalegających rud, zaczęto je wydobywać metodą szybikową (duklową) – do głębokości 30 m, a od lat pięćdziesiątych XX w, na dużą skalę metodą podziemną za pomocą szybów i sztolni.

Zaniechanie eksploatacji i zamknięcie ostatnich kopalń (z uwagi na niedostateczną jakość surowca), na terenie gminy nastąpiło w latach siedemdziesiątych i osiemdziesiątych XX wieku. Efektami długotrwałej, w części żywiołowej eksploatacji, a także nie prowadzenia zorganizowanej rekultywacji terenów pokopalnianych, są obecnie liczne na terenie gminy, antropogeniczne - niekorzystne formy i przekształcenia powierzchni terenu. Utwory jury górnej (malm), występują fragmentarycznie na powierzchni obszaru gminy, w rejonie Wrzosowej. Są to wapienie skaliste i płytowe dolnego i środkowego oksfordu.

Osady trzeciorzędu (tj. okresu, w którym obszar monokliny podlegał intensywnym procesom denudacyjnym), w praktyce nie występują na obszarze opracowania. Zalegające na powierzchni utwory czwartorzędowe, to przede wszystkim morenowe osady - zlodowacenia środkowopolskiego – piaski, żwiry, mułki i gliny. W spągu osadów czwartorzędowych występuje z reguły wapienna zwietrzelina z krzemieniami. W części jest to produkt egzaracji lodowca. Występują tu także płyty glin zwałowych starszych zlodowaceń. Najmłodsze utwory holoceny, to piaski, mułki i żwiry rzeczne, a także torfy występujące w dolinach Warty i jej bezimiennych dopływów.

Miąższość utworów czwartorzędowych jest bardzo zmienna od 0 do ponad 42 m – w dolinie Warty.

Struktura geologiczna obszaru opracowania i ukształtowanie jego powierzchni wykluczają występowanie niekorzystnych zjawisk w postaci osuwisk lub osiadań terenu. Zjawiska takie, występujące powszechnie na obszarze gminy w okresie pierwszych lat po zakończeniu eksploatacji rud żelaza, obecnie obserwowane są wyłącznie w dwu pokopalnianych hałdach – Tadeusz II (rejon Nowej Wsi), w której ślady osuwisk widoczne są po jej wschodniej i zachodniej stronie i Szczekaczka, w której zjawiska te widoczne są w jej szczytowej partii.

10.1.3. Gleby

Na terenie gminy przeważają następujące typy gleb:

- 1) pseudobielicowe (płowe i rdzawe) – powstałe na podłożu piasków słabogliniastych, lodowcowych i wodnolodowcowych, leżących na glinach, tworzące około 75% powierzchni upraw rolnych. Charakteryzują się dużą przepuszczalnością, małym poziomem próchnicznym i małą zdolnością magazynowania wody. Zaliczane są do rolniczych kompleksów przydatności gleb, żytniego słabego lub najslabszego i zbożowo-pastewnego, słabego,
- 2) bielicowe i brunatne wylugowane – powstałe na podłożu utworów jurajskich – ilów, piaskowców i piasków. Odznaczają się tendencją do przesuszania. Należą do rolniczych kompleksów przydatności – żytniego słabego i zbożowopastewnego.
- 3) czarne ziemie, mady i gleby torfowe oraz mułowo-torfowe – występują, na podłożu osadów akumulacji rzecznej, na niewielkich powierzchniach głównie w dolinie Warty. Zajmują około 15% użytków rolnych.

Na terenach użytków zielonych występują kompleksy:

- 1) 3z, użytków zielonych, słabych – 66%,
- 2) 2z, użytków zielonych średnich – 34%.

Przydatność rolnicza gleb (powierzchni gruntów rolnych), na obszarze gminy Poczesna, wg klas bonitacyjnych, przedstawia się następująco:

Tabela 10.1.3. Klasy bonitacyjne gleb w gminie Poczesna

Klasa bonitacyjna	Powierzchnia	Udział w ogólnej powierzchni gruntów rolnych
Klasa I - brak,	brak	brak
Klasa II	3,8	0,1 %
Klasa III	57	1,5 %
Klasa IV	1827	48 %
Klasa V	1538	40,5%
Klasa VI i VI z	377	9,9 %
Suma	3802,8	100 %

Pozostała część siedlisk glebowych obszaru opracowania, w niewielkim stopniu przeobrażona antropogenicznie - w 90 % pozostaje dostępna dla roślin. W zalesionych fragmentach obszaru, w których bezpośrednia ingerencja człowieka jest okresowa, dominują siedliska glebowe zbliżone do naturalnych.

W wyniku kontynuacji działalności rolniczej nie należy prognozować uruchomienia procesów, zjawisk i oddziaływań innych niż obserwowane dotychczas. W dalszym ciągu podstawowym procesem będzie okresowe, powtarzalne naruszenie warstwy glebowej i zmiany jej struktury w trakcie prac przygotowawczych do sezonu wegetacyjnego i po jego zakończeniu, zaś prowadzone w okresie wzrostu standardowe zabiegi agrotechniczne nie

odbiegają od dotychczas stosowanych. Zakres prowadzonych prac rolnych nie daje przesłanek do uruchomienia na tym obszarze procesów geodynamicznych, mogących skutkować ubytkiem lub degradacją powierzchni ziemi, zmianą struktury oraz ubytkiem potencjału glebowego.

Do gleb, które powinny podlegać ochronie przed wprowadzaniem na nie zabudowy należą gleby wysokich klas bonitacyjnych III oraz gleby organiczne zalegające głównie pod kompleksami łąk w dolinie Warty oraz na obszarach źródliskowych. Przeznaczanie pod zabudowę tego typu gleb może nastąpić po uzyskaniu odpowiednich zgód w toku prac nad miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego, zgodnie z przepisami szczególnymi.

10.1.4. Zasoby wód podziemnych i powierzchniowych

Wody podziemne

Zgodnie z podziałem hydrogeologicznym Polski, obszar gminy położony jest w obrębie Prowincji Górsko-Wyżynnej – Monokliny Krakowsko-Częstochowskiej, części jurajskiej.

Na terenie gminy Poczesna występują trzy poziomy wodonośne (wód podziemnych) o użytkowym charakterze:

czwartorzędowy, występujący na niemal całej lewobrzeżnej (Warta) powierzchni gminy, w płytko zalegających, o miąższości do 10 m, wodnolodowcowych utworach piaszczysto-żwirowych. Ze względu na niewielką miąższość i rozprzestrzenienie, poziom ten, eksploatowany wyłącznie studniami kopanymi, nie przedstawia większej wartości użytkowej.

środkowo-jurajski, wykształcony w spękanych, uszczelinionych piaskowcach oraz piaskach i żwirach (warstwy kościeliskie), którego miąższość waha się w granicach 20-40 m.

środkowo-triasowy, (wody ciśnieniowe, typu szczelinowo- porowego), występujący w spękanych i uszczelinionych wapieniach i dolomitach wapienia muszlowego.

Całość wód podziemnych regionu stanowi podstawowe źródło zaopatrzenia zarówno ludności, jak i funkcjonujących tu podmiotów gospodarczych. Region ten, a zarazem gmina, wchodzi w granice Głównego zbiornika wód podziemnych nr 327 Zbiornik Lubliniec–Myszków, który jest zbiornikiem słabo udokumentowanym, położonym w na obszarze Wyżyny Krakowsko-Częstochowskiej.

Południowa granica GZWP nr 327 jest jednocześnie północną granicą GZWP nr 330 Gliwice. GZWP nr 327 ma charakter szczelinowo- krasowy, wydzielono go w środkowotriasowych utworach wodonośnych (wapieniach i dolomitach). Powierzchnia całego zbiornika wynosi 2 111,4 km² (wg dokumentacji z 1999 r.). W obrębie GZWP nr 327 szczelinowo- krasowy poziom zbiornikowy występuje w obrębie serii węglanowej triasu, w ramach triasowego piętra wodonośnego. Poziom zbiornikowy GZWP nr 327 jest odkryty jedynie w części południowej i południowo-wschodniej, natomiast w części północnej i centralnej, występuje pod przykryciem izolujących utworów triasu górnego, jury i czwartorzędu górnego. Poziom wodonośny, w rejonach gdzie jest on izolowany od powierzchni, charakteryzuje się występowaniem znacznych ciśnień piezometrycznych.

W 2012 roku Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Katowicach w ramach sieci regionalnej prowadził uzupełniające badania w jednolitych częściach wód podziemnych (wg nowego podziału na 172 jednolite części wód podziemnych JCWPd na terenie kraju). Gmina Poczesna w całości znajduje się na terenie JCWPd 99. Jego stan ilościowy, chemiczny oraz ogólna ocena stanu JCWPd została oceniona jako dobra, niezagrażona ryzykiem niespełnienia celów środowiskowych.

Dokumentem określającym ramy wspólnotowego działania w dziedzinie polityki wodnej jest Ramowa Dyrektywa Wodna. Jej celem jest przede wszystkim ochrona i poprawa stanu wód

powierzchniowych i podziemnych oraz ekosystemów wodnych i lądowych. Dyrektywa zaleca zrównoważone korzystanie z wód oraz dąży do poprawy stanu środowiska wodnego poprzez stopniową redukcję zanieczyszczeń, ograniczenie zrzutów szkodliwych substancji oraz emisji niebezpiecznych związków. Dla potrzeb stosowania Ramowej Dyrektywy Wodnej został wprowadzony podział na jednolite części wód powierzchniowych (JCWP) np. jezioro, zbiornik wodny, kanał, rzeka w całości lub w części oraz jednolite części wód podziemnych (JCWPd) wody podziemne, które występują w warstwach wodonośnych o porowatości i przepuszczalności, umożliwiających pobór znaczący w zaopatrzeniu ludności w wodę lub przepływ o natężeniu znaczącym dla kształtowania pożądanego stanu wód powierzchniowych i ekosystemów lądowych. Dla każdej JCWP i JCWPd ustala się cele środowiskowe konieczne do osiągnięcia w określonej perspektywie czasowej. Główny cel środowiskowy JCWP to dobry stan wód, na który składają się: dobry stan chemiczny i dobry stan ekologiczny (dla naturalnych JCWP) lub dobry potencjał ekologiczny (dla sztucznych i silnie zmienionych JCWP). Dla JCWPd głównym celem środowiskowym są dobry stan chemiczny i dobry stan ilościowy. Głównym instrumentem wykonania Ramowej Dyrektywy Wodnej są plany gospodarowania wodami na obszarze dorzecza.

Wody powierzchniowe

Gmina Poczesna położona jest w całości w granicach dorzecza Warty (Odry). W szczególności zaś obszar ten znajduje się w granicach zlewni:

- 1) górnej Warty, przepływającej na długości około 10 km, w przebiegu południe-północ, przez środkową i wschodnią część obszaru gminy,
- 2) Konopki – prawobrzeżnego dopływu Stradomki przepływającej poza terenem gminy, w sąsiedztwie jej zachodnich granic, generalnie na kierunku południowy- zachód oraz południowy- zachód – północny wschód,
- 3) Kamieniczki – lewobrzeżnego dopływu Warty, przepływającej poza terenem gminy, w sąsiedztwie jej południowo-wschodnich obrzeży, na kierunku południowy- zachód – północny- wschód.

Działy wodne – między zlewniami tych rzek, są działami wodnymi III rzędu. Wschodnie - zalesione tereny gminy, położone na prawym brzegu Warty, rozcięte są licznymi, gęsto rozgałęzionymi, krótkimi dolinami cieków – jej bezimiennych dopływów. W zdecydowanej większości cieki te, zachowują kierunek przepływu wschód- zachód. Natomiast lewobrzeżna (wobec Warty) powierzchnia wysoczyzny gminy, odwadniana jest przez liczne drobne cieki – w tym dwa, także bezimienne dopływy Warty (uchodzące do niej w rejonie Poczesnej i Nowej Wsi).

W zlewni górnej Warty, przeważa odpływ zimowego półrocza (56% odpływu rocznego). W roku występuje jedno wyraźne wezbranie – od lutego do kwietnia z maksimum w marcu, w którym przepływ osiąga 135% wartości średniego rocznego przepływu. Minimum przepływu występuje we wrześniu, w którym średni przepływ wynosi 80% wartości średniego rocznego przepływu.

Na reżim odpływu rzeki na terenie Gminy Poczesna, w istotnym zakresie wpływa zbudowany w sąsiedniej gminie Poraj zbiornik wodny o tej samej nazwie. Zbiornik Poraj został wybudowany w 1978 r., w 764 km biegu rzeki (6 km na południowy wschód od granicy gminy Poczesna). Posiada długość 4,9 km, szerokość maksymalną 1,4 km, średnią głębokość 3,9 m, powierzchnię maksymalną 550 ha, pojemność maksymalną 25 mln m³ i pojemność przeciwpowodziową – 12,4 mln m³. Podstawowymi funkcjami zbiornika jest zapewnienie stałego, nienaruszalnego przepływu Warty poniżej zbiornika, bezpieczne przejście fali powodziowej. Funkcją uzupełniającą zbiornika stanowi rekreacja.

Kolejnym ciekim na terenie gminy Poczesna jest rzeka Konopka, która wypływa na Progu Herbskim, w rejonie Dębowej Góry w gminie Boronów, 5 km na południowy- zachód od miejscowości Konopiska, na wysokości około 295 m n.p.m. Uchodzi do Stradomki, która stanowi lewobrzeżny dopływ Warty, biorącej początek także na Progu Herbskim, o 1 km przed jej ujściem do Warty, na terenie Częstochowy. W rejonie miejscowości Wąsosz, uchodzi do niej jej prawobrzeżny dopływ o nazwie Rększowiczanka, który opływa zachodnią granicę gminy Poczesna (grunty sołectwa Nierada).

Z kolei w rejonie wsi Stara Kuźnica w gminie Poraj, wpada do niej kolejny prawobrzeżny dopływ –o nazwie Sobuczynka, która wypływa na terenie gminy Poczesna, na południe od miejscowości Młynek, na wysokości około 275 m n.p.m. i kierując się na północny-zachód, przepływa przez Sobuczynę, omijając od strony zachodniej, składowisko odpadów (potok ten jest uregulowany na odcinku poniżej ujścia rowu R-1, odprowadzającego ścieki z terenu składowiska. Kolejny bezimienny prawobrzeżny dopływ Konopki, wpadający do niej w rejonie Sarbinowa, wypływa w gminie Poczesna, na zachód od Huty Starej B i kierując się na północny- zachód do odbiornika, przepływa przez tereny miejscowości Wrzosowa, Brzeziny Kolonia i Brzeziny Wielkie.

Sieć hydrograficzną gminy, którą należy zaliczyć do dobrze rozwiniętych (wskaźnik gęstości sieci rzecznej = 0,39 km/km²), uzupełniają wody stojące i urządzenia melioracyjne. Pierwsze z nich to niezbyt liczne oczka wodne (stawy), w zagłębieniach będących pozostałością działalności górniczej i 1 staw hodowlany w Poczesnej o powierzchni 1 ha.

Natomiast powierzchnie zmeliorowanych gruntów rolnych, koncentrują się w gminie na terenach miejscowości: Michałów, Huta Stara A i B, Nowa Wieś, Poczesna, Korwinów i Zawodzie.

Analizowany obszar znajduje się ponadto w granicach 4 Jednolitych Części wód powierzchniowych JCWP, których charakterystykę przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 10.1.4.1. Zestawienie Jednolitych Części Wód Powierzchniowych, w granicach których znajduje się Gmina Poczesna

Krajowy kod JCWP	Nazwa JCWP	Status JCWP	Ocena stanu JCWP	Ocena ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych
RW600016181289	Konopka	naturalna część wód	umiarkowany	niezagrożona
RW60001918133	Warta od Zbiornika Poraj do Cieku spod Rudnik	silnie zmieniona część wód	słaby	zagrożona
RW600061811949	Dopływ spod Choronia	naturalna część wód	umiarkowany	niezagrożona
RW60006181189	Kamieniczka	naturalna część wód	dobry	niezagrożona

Źródło: Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry

Rozporządzenie Ministra Środowiska z 9 listopada 2011 r. w sprawie sposobu klasyfikacji stanu jednolitych części wód powierzchniowych oraz środowiskowych norm jakości dla substancji priorytetowych (Dz.U. z 2016 r. poz. 1187) definiuje 5 klas stanu ekologicznego:

- 1) klasa I – stan bardzo dobry – dla wód o niezmiennych warunkach przyrodniczych lub zmienionych tylko w bardzo niewielkim stopniu,

Prognoza oddziaływania na środowisko

do projektu zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Poczesna

- 2) klasa II – stan dobry – gdy zmiany warunków przyrodniczych w porównaniu do warunków niezakłóconych działalnością człowieka są niewielkie,
- 3) klasa III – stan umiarkowany – obejmujący wody przekształcone w średnim stopniu,
- 4) klasa IV – stan słaby – wody o znacznie zmienionych warunkach przyrodniczych (biologicznych, fizykochemicznych, morfologicznych), gdzie gatunki roślin i zwierząt znacznie różnią się od tych, które zwykle towarzyszą danemu typowi jednolitej części wód,
- 5) klasa V – stan zły – wody o poważnie zmienionych warunkach przyrodniczych, w których nie występują typowe dla danego rodzaju wód gatunki.

Ocena stanu (jcw) jednolitych części wód powierzchniowych i wyniki badań pochodzą z wydawanych przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Katowicach opracowań w ramach monitoringu środowiska informacje, raporty oraz wieloletnie oceny i opracowania dot. jakości środowiska.

Tabela 10.1.4.2. Ocena stanu (jcw) jednolitych części wód powierzchniowych

Nazwa jcw, której ocenie służy ppk (punkt pomiarowo – kontrolny)	Nazwa punktu pomiarowo – kontrolnego,	Rok badań	Stan/Potencjał ekologiczny	Stan chemiczny	Stan JCW
Konopka	Konopka – Częstochowa ul. Poselska	2016	DOBRY	PONIŻEJ DOBREGO	ZŁY
Warta od Zbiornika Poraj do Cieku spod Rudnik	Warta - miejscowość Mstów	2016	DOBRY	PONIŻEJ DOBREGO	ZŁY
Dopływ spod Chورونا	-	-	BRAK OCENY	BRAK OCENY	BRAK OCENY
Kamieniczka	Kamieniczka - ujście do Warty	2014	SŁABY	-	ZŁY

Źródło: WIOŚ Katowice, „Klasyfikacja stanu ekologicznego, potencjału ekologicznego i stanu chemicznego oraz oceny stanu jednolitych części wód powierzchniowych rzecznych województwa śląskiego za 2016 rok” oraz „Załącznik elektroniczny do opisowej oceny stanu wód za 2017 rok (tabele: Klasyfikacja i ocena stanu 2017)”

Biorąc pod uwagę zakres badań na obszarze opracowania (gmina Poczesna) oraz w jego najbliższym sąsiedztwie dokonana klasyfikacja stanu ekologicznego dotyczyła w większości naturalnych, czyli najmniej zmienionych, jednolitych części wód rzek. Badania te pozwoliły na określenie stanu ekologicznego rzek.

Wyniki badań wskazują, iż na terenie bezpośrednio związanym z gminą Poczesna, stan ekologiczny badanych (jcw - jednolitych części wód powierzchniowych) mieści się w granicach

II, i IV klasy czystości wód. Jest to stan ekologiczny wód wymagający prowadzenia ciągłych badań i monitoringu jakości tychże wód. Nie ma jednak zagrożenia dla zdrowia i życia ludności. Nastąpiło również spełnienie wymogów dla obszarów chronionych.

10.1.5. Fauna obszaru gminy

Według podziału zoograficznego Kondrackiego – obszar opracowania i gmina, znajdują się w Krainie południowo-bałtyckiej i dzielnicy bałtyckiej. Długoletnia działalność górnicza, zmiana stosunków wodnych, regulacja cieków i wylesienie – zniszczyły naturalne siedliska i biotopy rodzimej fauny, szczególnie gatunków niższych (nie dotyczy to owadów, których ilość gatunków nie ustępuje innym rejonom Polski południowej).

Niezależnie zaś od tego - człowiek poprzez swą wielowiekową obecność, stworzył siedliska tych gatunków fauny, które dostosowały się do swego – podmiejskiego układu biocenotycznego.

Wśród owadów, są to pospolite szkodniki: mól ubraniowy (*Tineolla biselliella*), rybik cukrowy (*Lepisma saccharina*), prusak (*Blatella germanica*), karaluch (*Blatta orientalis*), mrówka faraona (*Monomorium pharaonis*) czy pająki z rodzajów *Pholcus* i *Tegenaria*. Najbardziej typowe dla siedlisk ludzkich to: szczur wędrowny (*Rattus norvegicus*), mysz domowa (*Mus musculus*), kuna domowa (*Martes foina*) oraz niektóre nietoperze. Spotykane są także łasica (*Mustela nivalis*) i tchórz (*Mustela putorius*).

Najliczniejsza a jednocześnie najróżnorodniejsza gatunkowo, jest gminna fauna ptasia. Dolina Warty, rowy melioracyjne, łąki i tereny podmokłe, stwarzają sprzyjające warunki dla bytowania awifauny. Ilość gatunków zaobserwowanych (z których tylko część gniazduje), w granicach gminy nie przekracza kilkudziesięciu. Najpospolitsze to – gawron (*Corvus frugilegus*), kawka (*Corvus monedula*), sikora bogatka (*Parus major*), skowronek (*Alauda arvensis*), sroka (*Pica pica*), szpak (*Turnus vulgaris*), wrona (*Corvus corone*) i wróbel domowy (*Passer domesticus*). Obserwowane płazy terenu gminy, to ropucha paskówka (*Bufo calamitatus*), ropucha zielona (*B. viridis*), traszka zwyczajna (*Triturus vulgaris*) i traszka grzebieniasta (*T. cristatus*), kumak nizinny (*Bombina orientalis*) i żaby - wodna (*Rana esculenta*) i trawna (*Rana temporaria*) oraz rzekotka drzewna (*Hyla arborea*).

Powierzchnie leśne obszaru, w większości zgrupowane w granicach otuliny Parku Krajobrazowego Orlich Gniazd są zbyt szczupłe i zbyt często penetrowane przez człowieka, nie tworzą siedlisk sprzyjających bytowaniu wolno żyjących ssaków. Stąd też najbardziej charakterystycznymi, współczesnymi ssakami regionu, są nietoperze, znajdujące swe kryjówki i zimowiska, w rozpadlinach i jaskiniach jurajskich. Inne spotykane to: lis (*Vulpes vulpes*) i sarna (*Capreolus capreolus*), a na terenach śródleśnych jeż (*Erinaceus roumanicus*), kret (*Talpa europaea*), łasica (*Mustela nivalis*), ryjówki (*Soricidae*), wiewiórka (*Sciurus vulgaris*) i zając (*Lepus capensis*).

Zagrożenia dla bytowania dzikiej fauny wiążą się bezpośrednio z presją na siedliska przyrodnicze, stanowiące ich ostoje. Odrębnym elementem wpływającym na liczebność populacji zarówno gatunków rzadko występujących jak i pospolitych pozostają bariery ekologiczne, wykształcone w toku rozwoju przestrzennego obszaru gminy, głównie przez nowe tereny zabudowy oraz budowle drogowe.

10.1.6. Flora obszaru gminy

Gmina Poczesna wg regionalizacji geobotanicznej J. Matuszkiewicza, położona jest w obszarze Prowincji Środkowo-Europejskiej, Dziale Wyżyn Południowo-Polskich. Natomiast wg W. Szafera, znajduje się ona w Poddziale Pasa Wyżyn Środkowych, Krainie Wyżyny Krakowsko-Wieluńskiej i okręgach – środkowym (Wyżyny Częstochowskiej) i północnym (Wyżyny Wieluńskiej).

Szata roślinna gminy Poczesna – terenu silnie przekształconego w wyniku trwającej ponad sto lat, intensywnej presji antropogenicznej, położonego na przedpolu Częstochowy, a ponadto na obrzeżach cennych przyrodniczo terenów Wyżyny Krakowsko-Częstochowskiej – jest bardzo zróżnicowana. Tereny gminy są w związku z tym zróżnicowane pod względem siedliskowym i wartości gleb. Stąd też wynika znaczne zróżnicowanie fitosocjologiczne i florystyczne zbiorowisk leśnych i nieleśnych. Ilość gatunków roślin i zwierząt w gminie wymagających ochrony, jest mała – w porównaniu z ich obfitością występującą na otaczających gminę terenach (z wyjątkiem Częstochowy).

Na południe od drogi Poczesna – Młynek, na powierzchniach pokopalnianych, trwale uwilgotnionych, rozwinęły się łąki z dużym udziałem trzęślicy modrej; zespół *Molinietum medioeuropaeum*, w którym występują rzadkie gatunki, prawnie chronione: kruszczyk błotny (*Epipactis palustris*), kosaciec syberyjski (*Iris sibirica*), kukulka szerokolistna (*Dactylorhiza majalis*), goryczka wąskolistna (*Gentiana pneumonanthe*) i mieczyk dachówkowaty (*Gladiolus imbricatus*). Wilgotne łąki (*Molinio-Arrhenathera*), są najciekawszymi zbiorowiskami roślinnymi obszaru gminy. Na terenie tym powołany został Obszar Natura 2000 – SOO.

Łąki takie, wykorzystywane okresowo jako pastwiska, rozproszone są na terenie całej gminy. Wśród nich największe powierzchnie zajmują zbiorowiska łąk śmiałkowych (*Stellario-Deschampsietum caespitosae*). W niewielkich ciekach wodnych i zbiornikach gminy, spotykane są gatunki zieleni pływającej – rzęsa drobna (*Lemna minor*) i spirodela wielokorzeniowa (*Spirodela polyrrhiza*) oraz zanurzonej – moczarka kanadyjska (*Elodea canadensis*), wywłócznik okółkowy (*Myriophyllum canadensis*), rogatek sztywny (*Ceratophyllum demersum*) i okrzętnica bagienna (*Hottonia palustris*), a także zieleni szuwarowej – trzciny pospolitej (*Phragmites communis*), pałki szerokolistnej (*Typha latifolia*) i turzycy zaostrej (*Carex gacilis*).

Na południe od Kolonii Brzeziny istnieje eutroficzna łąka wilgotna (*Cirsietum rivularis*) z masowym udziałem ostrożeńca łąkowego (*Cirsium rivulare*). Zaś na południe od składowiska odpadów w Sobuczynie-Młynku, występuje znaczna powierzchnia zbiorowiska trzcinnika piaskowego (*Calamagrostis epigeios*). Z kolei nad brzegami Warty, występują zarośla wierzbowe z wierzbą kruchą (*Salix fragilis*), wierzbą szarą (*S. cinerea*) i wierzbą białą (*S. alba*). Towarzyszą im olsza czarna, jesion wyniosły (*Fraxinus excelsior*) i pospolite rośliny zielne – jasnota purpurowa (*Lamium purpureum*), podagrycznik pospolity (*Aegopodium podagraria*) czy kielisznik zaroślowy (*Calystegia sepium*). Występują tu także zarośla wiklinowe i silnie przekształcone łęgi olszowe (*Circaeo-Alnetum*).

Znaczącą grupą roślin w gminie, są także gatunki rosnące na licznych, silnie przekształconych przez człowieka siedliskach – synantropijne i ruderalne - pokrzywa zwyczajna (*Urtica dioica*), podbiał pospolity (*Tussilago farfara*), trzcinnik piaskowy (*Calamagrostis epigeios*) i komosa biała (*Chenopodium album*).

Warunki egzystencji siedlisk przyrodniczych podlegają zmianom, w dużym stopniu determinowanym działalnością człowieka. Główne źródła zagrożeń dla poszczególnych typów ekosystemów można przedstawić w następujący sposób:

1) dla obszarów zbiorowisk łąkowych:

- a) presję rolnictwa poprzez intensyfikację wypasu lub koszenia,
- b) przenawożenie łąk i pastwisk,
- c) stosowanie podsiewów gatunkami preferowanymi gospodarczo,
- d) melioracje odwadniające,
- e) rozwój zabudowy, w szczególności mieszkaniowej jednorodzinnej oraz techniczno- produkcyjnej;

2) dla obszarów zbiorowisk leśnych:

- a) intensyfikacji leśnictwa poprzez wprowadzanie gatunków drzew niezgodnych z siedliskiem (degeneracja lasu), wprowadzanie monokultur leśnych (wskutek czego następuje między innymi wyjałowienie gleby, ograniczenie procesów regeneracyjnych lasu i drastyczne ograniczenie nisz ekologicznych),
- b) odmładzanie drzewostanów, wskutek czego zmniejsza się ilość potencjalnych nisz ekologicznych i pozbawia się ekosystem leśny gatunków zwierząt właściwych dla drzewostanów wyższych klas wieku (dziuplaki, sowy, nietoperze, gatunki bezkręgowców),
- c) ubożenie fitocenozy leśnych o materię organiczną wskutek wywożenia i spalania materiału z cięć pielęgnacyjnych,
- d) usuwania z lasów starych, martwych i dziuplastych drzew będących środowiskiem życia dla gatunków roślin i zwierząt,
- e) likwidację śródleśnych oczek wodnych i łąk będących żerowiskiem dla wielu gatunków zwierząt, głównie ssaków i ptaków, a także podnoszących bioróżnorodność lasu;

3) dla obszarów zbiorowisk wodnych:

- a) intensywna gospodarka rolna skutkująca spływem do wód powierzchniowych środków ochrony roślin i nawozów,
- b) fizyczna likwidacja starorzeczy i małych zbiorników wodnych,
- c) silna presja turystyczna,
- d) nielegalne składowanie odpadów.

10.1.7. Warunki klimatyczne

Wg regionalizacji klimatycznej Polski – IMiGW (W. Wiszniewski), obszar gminy Poczesna, zaliczany jest do wyżynnej dzielnicy klimatycznej, w szczególności do Wyżyny Krakowsko – Częstochowsko - Wieluńskiej, która różni się klimatycznie w sposób istotny od otaczających ją terenów. Natomiast wg podziału Polski na regiony klimatyczno-rolnicze (R. Gumiński), gmina położona jest w obrębie Częstochowsko-Kieleckiej dzielnicy klimatycznej.

Wpływ cyrkulacji zewnętrznej

Decydujący wpływ na warunki klimatyczne obszaru opracowania, wywiera napływ określonych mas powietrza. Na obszarze Wyżyny Woźnicko-Wieluńskiej i sąsiadującej z nią Wyżyny Krakowsko-Częstochowskiej, najczęściej występują masy powietrza polarno-morskiego (północno-atlantyckiego) oraz zwrotnikowo- morskiego (azorskiego), ponad 50 % dni w roku. Powietrze polarno-kontynentalne (azjatyckie), występuje nieomal 30 % dni w roku – najczęściej zimą i wiosną. Stąd charakterystyczna przejściowość klimatu, wynikająca ze ścierania się ze sobą tych mas powietrza. Powietrze arktyczne pojawia się z częstotliwością 5,0 %, a zwrotnikowo kontynentalne (latem i jesienią) - 8,0 %. Inne rodzaje mas powietrza występują z częstotliwością 6,0 % w roku.

Największa częstość napływu polarno- morskich mas powietrza występuje w lipcu – 71% i listopadzie (66%), najmniejsza w marcu (55%) i wrześniu (60%). Powietrze polarno-kontynentalne, występuje najczęściej w marcu – 32% oraz styczniu i lutym – 28%.

Termika

Średnia temperatura roku na całym obszarze gminy, wynosi (z wielolecia), od 7,5 °C do 8,5° C. Najwyższe średnie temperatury miesięczne (w wieloleciu) występują w lipcu – 17,6 ° C. Natomiast najniższe średnie miesięczne występują w styczniu – 2,9 ° C, sporadycznie w lutym lub grudniu.

Średnia temperatura półrocza ciepłego waha się między 14 – 15 ° C, a – półrocza chłodnego między 0,5 – 1,5 ° C.

- 1) średnia liczba dni z przymrozkami - 112 do 130,
- 2) długość okresu bezprzymrozkowego - VI- IX,
- 3) długość okresu wegetacyjnego 200 - 210 dni.

Dynamika powietrza

Na obszarze gminy, dominują wiatry zachodnie, północno-zachodnie i południowo–zachodnie (około 45 % dni w roku). Ich średnia prędkość wynosi 3 – 4 m/s. Siła i kierunki wiatrów modyfikowane są lokalnym ukształtowaniem powierzchni.

Falisty charakter rzeźby obszaru i niezbyt duże powierzchnie leśne, wykluczają większy wpływ tych czynników na kierunki i siłę ruchu powietrza. Najrzadziej występującymi wiatrami są północno-wschodnie i południowo wschodnie. W chłodnej porze roku wzrasta częstotliwość wiatrów południowo-zachodnich i południowych, zaś w cieplej – północnozachodnich i północnych.

Opady atmosferyczne

Wieloletnie średnie roczne sumy opadów kształtują się od 612 mm (posterunek opadowy Częstochowa), do 651 mm (posterunek opadowy Poraj). Średnie sumy roczne w roku najsuchszym wahały się od 401 do 443 mm, a w roku najbardziej wilgotnym od 882 (Częstochowa) do 1015 mm (Poraj). Najwyższa średnia miesięczna suma opadów przypada na lipiec – 86 mm (Częstochowa) i 94 mm (Poraj), a najniższa w lutym i wynosiła odpowiednio – 29 i 32 mm. Występowanie największej ilości dni z opadem, przypada najczęściej w miesiącach grudzień i lipiec. Miesiącami z najmniejszą ilością dni z opadem, są wrzesień i październik.

Zachmurzenie i usłonecznienie

Najintensywniejsze zachmurzenie występuje w listopadzie i grudniu i wynosi 75 i 77%. Najbardziej pogodny jest wrzesień i sierpień (zachmurzenie odpowiednio 54 i 56. Średnia roczna liczba dni pochmurnych mieściła się w wieloleciu w granicach od poniżej 120 do 140 dni w roku. Średnia liczba dni z mgłą wynosi 40 w roku. Najczęściej tworzą się one w październiku - 6 dni. Średnia roczna liczba godzin usłonecznienia rzeczywistego, waha się w granicach 1800 – 1900 godzin.

Wilgotność

Wyżyna Woźnicko-Wieluńska w klasyfikacji regionów pluwiotermicznych, zaliczana jest do regionów ciepłych, mokrych i najcieplejszych w Polsce. Toteż mimo znacznych sum opadów, wartości wilgotności względnej powietrza są tu niskie. Ze wzrostem temperatury (lato) wzrasta ilość opadów, a wilgotność względna powietrza maleje. Jesienią i zimą proces ten przebiega odwrotnie. Średnia liczba dni z mgłą wynosi 40 w roku. Najczęściej tworzą się one w październiku, 6 dni.

10.1.8. Klimat akustyczny i zanieczyszczenia powietrza

Hałas, w rozumieniu ustawy Prawo ochrony środowiska, to dźwięki o częstotliwościach od 16 Hz do 16000 Hz. W środowisku zanieczyszczenie hałasem dotyczy wszelkiego rodzaju dźwięków niepożądanych, nieprzyjemnych i uciążliwych w danym miejscu i czasie. Regulacje odnośnie dopuszczalnego poziomu hałasu w zależności od rodzaju terenu zawierają przepisy odrębne.

W gminie Poczesna szczególne znaczenie ma hałas komunikacyjny powodowany przez ruch drogowy i kolejowy. Głównym źródłem hałasu jest tu droga krajowa Nr 1 oraz przebieg linii kolejowej Nr 1 stanowiących główne korytarze transportowy południe- północ oraz w mniejszym stopniu drogi wojewódzkie Nr 791 oraz Nr 904 na osi wschód- zachód w południowej części gminy. Istotnym problemem jest tu współistnienie sąsiedztw, a zwłaszcza sąsiedztwo tras komunikacyjnych i zabudowy mieszkaniowej. Wzrost poziomu hałasu drogowego (komunikacyjnego), występuje wzdłuż dróg (ulic) wszędzie tam, gdzie udział pojazdów ciężarowych w ogólnym strumieniu ruchu pojazdów jest znaczny.

Według badań Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Katowicach hałas komunikacyjny przenikający do środowiska wzdłuż opisywanych dróg Gminy Poczesna, jest hałasem ponadnormatywnym i kwalifikującym klimat akustyczny obszarów położonych w sąsiedztwie głównych tras komunikacyjnych i kolejowych jako uciążliwy dla mieszkańców.

Po oddaniu do użytku odcinka autostrady A1 , która przetnie gminę w jej południowo-zachodniej części przechodząc przez miejscowość Nierada, również ta droga stanie się źródłem hałasu.

Jednocześnie funkcjonujące w gminie podmioty gospodarcze nie są źródłem ponadnormatywnego hałasu przemysłowego. Podmioty te, tylko incydentalnie i tylko w skali lokalnej mogą powodować tego rodzaju uciążliwości, które mogą być łatwo likwidowane, przy pomocy dostępnych instrumentów prawnych i technicznych.

Natomiast źródłami hałasu przemysłowego – przenikającego do środowiska naturalnego są urządzenia i instalacje, pracujące na składowisku odpadów komunalnych Sobuczyna-Młynek, jak i funkcjonującego w jego granicach – Zakładu Zagospodarowania Odpadów.

Emisję przemysłową (punktową), do powietrza w Gminie Poczesna – w znakomitej większości pochodzącej ze spalania paliw w celu ogrzewania pomieszczeń produkcyjnych lub usługowych, wywołują funkcjonujących w gminie podmioty gospodarcze.

Najliczniejszą grupę, stanowią szeroko rozumiane usługi, następnie handel oraz przemysł. Znaczną grupę stanowi także budownictwo. Większość z nich zlokalizowana jest na terenach Poczesnej, Wrzosowej i Nowej Wsi. Żaden jednak z tych obiektów i podmiotów nie wywiera znaczącego wpływu na stan czystości powietrza w gminie Poczesna, zasięg ich oddziaływania jest lokalny. Ponadto teren gminy Poczesna jest w 100 % zgazyfikowany, jednocześnie gmina nie posiada zcentralizowanego systemu ciepłowniczego.

Przeważająca część podmiotów gospodarczych jak i budynków mieszkalnych, stosuje węgiel i jego pochodne – jako czynnik grzewczy. W lokalach mieszkalnych, pracują także kotłownie opalane olejem i drewnem. Wielkość emisji substancji powstających w procesach spalania paliw dla celów grzewczych, kwalifikuje gminę Poczesna, do grupy obszarów najmniej zanieczyszczonych.

W gminie Poczesna – źródłem zanieczyszczenia powietrza są również zanieczyszczenia pochodzące ze źródeł komunikacyjnych. Szacuje się, że wielkość emisji liniowej, powodowanej przez samochodowe pojazdy spalinowe, poruszające się po drogach na terenie Gminy. Parametry techniczne większości dróg (ulic) gminy, położonej na przedpolu Częstochowy, nie są dostosowane do zwiększającego się sukcesywnie potoku pojazdów. Ulice sąsiadują bezpośrednio z terenami zwartej lub skupionej zabudowy mieszkaniowej. Zabudowa ta jest w większości zabudową niską, usytuowaną wzdłuż osi tych ulic. Prowadzone oceny wykazują, że emisja komunikacyjna, czyli liniowa, ma istotny, o wzrostowej tendencji wpływ na jakość powietrza. Ponadto emisja niska, prowadzi często do powstawania podwyższonych stężeń zanieczyszczeń, w miejscach przebywania ludzi. Substancje emitowane przez silniki pojazdów spalinowych, decydują o czystości powietrza w otoczeniu dróg, a ich wpływ maleje wraz ze wzrostem odległości.

Według wykazu Państwowego Instytutu Geologicznego obiekty uciążliwe dla stanu czystości powietrza w Gminie Poczesna emitujące pyły i gazy stanowią następujące zakłady: Ceramex-Dylikowscy S.C., Stanmot Sp. z o.o., PPUH Alfa, Pres Glass SA, Przedsiębiorstwo specjalistyczne Bocar, Odlewnia żeliwa Simiński Ordon

Ponadto w granicach gminy funkcjonuje instalacja unieszkodliwiania odpadów komunalnych i innych niż niebezpieczne o zasięgu regionalnym – Składowisko Sobuczyna-Młynek. Jest ona źródłem emisji do powietrza: – przede wszystkim substancji gazowych, powstających jako produkt anaerobowej fermentacji odpadów oraz procesów gnicia odpadów organicznych – tj. biogazu, w skład którego wchodzi głównie metan i dwutlenek węgla z domieszką innych substancji m.in. siarkowodoru. Emisja ta, przenika do powietrza poprzez studnie odgazowujące, pracujące w początkowej fazie eksploatacji kwater składowiska.

10.1.9. Rolnicza przestrzeń produkcyjna

Gmina Poczesna, posiada niezbyt korzystne warunki do produkcji rolniczej. Wynika to z wartości użytkowej gleb, co pozostaje w bezpośrednim związku z budową geologiczną regionu, a także ze znacznego udziału, mimo prowadzonych po 1980 r. rekultywacji, powierzchni gleb zdegradowanych lub zdewastowanych w wyniku wieloletniej działalności górniczej.

Przekształcona została i ulega nadal intensywnemu przekształcaniu – wielowiekowa, tradycyjna – rolnicza funkcja obszaru.

Grunty odłogowane (ugory), stanowią znaczne powierzchnie (blisko 20%), gruntów rolnych w gminie. Jest to niezależnie od stopnia zniszczenia i degradacji gleb, wynik presji urbanistycznej. Bezpośrednie sąsiedztwo Częstochowy sprawia, że tereny gminy, stały się atrakcyjnymi terenami budownictwa jednorodzinnego, dla mieszkańców tego miasta, jak również terenami lokalizacji licznych podmiotów prowadzących działalność gospodarczą.

Na terenie gminy brak jest gleb najwyższej klasy I i II klasy bonitacyjnej. Największy udział wg. klas bonitacyjnych stanowią grunty klasy IV (48,09%), potem kolejno klasy V (40,48%), klasy VI (9,92%) oraz klasy III (1,5%). Na terenie gminy znajdowało się w 2014 r. dominowały gospodarstwa małe, o powierzchni do 1 ha łącznie (52,4%) oraz 1-5 ha (47,6%). Średnia powierzchnia gospodarstw rolnych wynosi 1,86 ha.

Obszar gminy zajmują użytki rolne o powierzchni 2054,64 ha, które stanowią ok 34,17 % powierzchni gminy. Jednocześnie tylko ok. 33,58 z nich utrzymywanych jest w tzw. dobrej kulturze rolnej. Grunty te obsługiwane są przez 1107 gospodarstw indywidualnych, jednak, aż 720 z nich pozostaje bez dochodów z tytułu działalności rolniczej.

Struktura bonitacyjna ma wpływ na profil prowadzonej produkcji rolniczej. Gospodarstwa rolne produkują przede wszystkim zboża podstawowe z mieszankami zbożowymi oraz ziemniaki. Produkcji zwierzęca w gminie Poczesna ma niewielkie znaczenie, jednocześnie dominuje hodowla drobiu kurzego. W strukturze zatrudnienia, czy prowadzonego profilu produkcji, pozostaje jedną z najmniej znaczących funkcji obszaru gminy. Część obszaru rolniczej przestrzeni produkcyjnej ulega w ostatnich latach zawężeniu kosztem terenów nowo powstającej zabudowy mieszkaniowej, niemniej utrzymuje wiodącą pozycję w strukturze przestrzennej obszaru gminy.

10.1.10. Leśna przestrzeń produkcyjna

W lasach regionu, przeważa obecnie sosna (*Pinus silvestris*) – 77% powierzchni, z domieszką brzozy (*Betula pendula*), dębu (*Quercus robur*) i olszy (*Alnus glutinosa*), które wyparły składniki pierwotnych borów mieszanych, lasów dębowo-grabowych i dąbrów różnego typu.

Jest to rezultat wieloletniej, intensywnej gospodarki rolnej, a następnie działalności górniczej na tym terenie, w wyniku której obszar wysoczyzny Obniżenia Górnej Warty, został pozbawiony pierwotnych siedlisk lasów liściastych; zostały one nieomal w całości wytrzebione. W lasach obszaru, przeważają obecnie siedliska boru świeżego oraz boru mieszanego, wilgotnego.

Lasy zajmują 1092 ha tzn. około 18,2% powierzchni gminy, co oznacza lesistość niższą o 11,4 %, od średniej krajowej z 2017 roku.

Lasy prywatne – około 209 ha, to w większości niewielkie, rozproszone enklawy, natomiast lasy państwowe stanowią 857,06 ha. W niewielkim fragmencie w południowo-zachodniej części gminy lasy pozostają w zarządzie Nadleśnictwa Herby. Pozostała, większa część administrowana jest przez Nadleśnictwo Złoty Potok. W jego skład wchodzi duże, zwarte kompleksy – we wschodnich połaciach gminy, na prawym brzegu Warty. Są to lasy podlegające znacznej antropopresji, ze względu na łatwą dostępność i sąsiedztwo terenów zurbanizowanych i uprzemysłowionych. Niemniej istniejąc, pełnią ważne funkcje lasów ochronnych – wodo- i glebochronnych (ochrona zasobów wodnych, poprawa wilgotności gleb).

W lasach sosnowych gminy, występują gatunki roślin charakterystyczne dla tych obszarów – jałowiec zwyczajny (*Juniperus communis*), jarzębina pospolita (*Sorbus aucuparia*), borówka czernica (*Vaccinium myrtillus*) i orlica pospolita (*Pteridium aquilinum*). W granicach leśnictwa Osiny – na obszarze bezleśnym – hałda Dębowiec, porośnięta jest drzewami i

krzewami: olszą czarną (*Alnus glutinosa*), dębem czerwonym (*Quercus rubra*), robinią białą (*Robinia pseudoacacia*), karaganą syberyjską (*Caragana arborescens*) i śliwą tarniną (*Prunus spinosa*). W granicach leśnictwa Osiny – na obszarze bezleśnym – hałda Dębowiec, porośnięta jest drzewami i krzewami: olszą czarną, dębem czerwonym, robinią białą, karaganą syberyjską i śliwą tarniną.

10.1.11. Zarys historii osadnictwa w obszarze gminy

Gmina Poczesna należy do obszarów o bogatej przeszłości, niektóre miejscowości mogą poszczycić się stosunkowo wczesną metryką. Są to informacje przytoczone z zasobów Towarzystwa Genealogicznego Ziemi Częstochowskiej oraz Słownika geograficznego Królestwa Polskiego.

Bargły

Wieś w południowej części gminy Poczesna. Bargły w XVII stuleciu były wsią w starostwie olsztyńskim, w powiecie lelowskim przynależną do parafii w Poczesnej. Zanim jednak powstała parafia w Poczesnej w 1606 r., tereny, na których rozwinęły się dzisiejsze Bargły, należały do parafii Zrębice w dekanacie lelowskim diecezji krakowskiej.

W księgach parafialnych parafii Poczesna Bargły odnotowane zostały dopiero w 1631 roku, ale początki miejscowości mogą sięgać lat wcześniejszych. Nazwa wsi przypuszczalnie pochodzi od staropolskiego słowa "bargiel". Bargiel to dawna nazwa ptaka, który występował na tych terenach i obecnie jeszcze dość często jest spotykany, znany bardziej jako kowalik. Według opowieści przekazywanych przez mieszkańców wsi, miejscowość wzięła swą nazwę od właściciela wioski; niejaki Bargiel rozpoczął na tym terenie wydobywanie rudy żelaza.

Za czasów Królestwa Polskiego (1815 - 1916) istniała gmina Bargły. Gmina Bargły jako gmina wiejska należała w XIX wieku do powiatu częstochowskiego w guberni piotrkowskiej. Według wykazu gmin z 1880 roku gmina Bargły już nie istniała, a jej obszar wszedł w skład gminy Kamienica Polska.

Mazury

Wieś położona w zachodniej części gminy Poczesna. W księgach parafialnych parafii w Poczesnej wieś pojawia się w 1727 r. Była to wieś szlachecka, własność królewska czyli królewszczyna. W czasach zaborów stanowiła część Dobra Rządowego Ekonomia Poczesna. Na początku XIX wieku w Młynku funkcjonowała kopalnia rud żelaza, która była jedną z trzynastu kopalni w rejonie blachowieńskim. Była drugą po kopalni w Nieradzie kopalnią o zorganizowanej formie. Część Folwarku Młynek w 1841 r. został prawem majoratu nadana generał-lejtnantowi Sobolewowi. W 1854 r. folwark miał powierzchnię 600 mórg.

Brzeziny Kolonia

Wieś w północnej części gminy Poczesna, granicząca na północy z Częstochową. Dawniej wieś szlachecka położona w północnej części gminy Poczesna. W przeszłości miejscowość nazywano Brzeziny Wielkie Kolonia, ponieważ osada powstała w wyniku ekspansji wsi Brzeziny Wielkie. Osada graniczy z Brzezunami Nowymi, Brzezunami Wielkimi oraz Brzezunami Małymi. Dwa ostatnie to osiedla znajdujące się obecnie w granicach częstochowskiej dzielnicy Błeszno.

W miejscowości znajduje się nieczynna kopalnia rudy żelaza „Szczekaczka” która nazwę wzięła od dawnej nazwy miejscowości. Obok niej widoczna jest stara hałda pokopalniana. W

grudniu 1980 roku na terenie kopalni udostępniono do zwiedzania muzeum rud żelaza im. Stanisława Staszica w Brzezinach Wielkich. Muzeum kopalni dla zwiedzających zamknięto w 1985 roku z powodu zbyt wysokiego poziomu wody zbierającej się w kopalni.

Wieś jest położona wśród łąk, z czego największym kompleksem są Łąki Bleszeńskie ciągnące się na północ w kierunku Częstochowy. Przez wieś płynie rzeka Brzezinka mająca swoje źródło na pobliskich łąkach.

Dębowiec

Osada położona we wschodniej części gminy Poczesna. W sąsiedztwie wsi Dębowiec były zlokalizowane podziemne złoża rudy żelaza, zapewne stąd wzięta nazwa kopalni. Szyb kopalni „Dębowiec” został zbudowany w lesie pomiędzy Sokolimi Górami a wsiami Zawodzie, Osiny i Dębowiec. Pierwsze prace związane z budową i drażeniem szybu zaczęto w 1952 roku. Były to prace niezmiernie trudne ze względu na bardzo duży napływ wody, dlatego też grunt wokół szybu mrożono, co było wtedy bardzo nowoczesną metodą bicia szybu. Lata świetności kopalni to okres 1967 - 1968.

Dzisiaj po kopalni pozostała nazwa oraz wiele ścieżek i dróg leśnych prowadzących do tej nieczynnej kopalni. Niektóre ścieżki wykorzystano jako nowe trasy rowerowe. Widoczny znak ciężkiej pracy górników to potężna hałda usytuowana w środku lasu, doskonale widoczna z pobliskiego olsztyńskiego wzgórza.

Huta Stara A

Wieś położona w środkowej części gminy Poczesna. Tereny wsi Huta Stara A wchodziły dawniej w skład rozległego majątku, którego centrum mieściło się w Blesznie. W źródłach historycznych Bleszno pojawia się pod koniec XIV w. jako siedziba rycerskiego rodu Bielów herbu Ostoja. Rozległe dobra majątku Bleszno na przełomie XVIII i XIX w. stanowiły swoisty archipelag osad, w którego skład wchodziła Huta Stara A.

Zdaniem językoznawców nazwa „Huta” należy do tzw. nazw kulturowych, związanych z działalnością człowieka. Nazwa Huta Stara świadczy o dawnych kuźniczych tradycjach osady, właściwych dla rudonośnych terenów okolic Częstochowy.

W 1819 r. kompania okupników z Moraw, „z kraju austriackiego”, zakupiła połowę dóbr ziemskich określanych w wykazie hipotecznym mianem „Stara Chuta”. Ziemię podzielono na 100 równych części, z których każda miała 5 morgów i 236 prętów.

W 1823 r. geometra Bernhardt, dokonał pomiarów gruntów kolonii, obejmujących 598 morg i 172 pręty. W ręce kolonistów dostała się część Huty oznaczona literą A, natomiast część B pozostała w rękach Grzegorza Bleszyńskiego i jego spadkobierców.

24 grudnia 1845 r. sporządzony został bezcenny dla poznania dziejów kolonii dokument: protokół lustracji wsi Huta Stara. Było to dzieło lustratora, komisarza nadzwyczajnego Schoslanda. Stąd wiemy, że kolonia miała 92 posesje. Istniała także we wsi kaplica kryta gontem.

W Hucie Starej A funkcjonowała kopalnia rudy żelaza „Tadeusz I”. Okolice Huty Starej to tereny pozostałe po eksploatacji rud żelaza w postaci wysokich kopców. Hałdy pokopalniane są nierozdzielalnym elementem krajobrazu, zbudowane są one ze skały płonnej wydobywanej przy eksploatacji sydereytów, nadal znaleźć można w nich fragmenty tych rudonośnych skał.

Huta Stara B

Początki wsi Huta Stara B związane są z pobliską wsią Wrzosowa, ponieważ początkowo grunty Huty Starej należały do Wrzosowej. W 1581 roku Wrzosowa stanowiła

własność dwóch rodzin szlacheckich - Błęszyńskich i Otwinowskich, „miała 9 i pół łana kmiecego, folwark i hutę szkła zatrudniającą trzech robotników”. W 1818 roku w Hucie Starej osiedlili się, przybyli na te tereny tkacze z Moraw w liczbie 13 osób. W 1821 we wsi założono szkołę. Szkoła ta funkcjonowała do Powstania Styczniowego. Ta część miejscowości, która obecnie określana jest jako Huta Stara B należała do dziedzica Augustyna Kotlińskiego. W 1932 roku zbudował on na swych posiadłościach dworek zachowany do dzisiaj. Stanowi on wartą obejrzenia ciekawostkę architektoniczną.

Historia miejscowości związana jest z górnictwem rud żelaza. Nieopodal znajdowały się zlikwidowane w latach 70-tych XX wieku kopalnie (ich ślad stanowią dwie hałdy górnicze położone w pobliżu miejscowości). Znajduje się tu Osiedle Huta Stara B, które jest ściśle związane z historią wsi o tej samej nazwie. Jest ona stosunkowo krótka, bowiem rozpoczyna się dopiero w 1949 roku, kiedy to rozpoczęto budowę bloków mieszkalnych osiedla górniczego, przeznaczonych dla pracowników pobliskich kopalń rudy żelaza. W 1952 roku było już 19 bloków mieszkalnych, obecnie jest ich 27.

Korwinów

Wieś nad Wartą, położona we wschodniej części gminy Poczesna. Najstarszymi miejscami w dzisiejszym Korwinowie były dwie osady, a właściwie przysiółki. Są to: do dziś zachowana osada Młyńskie Wały, która istnieje od bardzo dawna, potwierdzona zapisami z 1772 roku oraz nieistniejąca już dziś osada Karczowa Droga. Ta osada lub tylko jakieś zabudowania znajdowały się po prawej stronie obecnej ulicy Okólnej przy zbiegu z ulicą Jesienną. Stanowiło ją kilka zabudowań. Pierwotnie wieś należała do dóbr ziemskich dworu we Wrzosowej i została z niego wyłączona w 1878 roku.

Miejscowość została założona jako osada po uruchomieniu cegielni na przełomie XIX i XX wieku. Wpływ na uruchomienie cegielni miała budowa kolei warszawsko-wiedeńskiej. Na terenie wsi znajdowały się złoża iłu (gliny). Około 1887 roku ziemię tę wykupił Korwin z Małopolski budując cegielnię i pałac. W 1945 roku cegielnia nazywała się: Zakłady Ceramiczne "Korwinów" S.A. Cegielnia działała do lat 80. XX wieku

Michałów

Wieś położona w południowej części gminy Poczesna. Była to wieś będąca własnością państwową tzw. Królewszczyna, z której dochody szły na prywatne wydatki króla i jego dworu oraz starostwa. W 1793 i 1795 r. na skutek II i III rozbioru okolice Częstochowy dostają się pod zabór pruski. Królewszczynę jako własność państwa polskiego przechodzą na własność państwa pruskiego i stanowiła własność należącą do Dóbr Rządowych Ekonomii Poczesna.

Po roku 1830 wieś stała się majątkiem z nadań carskich tzw. Majoratów. Były to majątki nadawane przez cara wysokiej rangi oficerom za zasługi dla Rosji. Majoraty były częścią planu rusyfikacji ziem polskich i miały stanowić ośrodki kultury rosyjskiej

Po II wojnie światowej między Michałowem a Bargłami znajdowała się kopalnia rud żelaza "Jan". Znajdowała się tu również kopalnia rud żelaza "Elżbieta" należąca do Towarzystwa Akcyjnego Zakładów Hutniczych "Huta Bankowa" w Poczesnej z siedzibą w Borku.

Nierada

Wieś położona w południowo - zachodniej części gminy Poczesna. Wzmianki o wsi dotyczą wydobywania i przetwarzania rudy żelaza. Już w 1620 roku mówiło się o Nieradzie - Kuźnicy. To właśnie tutaj powstała w XIX wieku pierwsza kopalnia w formie zorganizowanej. W

okresie międzywojennym działały w okolicach Nierady kopalnie Maria i Jan. W dwudziestolecie międzywojennym Nieradę zamieszkiwało około 1000 osób.

Młynek

Wieś położona w zachodniej części gminy Poczesna. Stanowiła wraz z wsią Mazury tzw. Folwark Młynek. W Młynku funkcjonowała kopalnia rudy żelaza „Maria”.

Nowa Wieś

Wieś położona w środkowej części gminy Poczesna. W XIX wieku na terenie dzisiejszej Nowej Wsi znajdował się rozległy majątek zwany „Hutki”, sięgający aż po Korwinów. Był on własnością dziedziczną Kozłowskich

Obszar ten w ubiegłych wiekach był istotną częścią Okręgu Myszkowsko - Kłobuckiego. W Nowej Wsi funkcjonowała kopalnia rudy żelaza „Tadeusz II”. Kopalnia otwarta została 1.XI.1953 roku. Złoże było udostępnione szybem. Po zakończeniu eksploatacji kopalnia została zlikwidowana. Była jedną z największych i najnowocześniejszych kopalń rud żelaza po 1945 roku.

Poczesna

Wieś nad rzeką Wartą, położona w środkowej części gminy Poczesna. Pierwsza wzmianka o Poczesnej jako wsi królewskiej pojawiła się w roku 1578. Parafię Poczesna erygował 12 lipca 1606 roku bp. krakowski Bernard Maciejowski. Król Zygmunt III Waza ze swojego przywileju fundacyjnego uposażył parafię w ziemię - pole, które miało dać utrzymanie proboszcza. Natomiast drewniany kościół wybudował Joachim Ocieski, starosta olsztyński. Założył on także w Poczesnej papiernię jako, że cała okolica wokół otoczona była lasami sosnowo - dębowymi, których karczowanie dostarczało surowca do tej wytwórni. Drewno to wykorzystywano także do produkcji węgla drzewnego niezbędnego do wytopienia żelaza z rudy zalegającej te okolice. Odślaniane w ten sposób tereny służyły do zakładania nowych wsi.

Parafia Poczesna powstała jako ogniwo diecezji krakowskiej. Tereny te od początku polskiej państwowości należały do Małopolski, historycznie to ziemia krakowska. Parafię wydzielono z parafii w Zrębicach i Koziegłówkach. W pierwszym okresie jej istnienia tworzą ją wsie: Poczesna, Zawada, Niewdzięczna (później Zawisna), Radziątków (później Nierada), Raków (później Zawodzie).

Drewniany kościół służył parafii w Poczesnej aż do połowy XIX wieku. Jednak coraz bardziej wysłużony musiał być wreszcie rozebrany. Wtedy to w latach 1870 - 77 zbudowano obecny kościół. W roku 1938 znalazł się on w strategicznym miejscu, bo przy samej nowej szosie zbudowanej z klinkierowej cegły i łączącej Częstochowę z Będzinem. Jej zabytkowy już odcinek jest zachowany do dzisiaj, bowiem wybudowana na tej trasie „gierkówka” ominęła szerokim łukiem Poczesną.

Słowik

Wieś nad rzeką Wartą, położona w północno - wschodniej części gminy. Słowik związany był w przeszłości z majątkiem Bleszno, w którym od XIV wieku funkcjonowała Kuźnica Bleszyńska, później o nazwie „Słowik” pochodząca od nazwiska właściciela. Kuźnice w owym czasie budowano przede wszystkim nad rzekami, ze względu na wykorzystanie wody do procesów technologicznych oraz jako podstawowy środek transportu dużych ilości drewna i rudy żelaza. Lokalizacja Kuźnicy Bleszyńskiej, najstarszej w regionie to początek osadnictwa miejscowości Słowik.

Dzisiejszy Słowik tworzą 3 historyczne osady: Słowik, Karczowa Droga i Folwark Działki. Słowik istniał już na początku XVIII wieku. W 1776 roku wymieniany jest jako wieś szlachecka. W 1787 roku zamieszkiwało tu 31 osób. W 1791 roku była to osada składająca się z 9 domów, w której zamieszkiwało 65 osób.

Sobuczyna

Wieś położona w zachodniej części gminy Poczesna. Przy granicy z Sobuczyną znajduje się obszar zwany tradycyjnie Całka. Według przekazów ustnych, dawniej była tam karczma Żyda o nazwisku Całka. Dawna wieś Całka, dziś już nie istniejąca, położona była między miejscowościami Sobuczyna, a Poczesna w okolicy współczesnej ulicy Łkowej w Poczesnej. Miejscowość Całka pojawia się m.in. w dokumentach mówiących o zbudowaniu w oparciu o decyzje i środki Komisji Edukacji Narodowej szkoły parafialnej w Poczesnej w 1792 roku.

W rejonie Sobuczyny znajdują się okazałe hałdy po kopalni rudy: Aleksander, Hugo, Maszynowy II i Maszynowy I. Ta ostatnia była najnowocześniejszą kopalnią w regionie, uruchomioną w 1938 roku.

Wrzosowa

Wieś położona w północnej części gminy Poczesna. Pierwsze zapisy o miejscowości Wrzosowa pojawiają się w kronikach Jana Długosza. Najstarsza wiadomość potwierdzająca istnienie Wrzosowej jako wsi szlacheckiej pochodzi z 1470 roku. Wówczas właścicielem osady był Jan Trepka. W 1581 roku znajdowała się w posiadaniu dwóch rodzin szlacheckich. We wsi czynna była wówczas huta szkła.

W XVIII wieku część Wrzosowej posiadał Antoni Otfinowski, posesor wójtostwa z Wyczerp, a właścicielem folwarku był Dominik Błęszyński, komornik graniczny powiatu lelowskiego. Według Lustracji z 1789 roku w miejscowości znajdowały się 44 domy (dwór, browar, karczma).

Od połowy XIX wieku postępował stopniowy rozwój wsi, a w 1899 roku warszawski przemysłowiec Aleksander Ewast założył tu cementownię „Wrzosowa” zatrudniającą 190 robotników. Surowcem był kamień wapienny pozyskiwany z wzgórza wrzosowskiego, zaliczanego do najwyższych w tej okolicy. Ma ono 316 m n.p.m. Dostarcza ono także ciekawych skamieniałości małż i amonitów z okresu jurajskiego, znajdujących się w licznych muzeach geologicznych. Położenie miejscowości na wzniesieniu powoduje, że zabudowa ma ciekawą, kaskadową formę.

We wsi zlokalizowano siedzibę gminy, należącej do powiatu częstochowskiego. Wrzosowa w tym czasie składała się ze wsi Wrzosowa, osady fabrycznej Wrzosowa i przysiółka Wrzosowiak. W 1900 roku we Wrzosowej były już 74 budynki mieszkalne w których mieszkały 1043 osoby. Ogólna powierzchnia gruntów wynosiła 1524 morgi, z czego na folwark przypadały 883 morgi. W 1933 roku były 152 domy i 1191 mieszkańców, obszar wsi wynosił 696 ha, z czego na folwark przypadało 334 ha. Wieś Wrzosowa do 1931 roku była siedzibą gminy Huta Stara, a do 1954 siedzibą gminy Wrzosowa.

Zawodzie

Wieś nad rzeką Wartą, położona w południowo – wschodniej części gminy Poczesna. Wieś ta była wsią królewską tzw. Królewszczyną. W Zawodziu znajduje się najstarszy w gminie cmentarz, datowany na koniec XVIII wieku, powstały prawdopodobnie w 1782 roku. Pierwsza wzmianka o nim pochodzi z 1835 roku. Cmentarz był nie ogrodzony, znajdowały się tam pierwsze groby. W 1875 roku był już ogrodzony murem „wapnem otynkowanym”.

Ciekawostką architektoniczną tej miejscowości jest stary młyn z początku XX wieku należący do rodziny Gawrońskich. Młyn działał do lat 90-tych XX wieku. W chwili obecnej jest w stanie umożliwiającym jego zwiedzanie, zaś w nim znajdują się stare maszyny i urządzenia.

Obszary leśne w miejscowości Zawodzie stanowią w większości monokultury sosny, gdzieś tam można zlokalizować fragmenty pochodzące z naturalnych odnowień drzewostanu. W lasach zlokalizowane są dwa duże kompleksy wodne „Piachy” i „Samul”. Te charakterystyczne dla Zawodzia zbiorniki wodne powstały w wyniku eksploatacji torfu i piachu w tym rejonie.

10.2. Diagnoza stanu środowiska gminy

10.2.1. Tereny otwarte

Struktura funkcjonalno-przestrzenna obszaru gminy składa się następujących, głównych komponentów:

- 1) terenów otwartych, w tym:
 - a) obszarów lasów, skoncentrowanych we wschodniej części gminy, stanowiących po części otulinę Parku Krajobrazowego Orlich Gniazd,
 - b) obszarów rolniczych,
 - c) obszarów zieleni urządzonej,
- 2) obszarów zabudowy,
- 3) obszarów eksploatacji surowców mineralnych.

Stan środowiska przyrodniczego w obrębie tych terenów jest zróżnicowany i pozostaje w bezpośrednim związku z typami prowadzonych na nich działalności człowieka.

Obszary otwarte, stanowią trzy odrębne grupy, od lasów na wschodzie gminy, poprzez obszary z przewagą gruntów rolnych, obejmującej przeważającą część powierzchni gminy, skończywszy na terenach doliny Warty we wschodniej części obszaru.

Lasy w gminie tworzy przede wszystkim sosna - gatunek bardzo wrażliwy na emisje przemysłowe. Mimo monokulturowego charakteru upraw leśnych na przeważającym udziale zajmowanej przez nie powierzchni, udział obszarów leśnych w strukturze przestrzennej obszaru gminy oddziałuje pozytywnie na jej stan środowiska. Znaczna powierzchnia oraz sposób prowadzonej w jej granicach gospodarki realizowanej przez Nadleśnictwo Złoty Potok oraz Herby zapewnia zachowanie walorów przyrodniczych występujących tam siedlisk fauny i flory. Szczególną ochroną objęto znajdujące się tam użytki ekologiczne „Zapadliska” oraz „Zapadliska I” dla których obszary leśne w otoczeniu tworzą swoistą otulinę, zapewniającą ochronę przed wpływami z zewnątrz.

Krajobraz rolniczy charakteryzuje się obecnością fauny i flory w znacznym stopniu zorganizowanej i kontrolowanej przez człowieka. Pod względem powierzchni zajmuje wiodącą pozycję w sposobie użytkowania obszaru gminy. Ze względu na sposób użytkowania, polegający na cyklicznych zmianach związanych z prowadzeniem prac polowych większość tego obszaru nie posiada wysokich wartości przyrodniczych. Cenniejsze pod względem siedlisk przyrodniczych są znaczne powierzchniowo powierzchnie nieużytków, ugorów oraz zadrzewień przydrożnych i śródpolnych oraz małe powierzchniowo tereny lasów otoczone użytkami rolniczymi. Na obszarach tych nie notuje się działalności mogących wpływać niekorzystnie na występujące tu, nieliczne wartości przyrodnicze.

Najliczniejsze i najbardziej widoczne są zmiany spowodowane przez człowieka. Wynika to z budowy geologicznej regionu, a także ze znacznego udziału, mimo prowadzonych po 1980

r. rekultywacji, powierzchni gleb zdegradowanych lub zdewastowanych wyniku wieloletniej działalności górniczej. Dewastacja gleb i krajobrazu związana była z eksploatacją złóż mineralnych (nieużytki, użytki kopalne i tereny równe, w tym hałdy pokopalniane. Jednocześnie znaczącym przyrodniczo obszarem związanym z podawnymi terenami eksploatacji rud żelaza w miejscowości Poczesna (Poczesna Łąkowa) jest Specjalny obszar ochrony siedlisk Poczesna koło Częstochowy PLH240030, który obejmuje rozległy kompleks łąkowo-leśny o powierzchni 39,17 ha na).

Bogatsze pod względem przyrodniczym są tereny we wschodniej części obszaru gminy, położone w dolinie Warty. Tereny międzywała, oraz przyległe do nich tereny zalewowe charakteryzują się wyższym niż w innych częściach obszaru udziałem użytków zielonych- łąk i pastwisk. Stały charakter tych użytków skutkuje wyższym niż na innych terenach rolniczych stopniem bioróżnorodności. Najcenniejsze pod tym względem pozostają tereny nieużytkowanych starorzeczy. Na części tych obszarów odnotowuje się obecnie działalności mogącą wpływać niekorzystnie na występujące tam wartości przyrodnicze. Są to głównie tereny zabudowy produkcyjno-usługowej w miejscowościach Zawodzie oraz w mniejszym stopniu Korwinowie.

10.2.2. Tereny zabudowy

Obszar gminy tworzy 16 jednostek osadniczych:

- 1) Bargły,
- 2) Brzeziny Kolonia,
- 3) Brzeziny Nowe,
- 4) Huta Stara A,
- 5) Huta Stara B,
- 6) Kolonia Poczesna,
- 7) Korwinów,
- 8) Mazury – Młynek,
- 9) Michałów,
- 10) Nierada,
- 11) Nowa Wieś,
- 12) Poczesna,
- 13) Słowik,
- 14) Wrzosowa,
- 15) Zawodzie,
- 16) Dębowiec.

Gmina Poczesna nie odznacza się jednorodną strukturą funkcjonalno-przestrzenną, bowiem jej poszczególne części mają swój indywidualny charakter widoczny zarówno w zabudowie, jak i w krajobrazie oraz w strukturze społeczno-zawodowej ludności.

Na obecny układ funkcjonalno-przestrzenny gminy zdecydowany wpływ wywarły:

- 1) bezpośrednie sąsiedztwo miasta Częstochowy, do której najszybciej i najłatwiej dojechać kolejno ze wschodniej, północno-zachodniej i centralnej części gminy,
- 2) uwarunkowania fizjograficzne (dolina rzeki Warty, kompleksy leśne, występowanie w przeszłości rud żelaza),
- 3) droga krajowa Nr 1 wraz z węzłami komunikacyjnymi oraz linia kolejowa,
- 4) istnienie wysypiska odpadów komunalnych w Młynku Sobuczynie.

Większość miejscowości w gminie Poczesna położonych jest wzdłuż dróg gminnych, powiatowych lub drogi krajowej i ma charakter ulicówek lub w mniejszym stopniu rzędówek. Układy bardziej rozbudowane dotyczą miejscowości o najstarszej metryce, gdzie krzyżowały się lokalne szlaki komunikacyjne, jak Poczesna, Nowa Wieś oraz Wrzosowa.

Dominującą rodzajem zabudową na terenie gminy jest zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna, następnie zabudowa zagrodowa oraz mieszkaniowo-usługowa. Ze względu na położenie gminy w sąsiedztwie miasta Częstochowy jej obszar stanowi specyficzną mozaikę terenów zurbanizowanych oraz jednorodzinnej zabudowy mieszkaniowej na obszarach wiejskich cechującej się mieszanym charakterem zabudowy zagrodowej z mieszkaniową oraz dużą dynamiką przemian. Dodatkowo szczególny historyczny krajobraz gminy tworzą wyróżniające się w terenie ślady działalności górniczej w postaci hałd o bardzo zróżnicowanych kształtach i rozmaitej wysokości obecnie porośniętych roślinnością oraz zespoły budynków kopalnianych.

Zabudowa jednorodzinna dominuje w miejscowościach: Poczesna, Kolonia Poczesna, Wrzosowa, Korwinów, Słowik, Nowa Wieś, Zawodzie, Brzeziny Kolonia, Brzeziny Nowe, Nierada. Nowopowstająca zabudowa ma charakter podmiejski, z pojedynczymi przykładami zabudowy rezydencjonalnej.

Zabudowa zagrodowa, występuje głównie w centralnej i zachodniej części gminy. Jednocześnie w związku z rozwojem funkcji mieszkaniowej na terenach podmiejskich jest ona sukcesywnie wypierana przez zabudowę mieszkaniową jednorodziną. Ilość wydawanych pozwoleń na budowę świadczy o intensywności rozwoju mieszkalnictwa na tym obszarze. Wsie coraz częściej zaczynają pełnić funkcję sypialni dla miasta Częstochowy, a związki ich mieszkańców z gminą ulegają osłabieniu.

Koncentracja funkcji produkcyjno-usługowych skupia się głównie wzdłuż drogi krajowej Nr 1, w takich miejscowościach jak: Wrzosowa, Nowa Wieś, Poczesna, Kolonia Poczesna. Zakłady produkcyjne specjalizują się w produkcji m.in. mebli, zabawek, wyrobów ceramicznych, wózków dziecięcych. Najliczniejszą grupę stanowią placówki handlowe o różnorodnej branży, natomiast największym obiektem handlowym na terenie gminy, a zarazem miejscem zatrudnienia ponad 100 mieszkańców gminy jest hipermarket Auchan w Nowej Wsi. Na pozostałym terenie gminy pojawiają się raczej drobne obiekty usługowej działalności wytwórcza o niewielkiej skali.

Dogodność dojazdu - trasa DK-1, a w przyszłości będąca w budowie autostrada, A1 oraz położenie w pobliżu większych aglomeracji, łatwość w zakupie nieruchomości i uzyskanie lokalizacji na budowę zakładów, hurtowni oraz duże możliwości w pozyskaniu pracowników stanowi atrakcyjną ofertę i zachętę dla potencjalnych inwestorów.

Obszarem o charakterze konfliktowym staje się w coraz większym stopniu zabudowa wzdłuż drogi krajowej DK-1, w szczególności na odcinku w sołectwie Wrzosowa, Poczesna oraz Kolonia Poczesna. Napór chcących inwestować z wykorzystaniem bezpośrednich zjazdów z drogi stoi w sprzeczności z zasadami obsługi terenów przyległych wynikających z przepisów odrębnych. Temat uporządkowania sytuacji powinien być jednak przedmiotem troski samorządu w świetle sytuacji po oddaniu do użytku autostrady A1.

Podsumowując, należy stwierdzić, że funkcje i charakter osadnictwa podmiejskiego w gminie Poczesna podlegają stosunkowo szybkim przemianom. Z uwagi na pokrycia planami miejscowymi dopiero od 2014 r. podlegały one we wcześniejszym etapie niekoniecznie pożądanym przeobrażeniom. W okresie tym utrwaleniom podlegała funkcja zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej wypełniającej luki w obudowie dróg, ale też zabudowa

wkraczająca na tereny rolne w postaci oderwanych od istniejącej zwartej zabudowy wsi realizowanych w oparciu o decyzje o ustaleniu warunków zabudowy.

Gmina Poczesna dysponuje obowiązującymi miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego dla ok. 95% całkowitej powierzchni. Dokumenty te są wiążące dla inwestorów, ponieważ na podstawie planu mogą oni uzyskać pozwolenia na budowę.

Obszary objęte zapisami miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego gminy obejmują wszystkie miejscowości w granicach ich istniejącego i planowanego zainwestowania. Gmina Poczesna jest w trakcie opracowania miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, który pozwoli na objęcie gminy w 100% miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego.

10.2.3. Tereny eksploatacji surowców mineralnych

Budowa geologiczna obszaru, na którym położona jest gmina Poczesna warunkuje występowanie określonych zasobów kopalin. Występują tu złoża wskazane w poniższej tabeli

Tabela 10.2.3.1. Wykaz udokumentowanych złóż surowców mineralnych gminy

Lp.	Nazwa złoża	Surowiec	Status
1.	Zawisna IV	piaski formerskie	wydobycie zaniechane
2.	Brzeziny I	surowce ilaste ceramiki budowlanej	wydobycie zaniechane
3.	Korwinów	surowce ilaste ceramiki budowlanej	wydobycie zaniechane
4.	Wrzosowa	surowce ilaste ceramiki budowlanej	wydobycie zaniechane
5.	Wrzosowa 1	surowce ilaste ceramiki budowlanej	wydobycie zaniechane
6.	Mazury	kruszywa naturalne	złóże o zasobach rozpoznanych szczegółowo
7.	Brzeziny-Kolonia 2	surowce ilaste ceramiki budowlanej	wydobycie zaniechane
8.	Nierada	kruszywa naturalne	złóże o zasobach rozpoznanych szczegółowo

Źródło: Opracowanie na podstawie Bilansu zasobu kopalin w Polsce wg stanu na 31 XII 2017 r.

Tabela 10.2.3.2.. Wykaz wyznaczonych terenów oraz obszarów górniczych w Gminie Poczesna

L.p	Nazwa terenu oraz obszaru górniczego	Zatwierdzone decyzją/zawiadomieniem - znak	Wydawca decyzji
1.	Wrzosowa	OSR.VI.7512/3/99 z 23 sierpnia 1999 r	Starosta Powiatowy - pow. Częstochowa
2.	Wrzosowa 1	OS.III7512/43/97 z 8 stycznia 1997 r.	Wojewoda - UW w Częstochowie
3.	Zawisna I	41/96 z 19 września 1996 r.	Minister Ochrony Środowiska i Zasobów Naturalnych

Źródło: Opracowanie na podstawie Centralnej Bazy Danych Geologicznych (wrzesień 2018)

Na terenie Gminy Poczesna nie występują tereny górnicze wyznaczone na podstawie przepisów odrębnych

Tereny złóż o zasobach rozpoznanych szczegółowo są obecnie jedynymi w miarę realnymi obszarami perspektywicznej eksploatacji tych surowców. Utrzymywanie jednak ich

odkrywkowego wydobywania w skali i terminach określonych przyszłymi koncesjami – choćby tylko ze względu na potrzebę ochrony i zachowania walorów krajobrazowych, naturalnej (a zarazem już intensywnie przekształconej) – falistej powierzchni obszaru gminy, nie powinno mieć miejsca (mimo, że złoża te nie należą do konfliktowych wobec problematyki ochrony środowiska).

Stosownie do obowiązującego prawa – w treści studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, określa się uwarunkowania wynikające z istnienia udokumentowanych złóż kopalin. Niezbędne jest także sporządzenie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, dla obszarów eksploatacji złóż (art.14 ustawy o zagospodarowaniu przestrzennym).

10.2.4. Tereny infrastruktury technicznej i komunikacji

Bezpośredni dostęp w niedalekiej przyszłości do autostrady A1, stanowiącej odcinek europejskiego korytarza komunikacyjnego E75 oraz drogi krajowej Nr 1 i pozostałych elementów układu drogowego regionu decyduje o wysokim stopniu dostępności komunikacyjnej obszaru gminy.

Długość dróg krajowych wynosi 7,6 km, dróg wojewódzkich 8,5 km, dróg powiatowych 30,2 km, dróg gminnych 58,8 km, w tym około 50% wymagających modernizacji i pokrycia nawierzchnią bitumiczną. Drogi wojewódzkie i powiatowe wymagają poprawy stanu w obrębie terenów zainwestowanych. Drogi i ulice gminne wymagają modernizacji oraz budowy brakujących odcinków dróg, chodników i odwodnienia.

Stan techniczny dróg i warunki komunikacyjne są korzystne. Jednocześnie odcinek drogi krajowej Nr 1 przebiegający przez obszar gminy w „Raporcie o stanie technicznym nawierzchni sieci dróg krajowych na koniec 2017 roku” wg załącznika nr 3 sporządzanego przez Generalną Dyрекcję Dróg Krajowych i Autostrad został wskazany jako wymagający modernizacji, zabiegów wyrównujących oraz miejscami zabiegów powierzchniowych. Sieć drogowa zapewnia sprawne skomunikowanie ze sobą poszczególnych miejscowości gminy oraz miejscowości w gminach ościennych.

Uciążliwości wynikające ze zwiększonego natężenia ruchu pojazdów są odczuwalne przede wszystkim w granicach obszarów zabudowanych miejscowości położonych w ciągu głównych dróg. Mimo wyposażenia miejscowości gminy w niezbędne elementy bezpieczeństwa ruchu (chodniki, przejścia dla pieszych, sygnalizacja świetlna).

Sieć drogowa obszaru gminy stanowi istotny element układu komunikacji regionu Częstochowy. Za pośrednictwem obszaru gminy miasto dysponuje dostępem południowej części województwa śląskiego oraz dużych ośrodków osadniczych Górnego Śląska. Położenie w opisanym paśmie powiązań komunikacyjnych ma bezpośrednie przełożenie na poziom natężenia ruchu na głównych trasach tranzytowych obszaru gminy, przede wszystkim w ciągu drogi krajowej i dróg wojewódzkich. Ponadto przez obszar gminy przebiega budowa odcinka autostrady A1 jednak na obszarze gminy nie planuje się obecnie żadnego węzła autostradowego. Otwarcie ostatniego odcinka autostrady A1 w granicach gminy Poczesna w znacznym stopniu wpłynie na odciążenie drogi krajowej nr 1, która przebiega przez centrum gminy Poczesna, co będzie miało wpływ na komfort życia mieszkańców.

W celu poprawy dostępności obszaru województwa do autostrady A1 w miejskim obszarze funkcjonalnym ośrodka regionalnego Aglomeracji Częstochowskiej jakim jest gmina Poczesna, należy rozważyć w przyszłości budowę dodatkowego węzła autostradowego np.: w miejscowości Nierada, bądź uzupełnienie układu komunikacyjnego gminy w sposób umożliwiający jak najkrótszą dostępność do „węzła Zawodzie” w gminie Konopiska.

W przypadku realizacji któregoś z planowanych rozwiązań nastąpi znacząca poprawa dostępności komunikacyjnej z autostrady do gminy Poczesna jak i do zachodniej i północnej części Częstochowy.

Dodatkowo postulowana jest realizacja nowej trasy o przebiegu poza obszarami zabudowy, obsługującej Regionalne Składowisko Odpadów i łączącej go z drogą krajową Nr 1 (DK1).

Wszystkie miejscowości w gminie Poczesna wyposażone są w sieć wodociągową. Woda doprowadzona jest z wodociągu komunalnego m. Częstochowy bazującego na ujęciach wód podziemnych Mirów i Wierzchowisko. Na terenie gminy znajduje się ujęcie pomocnicze wód gruntowych w Nieradzie. Długość sieci wodociągowej wynosi 149 km. Eksploatację systemu wodociągowego, w tym i ujęcia w Nieradzie, prowadzi Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Okręgu Częstochowskiego SA w Częstochowie. Ogólny stan techniczny sieci jest dobry.

Gospodarstwa domowe zużyły w 2017 r. 405,4 tys. m³ wody. Do sieci podłączonych jest 12.445 mieszkańców, co przy ogólnej ilości mieszkańców gminy daje wskaźnik 97,06 % mieszkańców korzystających z zorganizowanego systemu zbiorowego zaopatrzenia w wodę.

Mieszkańcy oddaleni od głównych koncentracji zabudowy korzystają z indywidualnych studni gospodarskich, a niewielka zabudowa w Dębowcu (sołectwo Zawodzie) dysponuje lokalnym systemem zaopatrywanym ze studni głębinowej.

Źródła zaopatrzenia i przepustowość magistral umożliwiają dalszy rozwój urbanizacji gminy.

Na terenie gminy Poczesna funkcjonują 2 systemy gminne kanalizacji sanitarnej z oczyszczalniami ścieków w Hucie Starej B i w Kolonii Poczesna. Są to oczyszczalnie mechaniczno-biologiczne pracujące w technologii osadu czynnego z podwyższonym usuwaniem związków biogenych. Ścieki doprowadzane są do nich kanałami pracującymi w układzie grawitacyjno-tłocznym. Ponadto część ścieków z terenu gminy Poczesna należących do aglomeracji Częstochowa odprowadzanych jest do oczyszczalni ścieków Warta w Częstochowie.

Oczyszczalnia w Hucie Starej B o średniej przepustowości 350 m³/d przyjmuje ścieki z miejscowości: Huta Stara B, części miejscowości Huta Stara A i części miejscowości Wrzosowa. Oczyszczalnia w Kolonii Poczesna o przepustowości 700 m³/d obsługuje miejscowości: Kolonię Poczesna, Poczesna, Bargły, Michałów oraz część miejscowości Nierada i Huta Stara A. Do oczyszczalni tej przewiduje się odprowadzanie ścieków z miejscowości Nierada i Mazury.

Na terenie oczyszczalni funkcjonuje punkt zlewny ścieków dowożonych. Odbiornikami oczyszczonych ścieków z obu oczyszczalni są rowy melioracyjne stanowiące dopływy rz. Warty.

Odwodnione osady ściekowe wywożone są na zorganizowane międzygminne składowisko odpadów w Młynku – Sobuczynie. Administratorem obu oczyszczalni ścieków i układów sieciowych jest Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Okręgu Częstochowskiego SA w Częstochowie. Istniejące sieci i urządzenia kanalizacyjne są stosunkowo młode, więc znajdują się w dobrym stanie technicznym.

W 2016 r. długość czynnej sieci kanalizacyjnej wynosiła 53,6 km. Do sieci podłączonych było 7331 osób, co stanowi 57,4 % ogólnej liczby mieszkańców gminy.

Zakładową oczyszczalnię ścieków posiada Supermarket Auchan w Nowej Wsi. Mieszkańcy nieobjęci układami sieci kanalizacyjnej korzystają ze szczelnych zbiorników do czasowego gromadzenia ścieków, skąd ścieki wywożone są przez przewoźników

posiadających koncesje wydane przez Wójta Gminy do punktów zlewnych oczyszczalni ścieków.

Istnieje pilna potrzeba dalszej realizacji zorganizowanych systemów do zbiorowego odprowadzania ścieków. Oprócz wymienionych powyżej wsi przewidzianych do skanalizowania do oczyszczalni ścieków w Kolonii Poczesna planowana jest realizacja oczyszczalni ścieków w Słowiku i objęcie układem sieciowym miejscowości położonych w północno-wschodniej części gminy.

Analizując skanalizowanie gminy Poczesna w ujęciu porównawczym na tle województwa i kraju gmina osiągnęła w 2016 r. niższą o ponad 20% wartość wskaźnika skanalizowania dla gmin wiejskich w województwie śląskim i o 12% niższą niż średnia dla gmin wiejskich w Polsce.

Wody opadowe z terenu gminy odprowadzane są niemal w całości przez spływ powierzchniowy.

11. POTENCJALNE ZMIANY STANU ŚRODOWISKA W PRZYPADKU BRAKU REALIZACJI ZAPISÓW ZMIANY STUDIUM

Skala i zakres dotychczasowych zmian w środowisku przyrodniczym gminy związane są z tempem jej rozwoju przestrzennego. Postępującą urbanizację części obszaru gminy równoważy proces ponownej sukcesji licznych gatunków flory i fauny na terenach otwartych w szczególności położonych na terenach ugorów oraz terenów zalewowych dolny Warty.

Rozwój przestrzenny prowadzi do zmian w strukturze przyrodniczej, zmiany te mogą występować jednak w określonych miejscach, przede wszystkim związanych z:

- 1) realizacją nowej zabudowy,
- 2) budową liniowych obiektów infrastruktury technicznej (dróg, gazociągów, linii elektroenergetycznych itp.).

W przypadku braku realizacji zapisów studium nie wystąpią znaczące zmiany w istniejącym stanie środowiska obszaru gminy. Należy jednak stwierdzić, że rozwój przestrzenny gminy postępuje również w sposób niezależny od zapisów studium, które nie stanowią aktu prawa miejscowego, w sposób określony odpowiednimi przepisami w sołectwie Nowa Wieś oraz fragmencie sołectwa Wrzosowa. Sporządzenie studium, a na podstawie tego dokumentu miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego będzie służyć uporządkowaniu i ukierunkowaniu procesów rozwoju zabudowy co będzie miało wpływ na uporządkowanie struktury przestrzennej gminy, a co za tym idzie na ochronę wartości środowiska przyrodniczego jej obszaru.

12. PROBLEMY OCHRONY ŚRODOWISKA NA SZCZEBLU MIĘDZYNARODOWYM, WSPÓLNOTOWYM I KRAJOWYM ISTOTNE Z PUNKTU WIDZENIA REALIZACJI PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU ORAZ SPOSÓB ICH UWZGLĘDNIENIA PRZY PRZYGOTOWANIU PROJEKTU ZMIANY STUDIUM

Zamieszczona poniżej analiza problemów ochrony środowiska na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym istotne z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu oraz sposobu ich uwzględnienia przy przygotowaniu projektu zmiany studium dotyczy licznej grupy aktów prawnych ustanawianych na poziomie międzynarodowym, wspólnotowym, wreszcie krajowym. Dla wskazania ich korelacji z zapisami projektu studium niezbędne jest zdefiniowanie zakresu oddziaływania zawartych w nich przepisów na zapisy analizowanego projektu. W poniższych podpodziałach dokonano

takiej analizy w formie zestawień tabelarycznych, wskazujących związek poszczególnych aktów prawnych na szczeblu międzynarodowym i wspólnotowym z obowiązującymi przepisami krajowymi, oraz z konkretnymi zapisami projektu studium.

12.1. Problemy ochrony środowiska na szczeblu międzynarodowym

Polska uczestniczy na forum międzynarodowym w pracach organizacji, instytucji i konwencji, które mają na celu rozwiązywanie globalnych i regionalnych problemów ochrony środowiska oraz trwałego i zrównoważonego rozwoju. Jedną z form tej działalności jest przyjmowanie i realizacja zobowiązań określonych w międzynarodowych porozumieniach i konwencjach.

W poniższym zestawieniu zamieszczono analizę zgodności zapisów projektu studium z przepisami aktów prawnych dotyczących ochrony środowiska na szczeblu międzynarodowym.

Tabela 12.1. Analiza zgodności zapisów projektu studium z przepisami aktów prawnych dotyczących ochrony środowiska na szczeblu międzynarodowym

Akt prawny	Sposób uwzględnienia w projekcie studium
Konwencja o ochronie dzikiej fauny i flory europejskiej oraz ich siedlisk naturalnych (Konwencja Berneńska z 19.09.1979 r.)	Wymienione akty prawa międzynarodowego ustanowiono dla ochrony szeroko pojętej bioróżnorodności na szczeblu międzynarodowym. Uwzględnienie w zapisach projektu podstawowych celów ustanowienia tych aktów prawnych nastąpiło poprzez przyjęcie ustaleń dla obiektów i obszarów chronionych na podstawie przepisów krajowych. Celem przyjętych ustaleń jest zachowanie ciągłości głównych korytarzy ekologicznych obszaru, terenów otwartych wód powierzchniowych, lasów, terenów rolnych, terenów korytarza ekologicznego doliny Warty.
Konwencja o ochronie wędrownych gatunków dzikich zwierząt (Konwencja Bońska z 23.06.1979 roku)	
Konwencja o różnorodności biologicznej z Nairobi z 22.05.1992 r.	
Konwencja w sprawie transgranicznego zanieczyszczania powietrza na dalekie odległości (Konwencja Genewska z 13.11.1979 r.)	Brak bezpośredniego związku. Zapisy projektu odnoszą się w sposób pośredni do działań mających na celu ograniczanie emisji zanieczyszczeń powietrza, problematyka wymienionych aktów prawnych wykracza poza zakres merytoryczny studium.
Konwencja w sprawie ochrony warstwy ozonowej (Konwencja Wiedeńska z 22.03.1985 r.)	
Konwencja o kontroli transgranicznego przemieszczania i usuwania odpadów niebezpiecznych z 22.03.1989 r. (Konwencja Bazylejska)	W ramach tego systemu w obszarze gminy odpady komunalne są zbierane i usuwane zgodnie z obowiązującymi przepisami szczególnymi, problematyka wymienionego aktu prawnego wykracza poza zakres merytoryczny studium.
Ramowa Konwencja Narodów Zjednoczonych w sprawie zmian klimatu (UN FCCC) z 5.06.1992 r.	Brak bezpośredniego związku. Zapisy projektu odnoszą się w sposób pośredni do działań mających na celu ograniczanie emisji zanieczyszczeń powietrza, problematyka wymienionego aktu prawnego wykracza poza zakres merytoryczny studium.

Prognoza oddziaływania na środowisko

do projektu zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Poczesna

Konwencja o ochronie i użytkowaniu cieków transgranicznych i jezior międzynarodowych z dnia 17.03.1992r.	W projekcie nie odnotowuje się możliwości wystąpienie transgranicznego oddziaływania na środowisko w kontekście międzynarodowym. Do oddziaływań transgranicznych na środowisko można zaliczyć potencjalne oddziaływanie planowanych dróg o znaczeniu tranzytowym, łączących obszar gminy z przyległymi miastem Częstochowa oraz gminą Konopiska. Zapisy studium dotyczące rzeki Warty, w tym zapisy dla ochrony przeciwpowodziowej.
Konwencja o ocenach oddziaływania na środowisko w kontekście transgranicznym (Konwencja z Espoo z 25.02.1991 r.)	
Konwencja EKG ONZ w sprawie społecznego dostępu do informacji, podejmowania decyzji i sądownictwa w ochronie środowiska (Konwencja z Aarhus z czerwca 1998 r.)	Niniejsza prognoza jest częścią postępowania strategicznej oceny oddziaływania na środowisko, określonego przepisami ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko.

12.2. Problemy ochrony środowiska na szczeblu wspólnotowym

Podstawy prawne do przeprowadzenia postępowania w sprawie tzw. strategicznych ocen oddziaływania na środowisko zostały określone w prawodawstwie Unii Europejskiej. Obowiązujące polskie przepisy prawne pozostają w zasadniczej zgodności z postanowieniami unijnej Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2001/42/WE z dnia 27 czerwca 2001 roku w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów na środowisko (Dz. Urz. WE L 197 z 21.07.2001), tzw. Dyrektywa SEA. Polskie prawo uwzględnia również przepisy dyrektyw dotyczących sieci obszarów NATURA 2000, tj. dyrektywy Rady 79/409/EWG z dnia 2 kwietnia 1979 roku w sprawie ochrony dzikiego ptactwa (Dz. Urz. WE L 103 z 25.04.1979 z późn. zm.) tzw. Dyrektywa Ptasia oraz dyrektywy Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 roku w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory (Dz. Urz. WE L 206 z 22.07.1992, z późn. zm.) tzw. Dyrektywa Siedliskowa.

Ustawa Prawo ochrony środowiska oraz ustawa z dnia 3 października 2008 roku o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko uwzględnia zapisy następujących dyrektyw Wspólnoty:

- 1) dyrektywy Rady 85/337/EWG z dnia 27 czerwca 1985 roku w sprawie oceny skutków wywieranych przez niektóre przedsięwzięcia publiczne i prywatne na środowisko naturalne (Dz. Urz. WE L 175 z 05.07.1985 z późn. zm.; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne) oraz dyrektywy Rady 97/11/WE z dnia 3 marca 1997 roku zmieniająca dyrektywę 85/337/EWG w sprawie oceny skutków wywieranych przez niektóre przedsięwzięcia publiczne i prywatne na środowisko naturalne;
- 2) dyrektywy wodnej (Dz. U. UE L z 2000r. Nr 327, poz.1.) Dyrektywa 2000/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2000r. ustanawiająca ramy wspólnotowego działania w dziedzinie polityki wodnej;

- 3) dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2003/4/WE z dnia 28 stycznia 2003 roku w sprawie publicznego dostępu do informacji dotyczących środowiska i uchylającej dyrektywę Rady 90/313/EWG (Dz. Urz. WE L 41 z 14.02.2003; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne);
- 4) dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2003/35/WE z dnia 26 maja 2003 roku przewidującej udział społeczeństwa w odniesieniu do sporządzania niektórych planów i programów w zakresie środowiska oraz zmieniającej w odniesieniu do udziału społeczeństwa i dostępu do wymiaru sprawiedliwości dyrektywę Rady 85/337/EWG i 96/61/WE (Dz. Urz. UE L 156 z 25.06.2003; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne);
- 5) dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2001/42/WE z dnia 27 czerwca 2001 roku w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów na środowisko (Dz. Urz. WE L 197 z 21.07.2001, Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne);
- 6) dyrektywy 2007/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2007r. w sprawie oceny ryzyka powodziowego i zarządzania nim;
- 7) dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/1/WE z dnia 15 stycznia 2008 roku dotyczącej zintegrowanego zapobiegania zanieczyszczeniom i ich kontroli (Dz. Urz. UE L 24 z 29.01.2008).

Polskie prawodawstwo uwzględnia ponadto ustalenia:

- 1) dyrektywy 2004/35/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 21 kwietnia 2004 roku w sprawie odpowiedzialności za zapobieganie i naprawę szkód w środowisku (Dz. U. WE L 143/56 z 30.04.2004);
- 2) dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/1/WE z dnia 15 stycznia 2008 roku dotyczącej zintegrowanego zapobiegania zanieczyszczeniom i ich kontroli (Dz. Urz. UE L 24 z 29.01.2008);
- 3) dyrektywy Rady 75/442/EWG z dnia 15 lipca 1975 roku w sprawie odpadów (Dz. Urz. WE L 194 z 25.07.1975, L 78 z 26.03.1991 i L 377 z 23.12.1991);
- 4) dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2002/49/WE z dnia 25 czerwca 2002 roku odnoszącej się do oceny i zarządzania poziomem hałasu w środowisku (Dz. Urz. WE L 189 z 18.07.2002).

W poniższym zestawieniu zamieszczono analizę zgodności zapisów projektu studium z przepisami aktów prawnych dotyczących ochrony środowiska na szczeblu międzynarodowym.

Tabela 12.2. Analiza zgodności zapisów projektu studium z przepisami aktów prawnych dotyczących ochrony środowiska na szczeblu wspólnotowym

Akt prawny	Sposób uwzględnienia w projekcie studium
Dyrektywa Rady 79/409/EWG z dnia 2 kwietnia 1979 roku w sprawie ochrony dzikiego ptactwa (Dz. Urz. WE L 103 z 25.04.1979 z późn. zm.) tzw. Dyrektywa Ptasia	Wymienione akty prawa wspólnotowego ustanowiono dla ochrony szeroko pojętej bioróżnorodności na szczeblu międzynarodowym. Uwzględnienie w zapisach projektu podstawowych celów ustanowienia tych aktów prawnych nastąpiło poprzez przyjęcie ustaleń dla obiektów i obszarów chronionych na podstawie przepisów krajowych. Celem przyjętych ustaleń jest zachowanie ciągłości głównych korytarzy ekologicznych obszaru, terenów otwartych wód powierzchniowych, lasów, terenów rolnych, terenów korytarza ekologicznego doliny Warty.
Dyrektywa Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 roku w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory (Dz. Urz. WE L 206 z 22.07.1992, z późn. zm.) tzw. Dyrektywa Siedliskowa.	

Prognoza oddziaływania na środowisko

do projektu zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Poczesna

Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2001/42/WE z dnia 27 czerwca 2001 roku w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów na środowisko (Dz. Urz. WE L 197 z 21.07.2001), tzw. Dyrektywa SEA.	Niniejsza prognoza jest częścią postępowania strategicznej oceny oddziaływania na środowisko, określonego przepisami ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko.
Dyrektywa Rady 85/337/EWG z dnia 27 czerwca 1985 roku w sprawie oceny skutków wywieranych przez niektóre przedsięwzięcia publiczne i prywatne na środowisko naturalne (Dz. Urz. WE L 175 z 05.07.198 z późn. zm.; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne) oraz dyrektywy Rady 97/11/WE z dnia 3 marca 1997 roku zmieniającej dyrektywę 85/337/EWG w sprawie oceny skutków wywieranych przez niektóre przedsięwzięcia publiczne i prywatne na środowisko naturalne	
Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2003/35/WE z dnia 26 maja 2003 roku przewidująca udział społeczeństwa w odniesieniu do sporządzania niektórych planów i programów w zakresie środowiska oraz zmieniającej w odniesieniu do udziału społeczeństwa i dostępu do wymiaru sprawiedliwości dyrektywy Rady 85/337/EWG i 96/61/WE (Dz. Urz. UE L 156 z 25.06.2003; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne)	
Dyrektywa 2000/60/We Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2000r. ustanawiająca ramy wspólnotowego działania w dziedzinie polityki wodnej	Strategicznym celem Programu jest wzrost bezpieczeństwa przeciwpowodziowego z zachowaniem zasady zrównoważonego rozwoju całego dorzecza Warty oraz niepogarszania stanu środowiska, a także poszanowaniem bogatych na tym obszarze zasobów przyrody.
Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2003/4/WE z dnia 28 stycznia 2003 roku w sprawie publicznego dostępu do informacji dotyczących środowiska i uchylającej dyrektywę Rady 90/313/EWG (Dz. Urz. WE L 41 z 14.02.2003; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne)	
Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2003/35/WE z dnia 26 maja 2003 roku przewidująca udział społeczeństwa w odniesieniu do sporządzania niektórych planów i programów w zakresie środowiska oraz zmieniającej w odniesieniu do udziału społeczeństwa i dostępu do wymiaru sprawiedliwości dyrektywy Rady 85/337/EWG i 96/61/WE (Dz. Urz. UE L 156 z 25.06.2003; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne)	Niniejsza prognoza jest częścią postępowania strategicznej oceny oddziaływania na środowisko, określonego przepisami ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko.

Dyrektywa 2007/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2007r. w sprawie oceny ryzyka powodziowego i zarządzania nim.	Głównym celem Dyrektywy jest ustanowienie ram dla oceny ryzyka powodziowego i zarządzania nim, w celu ograniczenia negatywnych konsekwencji dla zdrowia ludzkiego, środowiska, dziedzictwa kulturowego oraz działalności gospodarczej, związanych z podwoziami na terytorium Wspólnoty. Na szczeblu krajowym jej przepisy realizuje RZGW. Projekt studium uwzględnia mapy zagrożenia powodziowego i mapy ryzyka powodziowego przekazane przez Prezesa KZGW jednostkom administracji w dniu 15 kwietnia 2015 r.
---	--

12.3. Problemy ochrony środowiska na szczeblu krajowym

Dla potrzeb niniejszej prognozy dokonano ponadto analizy zgodności zapisów projektu studium z celami ochrony środowiska, ustanowionymi na szczeblu krajowym, brano pod uwagę zapisy Polityki Ekologicznej Państwa na lata 2009-2012, z uwzględnieniem perspektywy do roku 2016, zgodnych z celami ochrony środowiska na szczeblu międzynarodowym i wspólnotowym. Analizę przygotowano w postaci zestawienia tabelarycznego, zamieszczonego poniżej.

Tabela 12.3. Cele Polityki Ekologicznej Państwa istotne z punktu widzenia zakresu merytorycznego projektu studium

Cele Polityki Ekologicznej Państwa istotne z punktu widzenia zakresu merytorycznego projektu studium	Zgodne	Niezgodne	Trudno zdefiniować	Brak związku	Sposób uwzględnienia celów Polityki Ekologicznej Państwa w projekcie studium
Ochrona i wzrost różnorodności biologicznej					
Ochrona obszarów o wysokich walorach przyrodniczych	X				Uwzględnienie istniejących form ochrony przyrody, propozycje objęcia ochroną nowych obszarów, unikanie wprowadzania nowej zabudowy na obszary o wysokich walorach przyrodniczych, określenie zasad wprowadzania zalesień.
Utrzymanie i podniesienie różnorodności biologicznej	X				
Powiększanie zasobów leśnych i zapewnienie ich kompleksowej ochrony	X				
Rozwój terenów zieleni w miastach	X				
Podnoszenie jakości gleb					
Ograniczanie procesów degradacji gleb	X				Ochrona gleb wysokich klas bonitacyjnych przed wprowadzaniem nowej zabudowy.
Ochrona i racjonalne wykorzystanie zasobów glebowych			X		

Rekultywacja gleb zdegradowanych				X	
Ochrona zasobów złóż poprzez ich racjonalne wykorzystanie					
Minimalizacja presji wywieranej na środowisko w procesie wykorzystania surowców mineralnych	X				Określenie ogólnych zasad rekultywacji obszarów eksploatacji powierzchniowej, wskazanie udokumentowanych złóż.
Zabezpieczenie złóż perspektywicznych i prognostycznych	X				
Przywrócenie wysokiej jakości wodom powierzchniowym i ochrona zasobów wód podziemnych					
Uporządkowanie gospodarki wodno- ściekowej	X				Określanie zasad rozwoju sieci wodociągowych i kanalizacyjnych, zabezpieczenie obowiązujących stref ochronnych ujęć wody, uwzględnienie zapisów studium ochrony przeciwpowodziowej RZGW wraz z wyłączeniem zabudowy wytypowanych w nim obszarów bezpośredniego zagrożenia powodzią.
Zmniejszanie zużycia wody				X	
Ograniczanie zanieczyszczeń spowodowanych niekontrolowanymi spływami powierzchniowymi	X		X		
Podniesienie bezpieczeństwa powodziowego	X				
Zwiększanie małej retencji	X				
Rozwój współpracy regionalnej na wodach granicznych				X	
Ochrona zasobów wód podziemnych	X				
Zmniejszanie uciążliwości hałasu					
Zmniejszanie uciążliwości hałasu komunikacyjnego	X				Wskazanie w ciągu drogi krajowej strefowania zabudowy. Jako dominujące przeznaczenie kierunkowe wskazano tereny zabudowy mieszkaniowo- usługowej- MNU.
Zmniejszanie uciążliwości hałasu instalacyjnego	X				
Poprawa jakości powietrza atmosferycznego					
Ograniczanie emisji zakładów przemysłowych				X	W obszarze gminy nie występują zakłady przemysłowe powodujące znaczną emisję, studium posiada zapisy dot. ograniczania niskiej emisji (stopniowa eliminacja węgla jako nośnika energii, rozwój rozdzielczej sieci gazowej dla zasilania odbiorców indywidualnych.
Zmniejszanie zanieczyszczeń pochodzących z niskiej emisji	X				
Zmniejszanie zanieczyszczeń pochodzących ze źródeł komunikacyjnych	X				

Ograniczanie negatywnego oddziaływania odpadów na środowisko					
Uporządkowanie gospodarki odpadami przemysłowymi				X	Gmina posiada uporządkowaną gospodarkę odpadami, realizowaną w ramach Regionu I gospodarki odpadami, dla którego wskazano 4 składowiska odpadów. Jedno z nich położone jest na terenie gminy tj. Składowisko odpadów komunalnych w Sobuczynie, ul. Konwaliowa 1 zarządzane przez Częstochowskie Przedsiębiorstwo Komunalne Sp. z o.o..
Uporządkowanie gospodarki odpadami komunalnymi	X				
Ograniczanie ryzyka wystąpień poważnych awarii					
Poprawa bezpieczeństwa ekologicznego związanego z działalnością produkcyjną				X	W obszarze gminy nie występują obiekty produkcyjne narażone na wystąpienie poważnych awarii.
Zapewnienie bezpieczeństwa transportu materiałów niebezpiecznych				X	

13. ANALIZA PROBLEMÓW OCHRONY ŚRODOWISKA DOTYCZĄCYCH OBSZARÓW PODLEGAJĄCYCH OCHRONIE NA PODSTAWIE USTAWY Z DNIA 16 KWIETNIA 2004 R. O OCHRONIE PRZYRODY, W TYM PRZEWIDYWANE ZNACZĄCE ODDZIAŁYWANIA NA CELE I PRZEDMIOT OCHRONY OBSZARÓW NATURA 2000 ORAZ INTEGRALNOŚĆ TYCH OBSZARÓW

13.1. Wpływ ustaleń projektu na obszary Natura 2000 i ich otoczenie

Najbliższym obszarem tej kategorii, leżącym w otoczeniu gminy jest obszar specjalnej ochrony siedlisk SOO Poczesna koło Częstochowy, o kodzie PLH 240030, którego granice znajdują się około 1,5 km na zachód od miejscowości Poczesna. Ustalenia projektu studium nie przewidują ingerencji w integralność obszaru lub niekorzystnego wpływu na przedmiot jego ochrony. Projekt zmiany studium w nie zakłada wprowadzania nowej zabudowy w bezpośrednim sąsiedztwie tego obszaru.

Jednocześnie na załączniku Nr 2 do projektu studium usankcjonowano istnienie zabudowy zagrodowej (tereny osadnictwa wiejskiego z udziałem zabudowy jednorodzinnej – MR/MN) położonej na pd.- zach. od granic obszaru oraz terenów produkcyjno-usługowych - PU na południe od wcześniej wskazanej zabudowy.

Granice obszaru Natura 2000 leżą w znacznym oddaleniu od innych terenów objętych zmianą przeznaczenia położonych w granicach gminy.

Dla ww. obszaru obowiązuje Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska W Katowicach z dnia 30 czerwca 2016 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Poczesna koło Częstochowy PLH240030.

Tabela 13.1. Analiza zgodności zapisów projektu studium z przepisami Zarządzenia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska W Katowicach dnia 28 czerwca 2016 r.

w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Poczesna koło Częstochowy PLH240030

Opis zagrożenia w przepisach aktu prawnego	Sposób uwzględnienia w projekcie studium
Ewolucja biocenotyczna, sukcesja - odchodzenie od tradycyjnych metod gospodarowania skutkuje sukcesją prowadzącą m.in. do zubożenia składu florystycznego rozwoju ekspansywnych gatunków roślin zielnych. Obserwowany jest brak kośnego użytkowania łąk w obszarze.	Rozdział 3.6. w części kierunkowej studium w odniesieniu Tereny rolne - kierunki i zasady kształtowania rolniczej przestrzeni produkcyjnej w pkt. 15) w obszarze Natura 2000 Poczesna koło Częstochowy PLH240030 ustala się:
Międzygatunkowe interakcje wśród -W obszarze obserwowana jest ekspansja trzcinnika piaskowego, <i>Calamagrostis epigejos</i> oraz trzciny pospolitej <i>Phragmites Australis</i>. Ponadto obecne są takie gatunki drzew i krzewów jak kruszyna pospolita, dąb bezszypułkowy <i>Quercus petraea</i>; dąb szypułkowy <i>Quercus robur</i>; głóg <i>Crataegus</i> sp., kruszyna pospolita <i>Frangula alnus</i>; grusza pospolita <i>Pyrus communis</i>. Obserwowany rozwój ekspansywnych gatunków roślin zielnych, skutkuje przekształceniem i ubożeniem składu florystycznego, stopniowym zmniejszaniem się powierzchni łąk na korzyść zbiorowisk z udziałem ekspansywnych gatunków roślin zielnych.	• zachowanie siedlisk przyrodniczych i siedlisk gatunków stanowiących przedmioty ochrony, położonych na trwałych użytkach zielonych, • nakaz użytkowania łąkowego (ekstensywne użytkowanie kośne, kośno-pastwiskowe lub pastwiskowe trwałych użytków zielonych); Tereny lasów - kierunki i zasady kształtowania lasów i leśnej przestrzeni produkcyjnej w pkt. 13 • w obszarze Natura 2000 Poczesna koło Częstochowy PLH240030 ustala się utrzymanie istniejącego użytkowania,
Obce gatunki inwazyjne - obserwowana jest w obszarze obecność gatunków obcych: czeremchy amerykańskiej <i>Padus serotina</i>, nawłoci kanadyjskiej <i>Solidago canadensis</i> L. wierzbownicy gruczołowatej <i>Epilobium adenocaulon</i>. Gatunki te w dużej mierze są mało liczne lecz na jednym ze stanowisk występują płyty opanowane przez nawłóć kanadyjską i wierzbownicę gruczołowatą.	w pkt. 14 • w granicach stref ochrony krajobrazu pól szybowych ustala się zachowanie oraz uzupełnianie zadrzewień i zakrzewień z przewagą gatunków rodzimych i zgodnych z istniejącym składem gatunkowym.
Zasypywanie terenu, melioracje i osuszanie - ogólnie - Stosowanie niewłaściwych melioracji (odwadniających) skutkuje przesuszeniem siedliska. Następstwem pomelioracyjnego przesuszenia obszarów łąkowo-pastwiskowych jest degradacja siedliska w związku z pogarszaniem się właściwości fiz.-chem. gleby. Rowy melioracyjne (udrażniane) przebiegające skrajem pól łąk i nieużytków mogą potencjalnie stanowić zagrożenie dla utrzymania odpowiedniego uwilgotnienia łąk i wód gruntowych na wyższym poziomie.	Zakaz odwadniania terenu w pkt. 15
Zmiana sposobu uprawy- potencjalna zmiana użytkowania z łąkowego na inny typ może stanowić zagrożenie dla siedliska w skutek możliwości wystąpienia jego fizycznego niszczenia.	Nakaz użytkowania łąkowego (ekstensywne użytkowanie kośne, kośno-pastwiskowe lub pastwiskowe trwałych użytków zielonych) w pkt. 15
Zabudowa rozproszona /odpady, ścieki	Zakaz wprowadzania zabudowy w pkt. 15

- wprowadzanie nowej zabudowy może stanowić potencjalne zagrożenie dla siedliska ze względu na ewentualne melioracje i generowanie odpadów oraz ścieków.	Tereny lasów - kierunki i zasady kształtowania lasów i leśnej przestrzeni produkcyjnej w pkt. 13 • w obszarze Natura 2000 Poczesna koło Częstochowy PLH240030 ustala się utrzymanie istniejącego użytkowania,
Pojazdy zmotoryzowane - organizacja ewentualnych rajdów może wiązać się z fizycznym niszczeniem siedliska.	Bez związku z projektem studium

Przewiduje się, iż ustalenia projektu studium nie będą miały wpływu na przedmiot ochrony tj. zmiennowilgotne łąki trzęślicowe (Molinion) i nie są sprzeczne z celami działań ochronnych w postaci utrzymania siedliska w obszarze łącznie na powierzchni 7 ha.

13.2. Wpływ ustaleń projektu na Park Krajobrazowy Orlich Gniazd wraz z otuliną

Park Krajobrazowy „Orlich Gniazd” wchodzi w skład Zespołu Parków Krajobrazowych Województwa Śląskiego. Został również dla niego ustanowiony Uchwałą Nr IV/48/2/2014 Sejmiku Województwa Śląskiego z dnia 10 marca 2014 r. w sprawie ustanowienia planu ochrony Parku Krajobrazowego „Orlich Gniazd” (Dz. Urz. Woj. Śląskiego z dnia 25 marca 2014 r. poz. 1763) plan zadań ochronnych.

W celu określenia ustaleń planu ochrony Parku do stosowania w studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin oraz miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego i planie zagospodarowania przestrzennego województwa wyznaczono cztery strefy i sześć podstref funkcjonalnych.

Według załącznika nr 3 do ww. plan zadań ochronnych Gmina Poczesna znajduje się w:

- 1) **Strefie IV** - działań zachowawczych, rekultywacyjnych i rewitalizacyjnych, w ramach której wyznaczono następującą podstrefę funkcjonalną:
 - a) **Podstrefa IVA** - obszary wzmacniania wartości kulturowych (zasięgiem odpowiadającą Podobszarowi działań ochronnych 4B),
 - b) **Podstrefie IIB** - obszary o pośrednich wartościach przyrodniczych i krajobrazowych, rejon poszukiwania rozwiązań w zakresie harmonizowania rozwoju obszaru (zasięgiem odpowiadającą Podobszarowi działań ochronnych 4A),

Na podstawie analizy ustaleń projektu studium, planowane działania inwestycyjne nie powinny oddziaływać negatywnie na walory obszaru. W poniższym zestawieniu zamieszczono analizę zgodności zapisów projektu studium z przepisami wymienionej uchwały.

Tabela 13.2. Analiza zgodności zapisów projektu zmiany studium z przepisami Uchwały Nr IV/48/2/2014 Sejmiku Województwa Śląskiego z dnia 10 marca 2014 r. w sprawie ustanowienia planu ochrony Parku Krajobrazowego „Orlich Gniazd” (Dz. Urz. Woj. Śląskiego z dnia 25 marca 2014 r. poz. 1763) planu ochrony.

Przepisy Uchwały	Sposób uwzględnienia
------------------	----------------------

Prognoza oddziaływania na środowisko

do projektu zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Poczesna

	w projekcie studium
W celu eliminacji lub ograniczenia zagrożeń zewnętrznych i wewnętrznych w Podstrefie IVA w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy oraz w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego: 1) Zakazuje się stosowania rozwiązań planistycznych: a) związanych z lokalizowaniem zabudowy lotniskowej, b) związanych z lokalizowaniem inwestycji infrastrukturalnych o znaczeniu ponadlokalnym, c) związanych z lokalizowaniem miejsc składowania i unieszkodliwiania odpadów, 2) Dopuszcza stosowanie innych rozwiązań planistycznych, niż określone w pkt 1, w szczególności przewidujących: a) lokalizowanie urządzeń obsługi ruchu turystycznego takich jak np.: szlaki turystyki pieszej i rowerowej, stałe miejsca ogniskowe, trasy wspinaczkowe oraz ściany wspinaczkowe, ścieżki dydaktyczne i edukacyjne, punkty widokowe i postojowe, kosze na śmieci itp., b) lokalizację parkingów, c) lokalizację obiektów obsługi ruchu turystycznego (kubaturowych) i obiektów sportowych, d) inwestycje infrastrukturalne o znaczeniu lokalnym, e) organizowanie imprez masowych.	Projekt studium ze względu na położenie analizowanego obszaru w niewielkim fragmencie gminy w obszarze wskazanym w przedmiotowym studium jako tereny lasów – ZL nie wyznacza na przedmiotowym obszarze nowych funkcji – w tym zabudowy Zdefiniowanie zasięgu granic obszarów zwartej zabudowy obszaru gminy, na podstawie zapisów obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, obowiązującego studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy, wydanych decyzji o warunkach zabudowy, wniosków do projektu zmiany studium.
W Podstrefie II B w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin oraz w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego: 1) Nakazuje się stosowanie rozwiązań planistycznych przewidujących: a) realizację nowego budownictwa mieszkalnego, zagrodowego, letniskowego oraz rekreacyjnego w sposób nawiązujący do tradycji lokalnej: zapewniając zachowanie jego charakterystycznych cech określonych odpowiednio w ust. 5 pkt. 1 lit. d i e, b) dla istniejących obiektów kubaturowych mieszkalnych, rekreacyjnych i letniskowych przeznaczonych do rozbudowy i nadbudowy – zapewnienie zachowania tradycji lokalnej i cech charakterystycznych określonych w podpunkcie a), c) w nowym budownictwie użyteczności publicznej (np. kościoły, szkoły, sklepy, hotele itp.) – zapewnienie zachowania tradycji lokalnej i cech charakterystycznych wymienionych w podpunkcie a) oraz: • dachów dwuspadowych, symetrycznych i wielospadowych z kalenicą, o kącie nachylenia połaci 10-45 stopni, • wysokości budynku harmonijnie wkomponowanej w teren, • horyzontalnego kształtu bryły	Projekt studium ze względu na położenie analizowanego obszaru w niewielkim fragmencie gminy w obszarze wskazanym w przedmiotowym studium jako tereny lasów – ZL nie wyznacza na przedmiotowym obszarze nowych funkcji – w tym zabudowy Zdefiniowanie zasięgu granic obszarów zwartej zabudowy obszaru gminy, na podstawie zapisów obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, obowiązującego studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy, wydanych decyzji o warunkach zabudowy, wniosków do projektu zmiany studium.

Prognoza oddziaływania na środowisko

do projektu zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Poczesna

d) w nowym budownictwie gospodarczym i gospodarczo - garażowym zapewnienie zachowania tradycji lokalnej i cech charakterystycznych takich jak: • dachy o kącie nachylenia połaci 30-45 stopni, minimalny wysięg okapu i wiatrownic poza ścianę szczytową nie może być mniejszy niż 60 cm, pokrycie dachu: dachówką lub materiałami dachówkopodobnymi. • wysokość budynku – równej jednej kondygnacji, • horyzontalny kształt bryły, • prostokątny rzut poziomy, • kolorystyka - zapewniająca ciemne barwy dachu (brąz, czerwień, szarość, czarny), elewacje zharmonizowane z dachem i z zastosowaniem naturalnych faktur (zwłaszcza drewnianych, kamiennych, murowanych), kolorystyka kominów i innych elementów na dachu stonowana z kolorystyką dachu. 2) Zakazuje się stosowania rozwiązań planistycznych: a) dopuszczających realizowanie zabudowy mieszkaniowej w sposób rozproszony, b) związanych z lokalizowaniem inwestycji infrastrukturalnych o znaczeniu ponadlokalnym z wyłączeniem inwestycji liniowych, których z przyczyn technicznych nie można realizować poza podstrefą, c) dopuszczających wydobywanie kopalin na powierzchni powyżej 2 ha lub w ilości przekraczającej 20.000 m³/rok. 3) Dopuszcza stosowanie innych rozwiązań planistycznych, niż określone w pkt 1 i 2, w szczególności przewidujących: a) lokalizację urządzeń obsługi ruchu turystycznego takich jak np.: szlaki turystyki pieszej i rowerowej, motorowej, hippicznej, stałe miejsca ogniskowe, trasy wspinaczkowe oraz ściany wspinaczkowe, ścieżki dydaktyczne i edukacyjne, punkty widokowe i postojowe itp., b) lokalizację parkingów, c) lokalizację obiektów obsługi ruchu turystycznego (kubaturowych) i obiektów sportowych, d) inwestycje infrastrukturalne o znaczeniu lokalnym, e) liniowe inwestycje infrastrukturalne o znaczeniu ponadlokalnym, których z przyczyn technicznych nie można realizować poza Podstrefą, f) realizację inwestycji związanych z rolnictwem: gospodarstwa rolne, usługi, przetwórstwo, produkcja na rzecz rolnictwa itp., g) realizację budownictwa mieszkaniowego, h) realizację zabudowy letniskowej i rekreacyjnej, i) wydobywanie kopalin na powierzchni do 2 ha i w ilości nie przekraczającej 20.000 m³/rok, j) organizowanie imprez masowych.	
---	--

13.3. Wpływ ustaleń projektu na pomniki przyrody

Ochrona drzew pomnikowych ogranicza się do zapewnienia ustabilizowanych warunków w ich bezpośrednim otoczeniu. Zapisy studium nie powodują negatywnego oddziaływania na występujące w obszarze gminy pomniki przyrody, ustalenia tego dokumentu uznać za zgodne z przepisami Rozporządzenia Wojewody Częstochowskiego na podstawie których powołano opisywane pomniki przyrody.

Tabela 13.3. Analiza zgodności zapisów projektu studium z przepisami powołującymi pomniki przyrody w obszarze gminy

Przepisy aktu prawnego	Sposób uwzględnienia w projekcie studium
Rozporządzenie nr 24/98 Wojewody Częstochowskiego z dnia 17.12.1998r. o uznaniu za pomnik przyrody (Dz. Urz. Woj. Częstochowskiego z 1998 r, Nr 24, poz 259)	
§ 2. Wprowadza się następujące ograniczenia i zakazy : 1/ w odniesieniu do pomników przyrody żywej : - wycinania drzew i krzewów, niszczenia roślin i pozyskiwania ich części, - dokonywania w bezpośrednim sąsiedztwie, zmian, które mogą negatywnie wpłynąć na przedmiot ochrony, - umieszczania na obiektach lub w ich granicach tablic, napisów, ogłoszeń nie związanych z ich ochroną, 2/ w odniesieniu do pomników przyrody nieożywionej:- niszczenia i przemieszczania, - dokonywania, w bezpośrednim sąsiedztwie zmian, które mogą negatywnie wpłynąć na przedmiot ochrony, - umieszczania na obiektach lub w ich granicach tablic, napisów, ogłoszeń nie związanych z ich ochroną,	Projekt zakłada utrzymanie dotychczasowego przeznaczenia tj. terenów cmentarzy - ZC W rozdziale 4.3 wprowadzono zapis: „Dla drzew, stanowiących pomniki przyrody obowiązują działania ochronne określone przepisami szczególnymi”

13.4. Inne obszary cenne przyrodniczo wskazane w projekcie studium do ochrony

W obszarze gminy występują obszary o wysokich walorach przyrodniczych, nie objętych obecnie formą obszarowej ochrony przyrody przewidzianą przepisami prawa. Dla zapewnienia ochrony tych obszarów przyjęto w zapisach studium ustalenia ograniczające rozwój zabudowy oraz innych działalności w ich otoczeniu oraz objęcie ich ochroną w opisanej poniżej formie prawnej:

- 1) „**Zapadliska**” – uznany rozporządzeniem Wojewody Częstochowskiego nr – 33/96 z dnia 23 grudnia 1996 r. Obecnie na jego obszarze obowiązują zakazy wynikające z Rozporządzenia Nr 26/2002 Wojewody Śląskiego z dnia 10 czerwca 2002 r. w sprawie uznania za użytek ekologiczny torfowiska pod nazwą "Zapadliska" w gminie Poczesna;
- 2) „**Zapadliska I**” – uznany rozporządzeniem Nr 43/2002 Wojewody Śląskiego z dnia 19 czerwca 2002 r., W rozporządzeniu tym zawarto zakazy mające na celu jego ochronę.

Dla obu ww. użytków ekologicznych obowiązują następujące zakazy:

- 1) niszczenia, uszkodzenia lub przekształcania obiektu,

- 2) wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, w tym wydobywania torfu,
- 3) uszkodzania i zanieczyszczania gleby,
- 4) wysypywania, zakopywania i wylewania odpadów lub innych nieczystości,
- 5) zaśmiecania obiektu i terenu wokół niego,
- 6) dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli służą innym celom niż ochrona przyrody,
- 7) likwidowania małych zbiorników wodnych, starorzeczy oraz obszarów wodno-błotnych,
- 8) budowy budynków, budowli, obiektów małej architektury i tymczasowych obiektów budowlanych mogących mieć negatywny wpływ na obiekt chroniony bądź spowodować degradację krajobrazu.

Zakazy te zostały wymienione w Rozdziale 4.4., części kierunkowej studium.

14. SYNTETYCZNE ZESTAWIENIE POTENCJALNEGO WPŁYWU NA ŚRODOWISKO PLANOWANYCH ZAMIERZEŃ

14.1. Ogólna ocena oddziaływania poszczególnych typów przeznaczenia terenu

W przedstawionym poniżej zestawieniu zawarto syntetyczną ocenę potencjalnych środowiskowych skutków realizacji ustaleń zmiany studium.

Tabela 14.1. Charakterystyka oddziaływań

Typ oddziaływania	Rodzaje oddziaływań
+ - pozytywne	uporządkowanie struktury funkcjonalno- przestrzennej miejscowości (kontynuacja pasmowych układów zabudowy, unikanie lokalizacji zabudowy w oderwaniu od istniejących ośrodków), ochrona najcenniejszych obiektów przyrodniczych, ochrona przed powodzią, produkcja energii ze źródeł odnawialnych, ochrona wód podziemnych przed zanieczyszczeniem
- - negatywne	przekształcenia powierzchni ziemi, emisje zanieczyszczeń, wytwarzanie ścieków i odpadów, przekształcenia krajobrazu, ubytek gruntów wykorzystywanych rolniczo
Sposób oddziaływania	
B- bezpośrednie	pogorszenie stanu środowiska na skutek emisji pyłów i innych zanieczyszczeń komunikacyjnych i przemysłowych do atmosfery, wody lub gleby, zakłócenie akustyczne, przekształcenia krajobrazu, powierzchni ziemi
P- pośrednie	zaburzenia układu wód gruntowych w związku ze zmniejszeniem zdolności zasilania i retencji oraz odwadniania terenu, przekształcenia we florze i faunie na terenach objętych planowanym zainwestowaniem, szkody materiale wynikające z wyłączenia gruntów z produkcji rolnej
Zasięg czasowy	
Kt- krótkoterminowe	emisje hałasu i zanieczyszczeń do atmosfery w fazie budowy obiektów, zanieczyszczenia koloidalnymi cząstkami gleby wód

Prognoza oddziaływania na środowisko

do projektu zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Poczesna

	spływających z naruszonej warstwy glebowej do zbiorników i cieków wód powierzchniowych
Dt- długoterminowe	hałas komunikacyjny i instalacyjny, emisja zanieczyszczeń do atmosfery, produkcja ścieków i odpadów, przekształcenia wizualnych wartości krajobrazu
St- stałe	przekształcanie powierzchni ziemi, wyłączanie z produkcji gruntów rolnych, niszczenie pokrywy roślinnej na powierzchniach zainwestowania (w tym powierzchni zabudowy, powierzchniach eksploatacji, w pasach drogowych), przekształcenia we florze i faunie terenów przewidzianych pod planowane zainwestowanie

Tabela 14.1.1 Syntetyczne ujęcie oddziaływania poszczególnych typów zagospodarowania na składowe środowiska cz. 1

Składowe środowiska	Tereny									
	Tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej	Tereny zabudowy mieszkaniowej wielnorodzinnej	Tereny obiektów i urządzeń infrastruktury technicznej (poza terenami wysypiska)	Tereny autostrady	Tereny przeznaczone pod lokalizację ogniw fotowoltaicznych	Tereny zabudowy usługowej oraz z dopuszczeniem handlu wielkopowierzchniow -ego	Tereny obsługi produkcji w gospodarstwach rolnych	Tereny osadnictwa wiejskiego z udziałem zabudowy jednorodzinnej	Tereny zieleni parkowej	Tereny hald pokopalnianych
różnorodność biologiczna	- P U Dt	- P U Dt	- P U Dt	- P U Dt	- P U Kt	- P U Dt	- P U Dt	- P U Dt	+ P U Dt	+ P U Dt
ludzie	o	o	o	o	o	o	o	o	o	o
zwierzęta	- P U St	- P U St	- P U St	- P U St	- P U Kt	- P U St	- P U St	- P U St	+ P U Dt	+ P U Dt
rośliny	- P U St	- P U St	- P U St	- P U St	- P U Kt	- P U St	- P U St	- P U St	+ P U Dt	+ P U Dt
zasoby wodne	o	o	o	o	o	o	o	o	o	o
powietrze atmosferyczne i klimat	- P U DT	P U DT	- P U DT	- P U DT	+ P U Kt	- P U DT	- P U DT	- P U DT	+ P U Dt	+ P U Dt
powierzchnia ziemi i krajobraz	- B U St	- B U St	- B U St	- B U St	- B U Kt	- B U St	- B U St	- B U St	+ P U Dt	- B Z Dt
zasoby naturalne	o	o	o	o	o	o	o	o	o	o
zabytki i dobra materialne	o	o	o	o	o	o	o	o	+ P U Dt	o
obszary Natura 2000	o	o	o	o	o	o	o	o	o	o

Objaśnienia oznaczeń użytych w tabeli:

Typ oddziaływania: + - pozytywne - - negatywne o - brak oddziaływania	Sposób oddziaływania: B- bezpośrednie P- pośrednie	Nasilenie oddziaływania: U- umiarkowane Ś- średnie Z- znaczne	Zasięg czasowy: Kt- krótkoterminowe, Dt- długoterminowe St- stałe
--	--	--	--

Tabela 14.1.2 Syntetyczne ujęcie oddziaływania poszczególnych typów zagospodarowania na składowe środowiska cz. 2

Składowe środowiska	Tereny										Tereny obsługi komunikacji	Tereny obiektów i urządzeń infrastruktury technicznej – gospodarki odpadami
	Tereny obiektów produkcyjno-usługowe	Tereny rolnicze	Tereny eksploatacji powierzchniowej kopalin	Tereny lasów	Tereny wskazane do zalesień	Tereny cmentarzy oraz rezerwy cmentarza	Tereny ogrodów działkowych	Tereny wód powierzchniowych śródlądowych	Tereny sportu i rekreacji	Tereny zamknięte		
różnorodność biologiczna	- P U Dt	- P U Dt	- P U Dt	- P U Dt	- P U Dt	- P U Dt	- P U Dt	- P U Dt	+/- P U Dt	- P U Dt	- P U Dt	- P Z Dt
ludzie	- B U Dt	o	o	o	o	o	o	o	o	o	o	-
zwierzęta	- B U Dt	- P U St	- P U St	- P U St	- P U St	- P U St	- P U St	- P U St	+/- P U Dt	- P U St	- P U St	- B Ś St
rośliny	- P U Dt	- P U St	- P U St	- P U St	- P U St	- P U St	- P U St	- P U St	+/- P U Dt	- P U St	- P U St	- P U St
zasoby wodne	o	o	o	o	o	o	o	o	o	o	o	o/-
powietrze atmosferyczne i klimat	o	+ P U St	- P U DT	+ P U St	+ P U St	+ P U St	+ P U St	+ P U St	+ P U Dt	- P U DT	- P U DT	- P Ś Dt
powierzchnia ziemi i krajobraz	- P U Dt	+ P U St	- B Z St	+ P U St	+ P U St	+ P U St	+ P U St	+ P U St	+ P U Dt	- B U St	- B U St	- B Z St
zasoby naturalne	o	o	- B Z St	+ P U St	+ P U St	o	o	+ P U St	o	o	o	o
zabytki i dobra materialne	o	o	- B Z St	o	o	o	o	o	+ P U Dt	o	o	o
obszary Natura 2000	o	o	o	o	o	o	o	o	o	o	o	o

Objaśnienia oznaczeń użytych w tabeli:

Typ oddziaływania: + - pozytywne - - negatywne o - brak oddziaływania	Sposób oddziaływania: B- bezpośrednie P- pośrednie	Nasilenie oddziaływania: U- umiarkowane Ś- średnie Z- znaczne	Zasięg czasowy: Kt- krótkoterminowe, Dt- długoterminowe St- stałe
--	---	---	---

W powyższej tabeli wskazuje się na możliwość wystąpienia znaczącego oddziaływania na niektóre komponenty środowiska części zapisów analizowanego projektu zmiany studium. Dotyczą one obszaru m.in. składowiska odpadów Młynku Sobuczynie oraz terenów powierzchniowej eksploatacji kopalin we Wrzosowej. Jednocześnie należy zwrócić uwagę, że zasięg tych terenów jest tożsamy z wyznaczonymi w poprzedniej edycji studium oraz obowiązującymi na tych terenach miejscowymi planami miejscowymi.

Kolejnymi nowymi terenami wskazanymi w projekcie zmiany studium są tereny produkcyjno-usługowe – PU, bądź usługowe – U. Część z nich stanowi usankcjonowanie istniejących już obiektów. Natomiast pozostałe wydzielania stanowią niewielkie powierzchniowo obszary mieszczące się w granicach terenów zabudowy wskazanych w poprzedniej edycji studium.

Negatywnego oddziaływania bezpośredniego, o znacznym nasileniu i stałym oddziaływaniu czasowym należy spodziewać się na tych obszarach w odniesieniu do:

- 1) powierzchni ziemi i krajobrazu;
- 2) zasobów naturalnych;
- 3) zabytków i dóbr materialnych.

Ustalenia projektu dla obszarów zabudowy różnych typów, opisanych w powyższej tabeli, określa się jako negatywne, pośrednie, umiarkowane, długotrwałe lub stałe. Rozwój zabudowy, realizowanej w oddaleniu od obiektów i obszarów chronionych przepisami o ochronie przyrody będzie przebiegać kosztem zmniejszenia powierzchni biologicznie czynnej na terenach rolniczych, ubogich pod względem różnorodności biologicznej.

Dla przeważającej powierzchni obszaru opracowania, stanowiących tereny otwarte, a więc terenów wód powierzchniowych, terenów rolniczych, lasów i innych terenów zieleni zakłada się pozytywne oddziaływanie przyjętych dla nich w studium zapisów na poszczególne komponenty środowiska. Sposób ich użytkowania nie ulegnie zmianom.

14.2. Wpływ na różnorodność biologiczną

Do bezpośrednich przyczyn zmniejszenia różnorodności biologicznej w obszarze opracowania, które mogą być spowodowane realizacją zapisów studium, zaliczyć można potencjalnie:

- 1) punktowe zmiany cech naturalnych ekosystemów powodowane przekształceniami powierzchni ziemi, eutrofizacją, odwodnieniem, zakwaszaniem gleb, skażeniami związkami chemicznymi bądź zmianami termicznymi oraz zjawiskiem sukcesji zmieniającej walory przyrodnicze,
- 2) przekształcenia struktury krajobrazu oraz likwidacja lub fragmentacja siedlisk przyrodniczych wskutek zmian sposobu użytkowania gruntów, budowę dróg,
- 3) presja populacji ludzkiej w wyniku urbanizacji, industrializacji,
- 4) nie zrównoważone wykorzystanie zasobów naturalnych,
- 5) wprowadzanie do środowiska stresorów antropogenicznych- emisji zanieczyszczeń do powietrza, wód, gleb, nadmierna penetracja środowiska.

W projekcie zmiany studium uwzględniono następujące zagadnienia ochrony bioróżnorodności:

- 1) utrzymanie istniejących obszarów chronionych, w tym obszaru Natura 2000, parku krajobrazowego wraz z otuliną, użytków ekologicznych,

- 2) objęcie ochroną obiektową cennych obiektów przyrodniczych, w tym pomnika przyrody w miejscowości Zawodzie,
- 3) ograniczenie odpływu powierzchniowego wód z terenów otwartych poprzez zwiększanie naturalnej retencji leśnej i glebowej,
- 4) racjonalną gospodarkę na gruntach wykorzystywanych rolniczo prowadzoną z ograniczaniem działań mających wpływ na przyspieszoną erozję i wynikającą z tego degradację warstwy glebowe,
- 5) kompleksowe uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej na całym obszarze gminy,
- 6) ochronę źródeł i stref źródłiskowych oraz ujęć wodnych,
- 7) wspomaganie naturalnych procesów retencji oraz samooczyszczania się rzek i mniejszych cieków wodnych poprzez pozostawianie w stanie naturalnym i zbliżonym do naturalnego lokalnych cieków wodnych na terenach upraw polowych i leśnych.
- 8) kontynuację działań w zakresie modernizacji lokalnych kotłowni,
- 9) wprowadzenie zieleni izolacyjnej wzdłuż ciągów komunikacyjnych o dużym natężeniu ruchu oraz terenów zabudowy produkcyjno-usługowej.

Projekt zmiany studium zachowuje w aktualnym użytkowaniu przeważającą część terenów wskazanych w waloryzacji przyrodniczej oraz opracowaniu ekofizjograficznym do pełnienia funkcji przyrodniczych, ze szczególnym uwzględnieniem obszarów wskazanych do ochrony.

Mimo iż rozwój przestrzenny obszaru gminy (w szczególności budowa nowych tras komunikacyjnych, urządzeń infrastruktury technicznej oraz wprowadzanie zabudowy na tereny otwarte) nie pozostanie bez wpływu na lokalne więzi i uwarunkowania przyrodnicze, funkcjonalne i kompozycyjne, wpływ ten pozostanie w znacznym stopniu ograniczony.

Zachowana pozostanie podstawowa struktura przyrodnicza obszaru opracowania, w szczególności:

- 1) ciągłość korytarzy ekologicznych,
- 2) struktura terenów otwartych na obszarach lasów i terenach wykorzystywanych rolniczo, w tym ugorów stanowiących przeważającą część obszaru gminy.

14.3. Wpływ na ludzi

Realizacja studium nie będzie oddziaływać negatywnie na zdrowie i samopoczucie ludzi. Obszary związane z wykonywaniem aktywności potencjalnie uciążliwych, jak niektóre usługi, działalność produkcyjna, eksploatacja surowców mineralnych, prowadzona będzie z dala od obszarów stałego pobytu. Nowe tereny zabudowy mieszkaniowej również uwzględniają te zależności. Ogniwa fotowoltaiczne pozostają neutralne dla ludzi – nie emitują szkodliwego promieniowania, zanieczyszczeń powietrza, ani hałasu. Kolektory słoneczne działają cicho, bez wydzielania odpadów, a z punktu widzenia ochrony środowiska są rozwiązaniem prawie idealnym. Poza lokalnym oddziaływaniem krajobrazowym nie będą miały wpływu na warunki życia ludzi.

14.4. Wpływ na siedliska przyrodnicze, w tym faunę i florę

Część obszaru gminy należy do obszarów o bogatych zasobach przyrodniczych w zakresie szaty roślinnej. Charakteryzują się dużą różnorodnością ekosystemów o cennych wartościach, odgrywających istotną rolę w funkcjonowaniu biotopów. Elementami, które decydują o tych walorach jest bogactwo cennych siedlisk przyrodniczych, w tym ujętych na wykazie załącznika I Dyrektywy Siedliskowej.

Szczególnym elementem struktury przyrodniczej gminy są lasy. Tereny leśne koncentrują się w obrębie m.in. Parku Krajobrazowego Orlich Gniazd oraz jego otuliny. Lasy te organizacyjnie podlegają Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych.

Przewidywany zasięg zabudowy w projekcie studium został zdefiniowany z uwzględnieniem jej rozmieszczenia względem cennych siedlisk przyrodniczych. W zakresie przekształceń terenów oraz sieci infrastruktury ewentualne oddziaływanie należy ocenić nieznacznie negatywne, ustępujące. Jednocześnie należy zauważyć, że większość terenów wyznaczonych w zmianie Studium została przeznaczona do zainwestowania w obowiązujących miejscowych planach zagospodarowanie przestrzennego na terenie gminy Poczesna.

Utrzymanie istniejącego systemu ochrony przyrody w obszarze gminy będzie służyć zachowaniu i ochronie występujących tu siedlisk przyrodniczych oraz drożności przebiegu głównych korytarzy ekologicznych w obszarze opracowania, w szczególności:

- 1) korytarza ornitologicznego „Doliny górnej Warty” o randze regionalnej,
- 2) korytarza spójności obszarów chronionych „Górna Warta” o międzynarodowej randze,
- 3) korytarza spójności obszarów chronionych „Poczesna”

Z punktu widzenia ochrony fauny, w tym w szczególności większych ssaków istotnym zagrożeniem dla warunków ich bytowania w środowisku pozostaje możliwość wytworzenia się tak zwanego efektu bariery. Chodzi tutaj o wytworzenie przeszkód w swobodnej migracji zwierząt, poprzez wznoszenie budynków i towarzyszących im terenów ogrodzonych.

Obszarem najsilniej zagrożonym na potencjalną utratę drożności jest korytarz spójności obszarów chronionych Poczesna. W związku z powyższym, w projekcie zmiany Studium, wzdłuż ciekę będącego główną osią migracji, wyznaczono pasy terenu wolne od zabudowy. Ponadto ustalenia zmiany Studium nie wprowadzają żadnych nowych terenów przeznaczonych pod zabudowę, zachowując istniejący sposób użytkowania (przede wszystkim tereny rolnicze, w tym łąki i pastwiska). Główną barierą przecinającą przedmiotowy korytarz ekologiczny jest natomiast Droga Krajowa nr 1. Nie posiada ona na obszarze korytarza żadnego przejścia dla zwierząt, jedynie przepust dla ciekę, który może być wykorzystywany przez małe ssaki, płazy czy gady. Projektowane zagospodarowanie po obu stronach przepustu nie przewiduje wprowadzenia nowej zabudowy (tereny rolnicze oraz teren zieleni parkowej) nie pogarszając drożności korytarza.

Obecny układ zabudowy miejscowości w granicach gminy posiada w niektórych miejscach cechy bariery ekologicznej i generuje w tym zakresie ograniczenie w swobodnej migracji fauny. Koncentrowanie planowanej zabudowy w nawiązaniu do istniejącego układu przestrzennego, które wynika z zapisów projektu sprzyja zachowaniu tego stanu rzeczy. Z jednej strony taki stan rzeczy utrwala występowanie efektu bariery, z drugiej jednak strony nie powiększa skali tego zjawiska, co należy odnotować jako pozytywny efekt wdrożenia zapisów projektu w życie.

Z punktu widzenia ochrony fauny migrującej w obszarze gminy najistotniejszy wydaje się wpływ będącej w budowie autostrady, co wiąże się z powstaniem nowej bariery ekologicznej. W celu minimalizacji negatywnego oddziaływania inwestycji w odcinku przebiegającym przez gminę Poczesna zaprojektowano kilka małych, dolnych przejść dla płazów. Projektowane zagospodarowanie przy przejściach nie przewiduje wprowadzenia nowej zabudowy, tereny te przeznaczono pod zalesienia umożliwiając tym samym dalszą wędrówkę zwierząt do sąsiadujących lasów oraz terenów otwartych wykorzystywanych rolniczo.

Wydaje się, że bardziej szczegółowa ocena wpływu planowanej zmiany na zasoby przyrodnicze jest na etapie zmiany Studium gminy w znacznym stopniu utrudniona, chociażby

z powodu, iż na tym etapie nie rozstrzyga się o zakresie realizacji inwestycji, które będą mogły być wdrażane po dokonaniu stosownych zmian w Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy.

Planowane zagospodarowanie nie narusza ciągłości korytarzy ekologicznych funkcjonujących zarówno na obszarze studium, jak i w jego sąsiedztwie. Korytarze te ciągną się wzdłuż cieków, które w studium zachowują swoją funkcję i są chronione w znacznej mierze przed antropopresją. Towarzysząca rzeko i ciekom wodnym roślinność brzegowa, w tym zadrzewienia, umożliwiają przemieszczanie się gatunków. Należy jednak zaznaczyć, że niektóre odcinki dolin są zarurowane i umieszczone pod powierzchnią terenu (przepusty pod drogami) co obniża przydatność rzeki jako korytarza, który nie zachowuje ciągłości. Ponadto część terenów w sąsiedztwie rzek i cieków tworzy przestrzeń zurbanizowana, w której zwarta zabudowa, ogrodzenia działek oraz tereny komunikacyjne, ograniczają możliwość swobodnego przemieszczania się zwierząt. Korytarze ekologiczne są zatem przeważnie ograniczone do wąskich dolin rzek (za wyjątkiem Doliny Warty).

Można przyjąć, że część gatunków zwierząt może wykorzystywać otwarte tereny rolne do przemieszczania się. W wyniku wprowadzenia zagospodarowania potencjalna przestrzeń do migracji skurczy się, jednak w dalszym ciągu zwierzęta będą mogły wykorzystywać rozległe tereny rolne i leśne.

Ocenia się, że realizacja postanowień projektu studium nie wpłynie negatywnie na funkcjonowanie, walory przyrodnicze i krajobrazowe obszarów. Ustalone kierunki zmian przestrzennych zgodne są z wskazanymi działaniami ochronnymi. Studium nie tworzy przeszkód dla realizacji działań ochronnych. W projekcie dołożono starań, aby zachować najcenniejsze obszary i obiekty o dużym znaczeniu przyrodniczym i krajobrazowym (tereny zieleni, doliny cieków, zbiorniki wodne). Zwraca się jednak uwagę na możliwość ograniczenia swobodnego przemieszczania się organizmów poprzez wprowadzenie planowanego zainwestowania oraz ograniczenie dostępu do niektórych akwenów.

Projekt studium nie stoi w sprzeczności z pozostałymi zakazami wymienionymi m.in. w Rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej roślin oraz rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 16 grudnia 2016 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt (Dz.U z 2016 r., poz.2183.) Na opisywanym terenie nie przewiduje się dokonywania zmian stosunków wodnych. Nie następuje likwidacja naturalnych zbiorników wodnych, starorzeczy i obszarów wodno- błotnych. Nie przewiduje się eksploatacji skał, torfu oraz skamieniałości.

Zaznacza się, że w projekcie podkreśla się położenie gminy w obrębie obszaru chronionego, występowania siedlisk przyrodniczych gatunków chronionych oraz konieczność respektowania zakazów wymienionych w przepisach szczególnych.

Tereny lokalizacji urządzeń fotowoltaicznych nie będą one miały znaczącego negatywnego wpływu na rośliny i zwierzęta. Funkcjonowanie ogniw fotowoltaicznych najprawdopodobniej doprowadzi do zmiany szaty roślinnej – należy przypuszczać, że tereny orne zostaną zastąpione użytkami zielonymi (łąki, pastwiska). Biorąc jednak pod uwagę powierzchnię planowaną pod ogniwa w stosunku do istniejących w okolicy terenów otwartych oraz ze względu, że położone są one w obszarach występowania zbiorowisk segetalnych, nie będą naruszać cennych walorów florystycznych i faunistycznych. Można ocenić, że budowa ogniw nie powinna doprowadzić do istotnej utraty bioróżnorodności. Wpływ na faunę będzie uzależniony od gęstości ustawienia poszczególnych paneli. W przypadku fauny należy spodziewać się, że ograniczona zostanie przestrzeń dla niektórych gatunków – ogniwa zajmują stosunkowo dużą powierzchnię..

14.5. Wpływ na zasoby wodne

Rozwój zapisanych w projekcie studium nowych funkcji nie będzie znacząco oddziaływać na zasoby wodne gminy. Powstawanie nowych obszarów zabudowy zwiększy zapotrzebowanie na wodę do celów komunalnych, jednak gmina posiada w tym zakresie rezerwy znacznie przekraczającej jej dzisiejsze zapotrzebowanie.

Ważnym, pozytywnym efektem ubocznym urbanizacji z punktu widzenia ochrony zasobów wodnych jest częściowe uszczelnienie powierzchni gruntu (przez zabudowę, parkingi, drogi inne powierzchnie utwardzone) oraz wymuszona rozwojem przestrzennym rozbudowa gminnego systemu kanalizacji. Zarówno w przypadku zabudowy mieszkaniowej jak i usługowej czy techniczno- produkcyjnej przepisy szczególnie wymuszają na inwestorach takie działania, które minimalizują negatywne oddziaływanie przedsięwzięć na środowisko wodne. Sprzyjają również temu zapisy studium dotyczące kierunków rozwoju sieci infrastruktury technicznej, w tym komunalnych sieci wodociągowych i kanalizacyjnych.

Znacznym zmianom nie ulegnie jakość wód na skutek odprowadzania wód opadowych z terenów dróg pod warunkiem wyposażenia ich w niezbędne urządzenie retencyjno-sedymentacyjne.

W trakcie swojej prawidłowej pracy ogniwa fotowoltaiczne nie będą oddziaływały na wody powierzchniowe i podziemne. Podczas eksploatacji elektrowni fotowoltaicznej nie będą wytwarzane ścieki, zatem nie będzie istniało zagrożenie zanieczyszczenia wód. Należy brać pod uwagę fakt, iż żadna inwestycja nie może być oddana do użytkowania jeśli nie spełnia standardów jakości środowiska.

Warunkiem ograniczenia negatywnego oddziaływania na zasoby wodne przedsięwzięć opisanych w projekcie studium są przyjęte w projekcie ustalenia w zakresie:

- 1) ograniczania zasięgu nowej zabudowy w bezpośrednim sąsiedztwie cieków i zbiorników wodnych,
- 2) włączenia obszarów zabudowy do sieci kanalizacyjnej.

Dalsza rozbudowa zbiorowego systemu odprowadzania i oczyszczania ścieków, w postaci kontynuacji trwającego procesu budowy kanalizacji sanitarnej oraz budowy planowanej sieci kanalizacji sanitarnej – w szczególności objęcie układem sieciowym miejscowości położonych w północno-wschodniej części gminy wraz z realizacją, ujętej w założeniach obowiązującej w zakresie Prawa Wodnego uchwały odnośnie Aglomeracji Poczesna – oczyszczalnia ścieków „Słowik”. Realizacja systemu kanalizacyjnego winna odbywać się z maksymalnym wykorzystaniem możliwości grawitacyjnego spływu ścieków. W przypadku braku możliwości grawitacyjnego odprowadzania ścieków należy zastosować systemy grawitacyjno-pompowe jako kontynuacja istniejących rurociągów istniejącego układu sieci. Rozbudowa zbiorowego systemu odprowadzania i oczyszczania na terenie gminy w znacznym stopniu pozwoli na zmniejszenie oddziaływania na środowisko gospodarki ściekowej prowadzonej na terenach obecnie nieskanalizowanych, w tym na wody podziemne, powierzchniowe i gruntu oraz, co najważniejsze pozwoli na zachowanie pełnej ochrony Górnojurajskiego Zbiornika Wód Podziemnych który stanowi podstawowe źródło zaopatrzenia w wodę pitną gminy. Pełne skanalizowanie wpłynie znacząco na poziom życia ludności a tym samym spowoduje rozwój społeczno- gospodarczy gminy.

14.6. Wpływ na powietrze atmosferyczne i klimat

Ustalenia projektu studium mogą mieć wpływ na lokalne warunki klimatyczne. W przypadku realizacji nowej zabudowy na znacznych powierzchniach, zmiany klimatu lokalnego mogą zostać spowodowane zmianami bilansu cieplnego powierzchni na skutek

zastąpienia powierzchni biologicznie czynnych terenami utwardzonymi lub zabudową, będą one jednak mieć wyłącznie lokalne znaczenie.

Dla większości terenów planowanej zabudowy w zapisach projektu zakłada się wprowadzanie dopuszczalnego przeznaczenia terenu, które zostały wyszczególnione w Rozdziale 3.4. części kierunkowej studium.

Zapisy projektu nakładają obowiązek zdefiniowania granic terenów o tej funkcji w zapisach miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego i wydzielenia ich jako osobnych terenów elementarnych.

Wydzielenie tych terenów w przepisach miejscowych planów ma na celu zapewnienie możliwości jednoznacznej kwalifikacji do rodzajów terenów określonych w Rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w (Dz. U. Nr 120, poz. 826 z późn. zm.).

Ustalenia studium dopuszczając lokalizację nowej zabudowy przyczynią się do wzrostu emisji zanieczyszczeń do atmosfery. Inwestycje te będą źródłami zanieczyszczeń energetycznych (ogrzewanie), technologicznych i komunikacyjnych.

Ocena skali tych emisji będzie możliwa w późniejszym etapie projektowania zabudowy, kiedy będzie znana jej przybliżona kubatura oraz rodzaje prowadzonych działalności. Źródłem emisji zanieczyszczeń i hałasu pozostaną także poruszające się po drogach pojazdy mechaniczne.

Uciążliwość akustyczna budowli drogowych posiada charakter liniowy. Ich wpływ na obszarach zabudowy jest ograniczany budową barier akustycznych. Planowane budowle drogowe prowadzone w oddaleniu od istniejącego i planowanego zainwestowania, lokalizowane są w odległościach zapewniających wpływ emisji hałasu drogowego na dopuszczalnym poziomie określonym przepisami szczególnymi.

Głównym źródłem hałasu komunikacyjnego pozostanie przebiegający przez obszar gminy odcinek drogi krajowej Nr 1 oraz drogi wojewódzkie. Jednocześnie w przyszłości dołączy do nich fragment autostrady A1. Ich oddziaływanie na tereny przyległe należy rozpatrywać głównie w kontekście emisji hałasu na tereny przyległej zabudowy, istniejącej i projektowanej.

Tabela 14.6. Potencjalny poziom natężenia dźwięku w otoczeniu dróg

Przykładowe źródła dźwięku	odległość od osi jezdni w m							
	4	8	16	32	64	128	256	512
	poziom ciśnienia akustycznego w dB (A)							
Droga w terenie zabudowanym	69	66	63	-	-	-	-	-
Droga w terenie otwartym	>75	75	70	65	60	50	45	40
Autostrada w terenie otwartym	>75	>75	>75	>75	65	60	55	50

W powyższej tabeli wykazano potencjalny poziom natężenia dźwięku w otoczeniu dróg. Dla potrzeb niniejszej prognozy, w zawartych w niej obliczeniach przyjęto następujące założenia:

- 1) emisja hałasu z pojazdów mechanicznych w ciągu drogi ma charakter liniowy, maleje geometrycznie o 5dB przy podwojeniu odległości od jego źródła,
- 2) typowe tło akustyczne w terenie zabudowanym wynosi 50dB, na terenach otwartych 45dB,
- 3) propagacja dźwięku następuje na terenie płaskim, otwartym, w tle akustycznym nie uwzględnia się siły wiatru.

Przyjęcie wymienionych wyżej, modelowych założeń umożliwia wskazanie potencjalnego, maksymalnego zasięgu hałasu na terenach przyległych do budowli drogowych, w rzeczywistości wartości te będą miały niższą wartość, ze względu na następujące okoliczności:

- 1) przeciętne siła wiatru w Polsce w głębi lądy wynosi 2,5- 5 m/s przy zastosowaniu tych wartości (lub wyższych) wystąpi zjawisko podniesienia poziomu tła akustycznego, w przypadku silniejszego wiatru można liczyć się z całkowitym lub częściowym pochłanianiem odgłosów drogi przez tło akustyczne,
- 2) na większości obszaru opracowania ukształtowanie terenu jest zbliżone do założonego modelu, kompleksy leśne oraz proponowane dolesienia mogą mieć wpływ na propagację dźwięku i ograniczenie zasięgu emisji na części odcinka autostrady A1,
- 3) w bezpośrednim sąsiedztwie drogi występują naturalne i sztuczne bariery akustyczne, ograniczające rozprzestrzenianie się dźwięku w otoczeniu, należą do nich:
 - a) skarpy, nasypy,
 - b) kompleksy leśne,
 - c) grupy zieleni wysokiej,
 - d) istniejąca zabudowa.

Niemniej w części terenów przylegających bezpośrednio do dróg mogą wystąpić ponadnormatywne wskazania poziomu hałasu, dla zmniejszenia ich wpływu na otoczenie w opracowywanych na podstawie niniejszego studium miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego należy uwzględnić:

- a) lokalizację zabudowy ograniczoną nieprzekraczalnymi liniami zabudowy, które umożliwiają posadowienie budynków w odległości uwzględniającej poziom hałasu liniowego przyległej drogi,
- b) możliwość budowy barier akustycznych.

Część istniejącej zabudowy miejscowości gminy leży w zasięgu oddziaływania emisji hałasu komunikacyjnego autostrady, drogi krajowej oraz dróg wojewódzkich. Na tych terenach postulowana jest budowa barier akustycznych, mających na celu obniżenie oddziaływania tej emisji.

Większość terenów planowanej zabudowy mieszkaniowej leży poza zasięgiem oddziaływania hałasu wykraczającego poza wartości określone Rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (Dz. U. Nr 120, poz. 826 z późn. zm.). Do terenów potencjalnie narażonych na to oddziaływanie należy zaliczyć tereny planowanej zabudowy mieszkaniowej w miejscowości Wrzosowa, Nowa Wieś, Kolonia Poczesna oraz niewielkim fragmencie w Poczesnej. Na podstawie danych serwisów WMS Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad większość zespołu zabudowy tej miejscowości leży w zasięgu hałasu na poziomie pomiędzy 55 dB a 50 dB, liczonym dla emisji w ciągu nocy. Z tego względu w przedmiotowym projekcie

zdecydowano się na zwiększenie tzw. strefowania zabudowy i poszerzenie wskazanych w poprzedniej edycji studium terenów zabudowy mieszkaniowo-usługowej m.in. w miejscowościach Kolonia Poczesna, Nowa Wieś oraz Wrzosowa.

Fotowoltaika to czyste i praktycznie nie stwarzające problemów źródło energii. Eksploatacja ogniw fotowoltaicznych nie będzie wiązać się z emisją gazów, pyłów ani odorów do powietrza atmosferycznego. Nie hałasuje, nie występuje zagrożenie emisji wibracji, nie ma problemów ze spaliniami, paliwem, hałasem oraz masztami itd. Prosty montaż i bezproblemowa praca. Zastosowanie ogniw fotowoltaicznych wpływa korzystnie zarówno dla użytkownika jak i środowiska naturalnego. Ogniw fotowoltaiczne są urządzeniami przyjaznymi dla środowiska pod względem zanieczyszczenia powietrza – ograniczają emisję zanieczyszczeń gazowych i pyłowych do atmosfery w sektorze energetycznym.

14.7. Wpływ na powierzchnię ziemi i krajobraz

W wyniku realizacji ustaleń projektu studium gminy dojdzie do przekształceń powierzchni ziemi, zarówno rzeźby terenu jak i warstwy glebowej. Zmiany ukształtowania powierzchni będą efektem prac budowlanych oraz eksploatacji surowców mineralnych. Skala tych przekształceń będzie od ukształtowania powierzchni terenu w konkretnym obszarze.

W przypadku kontynuowania obecnie zaniechanej eksploatacji kopalin w miejscowości Wrzosowa oraz Kolonia Brzeziny Wielkie wystąpią w nieznacznej skali, w porównaniu do terenów opracowania studium dalsze zmiany wynikające z prowadzonych prac eksploatacyjnych a następnie rekultywacyjnych. Odsłonięcie pości rodziwego gruntu, związanych z przemieszczeniem nadkładu będzie miało charakter czasowy, po pracach rekultywacyjnych nastąpi przywrócenie warstwy glebowej, lub w przypadku rekultywacji prowadzonej w kierunku wodnym, stworzenia nowych zbiorników wodnych. W szerszym horyzoncie czasowym, na skutek prac prowadzonych przez człowieka, jak również postępujących procesów naturalnej sukcesji, nastąpi przywrócenie na opisywanym obszarze charakteru zbliżonego do naturalnego.

Potencjalnym zagrożeniem dla gleb i krajobrazu jest realizacja inwestycji z zakresu infrastruktury energetycznej. Lokalizacja farm fotowoltaicznych nie spowoduje istotnych przekształceń litosfery. Ogniw fotowoltaiczne są to urządzenia montowane na lekkich konstrukcjach stalowych. Składają się one na ogół z pionowych słupów stalowych, do których podłączone zostaną poprzeczne szyny, na których zamontowane zostaną panele fotowoltaiczne. Instalacje fotowoltaiczne wymagają ułożenia infrastruktury kablowej. Nie przewiduje się budowy stałych dróg dojazdowych. Budowa elektrowni fotowoltaicznej zajmuje znaczną powierzchnię terenu, jednak kontakt konstrukcji z ziemią jest niewielki w stosunku do zajętej przez elektrownię powierzchni. Nie zmienia to jednak faktu, że budowa elektrowni fotowoltaicznej wiąże się z utrudnieniami wykorzystania ziemi w dotychczasowy sposób, choć nie wymaga usuwania humusu.

Zakładając zastosowanie wszystkich zasad ochrony środowiska wyznaczonych w Studium oraz obowiązujących przepisach nie przewiduje się znaczących przekroczeń standardów jakości gleby oraz standardów jakości ziemi. Nie przewiduje się tu wytwarzania odpadów niebezpiecznych, których magazynowanie byłoby szkodliwe dla podłoża gruntowego.

Charakter farm fotowoltaicznych (rozległe powierzchnie paneli słonecznych, pozbawione roślinności) odbiega dość wyraźnie od istniejącej zabudowy rolnej i mieszkaniowej, choć nie musi być odbierany negatywnie. Obecne standardy realizacji takich inwestycji zapewniają ich wysoką, jakość, jednak nie jest unikniona budowa niezbędnej do obsługi infrastruktury. Z punktu widzenia niniejszej prognozy istotny jest fakt, iż potencjalne farmy fotowoltaiczne nie będą ingerować w cenny krajobraz, charakterystyczny dla rejonu.

14.8. Wpływ na zasoby naturalne

Wyłączenie terenów z użytkowania rolnego jest nieuchronnym procesem związanym ze zwiększaniem powierzchni zabudowy kosztem powierzchni biologicznie czynnych, w tym wypadku gruntów o rolniczym wykorzystaniu. Projekt Studium wskazuje jeden obszar o powierzchni około 4,5 ha, wymagający zmiany przeznaczenia gruntów rolnych na cele nierolnicze. Znajduje się on w miejscowości Wrzosowa i jest ze wszystkich stron otoczony terenami zurbanizowanymi (od północy i południa sąsiaduje z terenami produkcyjno-usługowymi, od zachodu i wschodu z terenami mieszkaniowymi). Wyłączenie z produkcji rolnej wskazanych powierzchni nie będzie stanowiło istotnego uszczerbku dla areału rolnego gminy.

W projekcie studium ujawniono wszystkie udokumentowane złoża kopalin - ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. - Prawo geologiczne i górnicze wprowadziła obowiązek ujawnienia udokumentowanych złóż kopalin (w celu ich ochrony) - m.in. w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy (w terminie do 2 lat od dnia zatwierdzenia dokumentacji geologicznej przez właściwy organ administracji geologicznej obszar udokumentowanego złoża kopalin obowiązkowo wprowadza się do studium gminy). W przypadku uchybienia temu obowiązkowi, zgodnie z art. 96 ust. 1 Prawa geologicznego i górniczego, po upływie tego terminu wojewoda wprowadza obszar udokumentowanego złoża kopalin do studium i wydaje w tej sprawie zarządzenie zastępcze. Na rysunku studium określono także granice istniejących obszarów i terenów górniczych.

W obszarze opracowania nie występują złoża kruszyw eksploatowane obecnie. Projekt studium przeznacza część udokumentowanych zasobów kopalin do wykorzystania jako tereny powierzchniowej eksploatacji kopalin – PG, pozostałe złoża bez perspektyw na podjęcie ich eksploatacji pozostawia w użytkowaniu rolniczym i leśnym.

Eksploatacja zasobów naturalnych jest procesem nieodwracalnym, w tym znaczeniu oddziaływanie zapisów projektu na zasoby naturalne w opisywanym obszarze należy zdefiniować ze względu na skalę jako nie powodujące znaczącego oddziaływania.

Tereny przeznaczone pod lokalizację ogniw fotowoltaicznych nie kolidują z obszarami przeznaczonymi do eksploatacji zasobów naturalnych.

14.9. Wpływ na zabytki i dobra materialne

Projekt studium zawiera następujące kierunki ochrony krajobrazu:

- 1) zachowanie walorów historycznych,
- 2) wyeksponowanie regionalnych odrębności,
- 3) usuwanie elementów zagrażających ochronie i ekspozycji zabytków,
- 4) zachowanie dóbr kultury współczesnej,
- 5) zachowanie równowagi pomiędzy ochroną dóbr kultury a rozwojem cywilizacyjnym i przestrzennym.

Dla wyznaczonych i opisanych w projekcie studium stref, obiektów oraz stanowisk w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego należy ustalić ich ochronę, a zakres ochrony uściślić na etapie sporządzania miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.

Studium zakłada ochronę prawną wszystkich występujących tu obiektów wpisanych do rejestru zabytków, gminnej ewidencji zabytków oraz zabytków archeologicznych. Z punktu widzenia ochrony zabytków i krajobrazu kulturowego całość jego elementów posiada zapewnioną właściwą ochronę.

15. ROZWIĄZANIA ALTERNATYWNE DO ROZWIĄZAŃ PRZYJĘTYCH W ZMIANIE STUDIUM

15.1. Rozwój zabudowy

Wyznaczanie terenów nowej zabudowy w zapisach miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego lub na podstawie decyzji o warunkach zabudowy podlega opiniowaniu z organami ochrony środowiska. W przypadku wystąpienia konfliktów planowanego zainwestowania z chronionymi siedliskami flory, fauny lub innymi elementami środowiska podlegających ochronie należy rozważyć alternatywne usytuowanie obiektów w obrębie tej samej działki budowlanej w ramach projektu zagospodarowania działki stanowiącego część składkową projektu budowlanego. Alternatywnym rozwiązaniem pozostaje również wskazanie nowej lokalizacji.

Dzięki przyjętej w studium zasadzie koncentrowania nowej zabudowy w bezpośrednim otoczeniu terenów zabudowanych należy sądzić, że potencjalne konflikty przestrzenne na tym tle będą zjawiskiem rzadko występującym w skali obecnego zainwestowania obszaru gminy Poczesna.

Poważnym ograniczeniem w rozważaniu alternatywnych lokalizacji dla obszarów zabudowy mieszkaniowej jest charakter dokumentu planistycznego, jakim jest studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego. Zasięg terenów rozwoju zabudowy jest pochodną wniosków właścicieli poszczególnych nieruchomości, którzy nie są zainteresowani alternatywą w postaci zmiany przeznaczenia konkretnych terenów, o które wnioskowali. Dlatego też jedynym możliwym rozwiązaniem, przy założeniu braku przeciwwskazań ekonomicznych, przyrodniczych, kulturowych czy krajobrazowych jest umieszczenie odpowiednich zapisów w projekcie, lub odstąpienie od nich w przypadku wystąpienia sytuacji konfliktowych.

15.2. Planowane urządzenia i sieci infrastruktury technicznej i komunikacji

W zakresie budowy sieci infrastruktury technicznej i dróg istnieje możliwość wariantowania przebiegu liniowych odcinków instalacji, których budowę przewiduje projekt studium na etapie sporządzania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego w sposób umożliwiający minimalną ingerencję w siedliska przyrodnicze. Dotyczy to zarówno budowy dróg, których przebieg nie został jednoznacznie zdefiniowany w studium (Rozdział 10 części kierunkowej studium). W przypadku tego typu planowanych inwestycji możliwości wskazywania alternatywnych przebiegów są większe, jednak i tu występują ograniczenia.

Planowany przebieg nowych budowli drogowych został wskazany na podstawie obowiązujących planów zagospodarowania przestrzennego - z niewielkimi korektami. Dokumenty te stanowiły wcześniej przedmiot postępowania w sprawie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko i weszły w zakres opracowanego projektu studium będącego przedmiotem niniejszej analizy. Zawarte w projekcie propozycje przebiegu planowanych dróg zostały wyznaczone w oddaleniu od obszarów chronionych lub wskazanych w zapisach studium jako obszary do objęcia ochroną prawną. Wyjątek stanowi droga biegnąca na południe od obszaru Natura 2000. Jednocześnie jej usytuowanie jest tożsame ze wskazanym przebiegiem, ustalonym w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego dla tego obszaru, dla którego przeprowadzono postępowanie w sprawie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.

16. ROZWIĄZANIA MAJĄCE NA CELU ZAPOBIEGANIE, OGRANICZANIE LUB KOMPENSACJĘ PRZYRODNICZĄ NEGATYWNYCH ODDZIAŁYWAŃ NA ŚRODOWISKO, MOGĄCYCH BYĆ REZULTATEM REALIZACJI PROJEKTU STUDIUM

Zgodnie w art. 51 ust. 2 pkt 3 lit. a ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (tekst jednolity: Dz.U. z 2018 r. poz. 2081) organ sporządzający projekt dokumentu przedstawia rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru. W przypadku gminy Poczesna nie odnotowuje się możliwości wywierania wpływu zapisów projektu studium na obszary Natura 2000.

Do zapisów zapobiegających negatywnym oddziaływaniom na środowisko należy zachowanie w stanie niezmienionym obiektów i obszarów podlegających ochronie na podstawie przepisów o ochronie przyrody, w szczególności:

- 1) obszaru Natura 2000,
- 2) parku krajobrazowego,
- 3) pomnika przyrody,
- 4) użytków ekologicznych.

Zachowaniu tych obszarów służy utrzymanie w dotychczasowym użytkowaniu terenów otwartych gminy, w tym lasów i terenów wykorzystywanych rolniczo.

Projekt studium w stosunku do poprzedniej edycji studium zakłada na części terenów wykorzystywanych rolniczo wprowadzanie nowej zabudowy. Jednocześnie skala tych zmian będzie niewielka i odnosi się do:

- 1) terenów zabudowy usługowej o pow. ok. 4,7 ha w miejscowości Poczesna;
- 2) terenów produkcyjno-usługowych o pow. ok. 1,14 ha w miejscowości Bargły;
- 3) Terenów zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej o powierzchni:
 - a) 0,355 ha w miejscowości Kolonia Brzeziny Wielkie;
 - b) 0,038 ha w miejscowości Słowik.

Pozostałe zmiany wynikają z usankcjonowania stanu istniejącego w terenów zabudowy wskazanych w na załączniku graficznym Nr 3 do projektu studium, a następnie przeniesionych na Zał.2 Kierunki zagospodarowania przestrzennego.

Środkami służącymi minimalizowaniu negatywnego oddziaływania tych zapisów na poszczególne elementy środowiska przyrodniczego służy:

- 1) przeznaczanie pod zabudowę gruntów niższych klas bonitacyjnych, oraz terenów rolniczych leżących w otoczeniu istniejących ośrodków osadniczych,
- 2) rezygnacja z ujęcia w zapisach projektu przeznaczenia pod zabudowę gruntów położonych w oddaleniu od istniejącej zabudowy, nie mających możliwości włączenia w gminne sieci infrastruktury technicznej,
- 3) wprowadzenie w projekcie ograniczeń w zakresie parametrów kształtowania zabudowy, w tym maksymalnej intensywności zabudowy oraz określenia minimalnego udziału powierzchni biologicznie czynnej dla poszczególnych terenów, na których dopuszcza się wprowadzanie zabudowy.

Ograniczanie wpływu opisywanych działań wiąże się ściśle z przyjętym sposobem prowadzenia prac rekultywacyjnych na terenach wyłączonych z eksploatacji po zakończeniu prac wydobywczych. Odślonięcie znacznych połaci rodzimego gruntu, związanych z przemieszczeniem nadkładu będzie miało charakter czasowy, po pracach rekultywacyjnych nastąpi przywrócenie warstwy glebowej, lub w przypadku rekultywacji prowadzonej w kierunku wodnym, stworzenia nowych zbiorników wodnych. W szerszym horyzoncie czasowym, na skutek prac prowadzonych przez człowieka, jak również postępujących procesów naturalnej sukcesji, nastąpi przywrócenie na opisywanym obszarze charakteru zbliżonego do naturalnego.

Zapisy projektu studium ustalają możliwość wprowadzania zalesień na terenach produkcji rolniczej o niższych klasach bonitacyjnych. Rozwój terenów leśnych można uznać za działania kompensujące przeznaczanie w zapisach projektu części terenów pod zabudowę.

17. PROPOZYCJE DOTYCZĄCE PRZEWIDYWANYCH METOD ANALIZY SKUTKÓW REALIZACJI POSTANOWIEŃ PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU ORAZ CZĘSTOTLIWOŚCI JEJ PRZEPROWADZANIA

Zgodnie z art. 32 ustawy z dnia 23 marca 2003 roku o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (tekst jednolity: Dz.U. z 2018 poz. 1945) organ sporządzający projekt studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy dokonuje analizy zmian w zagospodarowaniu przestrzennym obszaru dla którego został sporządzony.

Studium jest dokumentem planowania strategicznego, określając kierunki rozwoju gminy nie stanowi aktu prawa miejscowego. Ze względu na skalę opracowania 1: 10 000 treść ustaleń tego dokumentu jest ogólna i nie pozwala na bardziej szczegółowe rozpoznanie i analizy wyznaczonych obszarów funkcjonalnych. Analiza poszczególnych komponentów środowiska powinna opierać się na wskazaniu czy przyjęte kierunki rozwoju przestrzennego gminy pozwalają na zachowanie i ochronę środowiska w dostatecznym stopniu, czy w chwili jego oceny uwzględnione są obszary i obiekty przyrodnicze które uzyskały prawny status ochrony.

Monitoring skutków realizacji ustaleń studium jest niezbędny w celu określenia ewentualnego negatywnego wpływu oddziaływania zapisów tego dokumentu na wczesnym etapie jego realizacji, w celu zapewnienia możliwości podjęcia ewentualnych działań naprawczych. Może się odbywać na podstawie istniejącego systemu monitoringu (zgodnie z art. 10 ust. 2 dyrektywy 2001/42/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 27 czerwca 2001 r. w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów na środowisko). Zaleca się, by opisywane analizy skutków realizacji ustaleń studium prowadzić w oparciu o:

- 1) monitoring zmian z sposobie zagospodarowania i użytkowania terenu przynajmniej raz na kadencję Rady Gminy, zgodnie art. 32 ustawy z dnia 23 marca 2003 roku o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym przy pomocy analizy wskaźników dotyczących:
 - a) liczby wydawanych pozwoleń na budowę,
 - b) zmian w powierzchni zajętej przez poszczególne formy zagospodarowania terenu,
 - c) liczby samowoli budowlanych i przebiegu czynności związanych z ich likwidacją lub legalizacją w zakresie określonym przepisami szczególnymi;
- 2) objęcie monitoringiem następujących komponentów środowiska:

- a) zmian zasięgu powierzchni biologicznie czynnej w odniesieniu do zasięgu powierzchni zabudowy z zastosowaniem map pokrycia terenu (w okresie pięcioletnim),
- b) klimatu akustycznego przy pomocy aktualizowanych map hałasu (w okresie pięcioletnim),
- c) stanu czystości powietrza i wód powierzchniowych z zastosowaniem przy pomocy raportów i monitoringu WIOŚ.

18. STRESZCZENIE W JĘZYKU NIESPECJALISTYCZNYM

18.1. Charakterystyka streszczonego dokumentu

Opracowanie prognozy oddziaływania na środowisko ustaleń studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego jest obligatoryjnym elementem procedury jego sporządzenia i stanowi dokument, który może być wykorzystany przez organy i instytucje opiniujące i uzgadniające jego projekt jako źródło informacji służące dla podjęcia merytorycznych rozstrzygnięć w tej fazie prac nad studium.

Zakres przestrzenny projektu studium obejmuje cały obszar Gminy Poczesna w jej granicach administracyjnych, podstawą do jej sporządzenia jest uchwała nr 227/XVII/17 Rady Gminy Poczesna z dnia 5 maja 2017 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Poczesna”.

Podstawą prawną opracowania prognozy są przepisy ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (tekst jednolity Dz.U z 2018 r., poz. 2081), w powiązaniu z przepisami ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (tekst jednolity Dz.U. z 2018 poz. 1945), na podstawie których opracowano projekt studium.

Polska uczestniczy na forum międzynarodowym w pracach organizacji, instytucji i konwencji, które mają na celu rozwiązywanie globalnych i regionalnych problemów ochrony środowiska oraz trwałego i zrównoważonego rozwoju. Jedną z form tej działalności jest przyjmowanie i realizacja zobowiązań określonych w międzynarodowych porozumieniach i konwencjach. Podstawy prawne do przeprowadzenia postępowania w sprawie tzw. strategicznych ocen oddziaływania na środowisko zostały określone w prawodawstwie Unii Europejskiej. Obowiązujące polskie przepisy prawne pozostają w zasadniczej zgodności z postanowieniami unijnej Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2001/42/WE z dnia 27 czerwca 2001 roku w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów na środowisko (Dz. Urz. WE L 197 z 21.07.2001), tzw. Dyrektywa SEA. Polskie prawo uwzględnia również przepisy dyrektyw dotyczących sieci obszarów NATURA 2000, tj. dyrektywy Rady 79/409/EWG z dnia 2 kwietnia 1979 roku w sprawie ochrony dzikiego ptactwa (Dz. Urz. WE L 103 z 25.04.1979 z późn. zm.) tzw. Dyrektywa Ptasia oraz dyrektywy Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 roku w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory (Dz. Urz. WE L 206 z 22.07.1992, z późn. zm.) tzw. Dyrektywa Siedliskowa.

Dokument ten stanowi opracowanie będące wynikiem przeprowadzenia postępowania strategicznej oceny oddziaływania na środowisko, określonego przepisami wymienionej wyżej ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko.

Celem niniejszej prognozy jest wykazanie możliwego wpływu realizacji projektu studium na środowisko przyrodnicze, ze szczególnym uwzględnieniem obszarów i obiektów cennych przyrodniczo. Dokument opisuje wpływ poszczególnych działalności oraz typów przeznaczenia terenu (zarówno istniejących obecnie jak i planowanych w zapisach studium) na poszczególne komponenty środowiska przyrodniczego, w szczególności:

- 1) różnorodność biologiczną,
- 2) ludzi,
- 3) siedliska przyrodnicze oraz florę,
- 4) świat roślinny i zwierzęcy,
- 5) zasoby wodne,
- 6) powietrze atmosferyczne i klimat,
- 7) powierzchnię ziemi i krajobraz,
- 8) zasoby naturalne,
- 9) zabytki i dobra materialne.

18.2. Charakterystyka obszaru opracowania

Gmina Poczesna to gmina wiejska leżąca w południowo - zachodniej części powiatu częstochowskiego w województwie śląskim. Od południa graniczy z gminą Starczą i Kamienicą Polską, od zachodu z gminą Konopiska, od wschodu z gminą Olsztyn, natomiast od północy gmina Poczesna graniczy z miastem powiatowym Częstochowa.

Powierzchnia gminy Poczesna wynosi 60,13 km² i stanowi 3,9 % powierzchni powiatu częstochowskiego, co stanowi 0,5 % powierzchni województwa śląskiego.

Gmina skupia 16 sołectw: Bargły, Brzeziny Kolonia, Brzeziny Nowe, Huta Stara A, Huta Stara B, Kolonia Poczesna, Korwinów, Mazury – Młynek, Michałów, Nierada, Nowa Wieś, Poczesna, Słowik, Wrzosowa, Zawodzie, Dębowiec.

Podstawowymi wyznacznikami położenia geograficznego jest:

- 1) sąsiedztwo doliny Warty, zamykającej obszar gminy od strony wschodniej,
- 2) położenie w ciągu korytarza transportowego o znaczeniu europejskim- autostrady A1, stanowiącej polski odcinek drogi międzynarodowej E75,
- 3) w ciągu drogi krajowej Nr 1, łączącej Częstochowę z granicą państwa,
- 4) w ciągu drogi wojewódzkiej nr 904 relacji Blachownia (DK-46) – Rększowice (DW 908) – Wanaty (DK-1),
- 5) w strefie zasięgu mieszkańców aglomeracji Częstochowy w zakresie zamieszkiwania i codziennych podróży do pracy.

Większość miejscowości w gminie Poczesna położonych jest wzdłuż dróg gminnych, powiatowych lub drogi krajowej i ma charakter ulicówek lub w mniejszym stopniu rzędówek. Układy bardziej rozbudowane dotyczą miejscowości o najstarszej metryce, gdzie krzyżowały się lokalne szlaki komunikacyjne, jak Poczesna, Nowa Wieś oraz Wrzosowa.

Dominującą rodzajem zabudową na terenie gminy jest zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna, następnie zabudowa zagrodowa oraz mieszkaniowo-usługowa. Ze względu na położenie gminy w sąsiedztwie miasta Częstochowy jej obszar stanowi specyficzną mozaikę terenów zurbanizowanych oraz jednorodzinnej zabudowy mieszkaniowej na obszarach wiejskich cechującej się mieszanym charakterem zabudowy zagrodowej z mieszkaniową oraz dużą dynamiką przemian. Dodatkowo szczególny historyczny krajobraz gminy tworzą wyróżniające się w terenie ślady działalności górniczej w postaci hałd o bardzo zróżnicowanych

kształtach i różnej wysokości obecnie porośniętych roślinnością oraz zespoły budynków kopalnianych.

Zabudowa jednorodzinna dominuje w miejscowościach: Poczesna, Kolonia Poczesna, Wrzosowa, Korwinów, Słowik, Nowa Wieś, Zawodzie, Brzeziny Kolonia, Brzeziny Nowe, Nierada. Nowopowstająca zabudowa ma charakter podmiejski, z pojedynczymi przykładami zabudowy rezydencjonalnej.

Zabudowa zagrodowa, występuje głównie w centralnej i zachodniej części gminy. Jednocześnie w związku z rozwojem funkcji mieszkaniowej na terenach podmiejskich jest ona sukcesywnie wypierana przez zabudowę mieszkaniową jednorodziną. Ilość wydawanych pozwoleń na budowę świadczy o intensywności rozwoju mieszkalnictwa na tym obszarze. Wsie coraz częściej zaczynają pełnić funkcję sypialni dla miasta Częstochowy, a związki ich mieszkańców z gminą ulegają osłabieniu.

Koncentracja funkcji produkcyjno-usługowych skupia się głównie wzdłuż drogi krajowej Nr 1, w takich miejscowościach jak: Wrzosowa, Nowa Wieś, Poczesna, Kolonia Poczesna. Zakłady produkcyjne specjalizują się w produkcji m.in. mebli, zabawek, wyrobów ceramicznych, wózków dziecięcych. Najliczniejszą grupę stanowią placówki handlowe o różnorodnej branży, natomiast największym obiektem handlowym na terenie gminy, a zarazem miejscem zatrudnienia ponad 100 mieszkańców gminy jest hipermarket Auchan w Nowej Wsi. Na pozostałym terenie gminy pojawiają się raczej drobne obiekty usługowej działalności wytwórcza o niewielkiej skali.

Dogodność dojazdu - trasa DK-1, a w przyszłości będąca w budowie autostrada, A1 oraz położenie w pobliżu większych aglomeracji, łatwość w zakupie nieruchomości i uzyskanie lokalizacji na budowę zakładów, hurtowni oraz duże możliwości w pozyskaniu pracowników stanowi atrakcyjną ofertę i zachętę dla potencjalnych inwestorów.

Obszarem o charakterze konfliktowym staje się w coraz większym stopniu zabudowa wzdłuż drogi krajowej DK-1, w szczególności na odcinku w sołectwie Wrzosowa, Poczesna oraz Kolonia Poczesna. Napór chcących inwestować z wykorzystaniem bezpośrednich zjazdów z drogi stoi w sprzeczności z zasadami obsługi terenów przyległych wynikających z przepisów odrębnych. Temat uporządkowania sytuacji powinien być jednak przedmiotem troski samorządu w świetle sytuacji po oddaniu do użytku autostrady A1.

Podsumowując, należy stwierdzić, że funkcje i charakter osadnictwa podmiejskiego w gminie Poczesna podlegają stosunkowo szybkim przemianom. Z uwagi na pokrycia planami miejscowymi dopiero od 2014 r. podlegały one we wcześniejszym etapie niekoniecznie pożądanym przeobrażeniom. W okresie tym utrwaleniom podlegała funkcja zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej wypełniającej luki w obudowie dróg, ale też zabudowa wkraczająca na tereny rolne w postaci oderwanych od istniejącej zwartej zabudowy wsi realizowanych w oparciu o decyzje o ustaleniu warunków zabudowy.

18.3. Synteza zapisów analizowanego projektu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy

W toku realizacji zapisów studium dojdzie do zmian w strukturze przestrzennej gminy oraz w przeznaczeniu terenów. W największym stopniu zmiany te będą dotyczyć powiększania się terenów zabudowy kosztem terenów wykorzystywanych rolniczo.

Podstawowe typy zabudowy, tworzące elementy docelowej struktury obszaru gminy tworzą tereny:

Prognoza oddziaływania na środowisko

do projektu zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Poczesna

- 1) zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej - MN;
- 2) zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej - MW;
- 3) zabudowy mieszkaniowo-usługowej- MNU;
- 4) zabudowy usługowej -U;
- 5) zabudowy usługowej z dopuszczeniem handlu wielkopowierzchniowego -UC;
- 6) osadnictwa wiejskiego z udziałem zabudowy jednorodzinnej – RM/MN;
- 7) obsługi produkcji w gospodarstwach rolnych - RU;
- 8) produkcyjno-usługowe – PU;
- 9) sportu i rekreacji – US;

Na docelowe przeznaczenie terenu składają się ponadto tereny:

- 1) rolnicze - R;
- 2) powierzchniowej eksploatacji surowców mineralnych - PG;
- 3) lasów - ZL;
- 4) wskazane do dolesień - ZLz;
- 5) cmentarzy - ZC;
- 6) rezerwy cmentarzy – ZCr;
- 7) ogrodów działkowych - ZD;
- 8) zieleni parkowej - ZP;
- 9) wód powierzchniowych śródlądowych - WS;
- 10) zamknięte;
- 11) obsługi komunikacji - KS;
- 12) autostrady – KA;
- 13) hałd pokopalnianych – ZK;
- 14) obiektów i urządzeń infrastruktury technicznej:
 - a) elektroenergetyki – E;
 - b) gazownictwa – G;
 - c) kanalizacji – K;
 - d) wodociągów – W;
 - e) gospodarowania odpadami – O.

Tereny rozwoju zabudowy w generalnym ujęciu koncentrują się wokół historycznej zabudowy miejscowości z wykorzystaniem elementów istniejącego układu drogowego. Zapisy obowiązujących planów zagospodarowania przestrzennego spełniają swoją podstawową funkcję regulacyjną i zapobiegają chaotycznemu rozwojowi zabudowy. Planowana zabudowa na obszarach nie objętych zapisami miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, wybudowana na podstawie wydanych decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu nie jest zjawiskiem masowym.

Studium w stosunku do poprzedniej edycji utrzymuje rezerwy terenu pod realizację nowych budowli drogowych, związanych z budową nowych dróg. Ich przebieg będzie miał wpływ na zdefiniowanie ostatecznego zasięgu granic zabudowy poszczególnych miejscowości w obszarze gminy.

W przedmiotowej edycji studium dopuszczono na wyznaczonych terenach lokalizowanie ogniw fotowoltaicznych o mocy powyżej 100 kW, jednocześnie montaż paneli słonecznych nie wymaga z reguły fundamentowania i nie są one trwale związane z gruntem.

18.4. Obszary objęte znaczącym oddziaływaniem

Zapisy projektu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Poczesna nie zakładają możliwości wystąpienia znaczącego oddziaływania na niektóre komponenty środowiska zapisów analizowanego projektu studium.

18.5. Wpływ ustaleń projektu na przedmiot i cel ochrony obszarów podlegających ochronie na podstawie przepisów szczególnych

Zgodnie z przyjętymi w studium celami rozwoju przestrzennego gminy zasadniczą rolę w procesie ich realizacji pełnić będą przyjęte kierunki ochrony środowiska przyrodniczego, dlatego rozwój przestrzenny gminy powinien być dostosowany do wymogów ochrony przyrody.

Najbliższym obszarem Natura 2000, leżącym w otoczeniu gminy jest obszar ochrony siedlisk SOO Poczesna koło Częstochowy, o kodzie PLH240030, którego granice znajdują się około 1,5 km na zachód od miejscowości Poczesna. Ustalenia projektu studium nie przewidują ingerencji w integralność obszaru lub niekorzystnego wpływu na przedmiot jego ochrony. Jego granice leżą w znacznym oddaleniu od terenów objętych zmianą przeznaczenia położonych w granicach gminy.

Gmina leży w zasięgu granic Parku Krajobrazowego Orlich Gniazd. Na podstawie analizy ustaleń projektu studium, planowane działania inwestycyjne nie powinny oddziaływać negatywnie na walory obszaru.

Ochrona drzew pomnikowych ogranicza się do zapewnienia ustabilizowanych warunków w ich bezpośrednim otoczeniu. Zapisy studium nie powodują negatywnego oddziaływania na występujący w obszarze gminy pomnik przyrody, ustalenia tego dokumentu uznać za zgodne z treścią Rozporządzenia nr 24/98 Wojewody Częstochowskiego z dnia 17.12.1998r. o uznaniu za pomnik przyrody (Dz. Urz. Woj. Częstochowskiego z 1998 r, Nr 24, poz 259), na podstawie którego powołano opisywany pomnik przyrody.

Dla obszarów użytków ekologicznych Zapadliska oraz Zapadliska I utrzymuje się w zapisach studium dotychczasowe przeznaczenie terenu. Zapisy projektu studium nie zakładają możliwości działań, naruszających listę zakazów ustanowionych w ich granicach, wskazanych w rozporządzeniach w sprawie ich uznania.

18.6. Syntetyczne zestawienie potencjalnego wpływu na środowisko planowanych zamierzeń

Ustalenia projektu dla obszarów zabudowy różnych typów, opisanych w powyższej tabeli w Rozdziale 14, określa się jako negatywne, pośrednie, umiarkowane, długotrwałe lub stałe. Rozwój zabudowy, realizowanej w oddaleniu od obiektów i obszarów chronionych przepisami o ochronie przyrody będzie przebiegać kosztem zmniejszenia powierzchni biologicznie czynnej na terenach rolniczych, ubogich pod względem różnorodności biologicznej ze względu na monokulturową specyfikę prowadzenia upraw polowych w cyklach sezonowych.

Dla przeważającej powierzchni obszaru opracowania, stanowiących tereny otwarte, a więc terenów wód powierzchniowych, terenów rolniczych, lasów i innych terenów zieleni zakłada się pozytywne oddziaływanie przyjętych dla nich w studium zapisów na poszczególne komponenty środowiska. Sposób ich użytkowania nie ulegnie zmianom.

Podsumowując, w zapisach niniejszej prognozy wykazano, że:

- 1) przewidywany zasięg zabudowy został zdefiniowany z uwzględnieniem jej rozmieszczenia względem cennych siedlisk przyrodniczych, opisanych w waloryzacji przyrodniczej gminy,

- 2) realizacja nowych odcinków dróg będzie miała miejsce głównie w obszarach przeznaczonych pod rozwój zabudowy służyć będzie obsłudze komunikacyjnej o zasięgu lokalnym,
- 3) realizacja studium nie będzie oddziaływać negatywnie na zdrowie i samopoczucie ludzi, obszary związane z wykonywaniem aktywności, jak niektóre usługi, działalność produkcyjna prowadzona będzie w wymaganych prawem odległościach od obszarów stałego pobytu ludzi,
- 4) charakterystyka prowadzonych obecnie działalności, oraz możliwości jej rozwoju umieszczone w zapisach projektu nie powinny mieć przełożenia na znaczne emisje zanieczyszczeń powietrza, wibracji czy hałasu,
- 5) w przypadku eksploatacji kopalni wystąpią zmiany nieznacznej skali, ich charakter będzie podlegał zmianom wynikającym z prowadzonych prac eksploatacyjnych a następnie rekultywacyjnych, odsłonięcie pości rodziwego gruntu, związanych z przemieszczeniem nadkładu będzie miało charakter czasowy, po pracach rekultywacyjnych nastąpi przywrócenie warstwy glebowej.

18.7. Rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektu studium

Zgodnie w art. 51 ust. 2 pkt 3 lit. a ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (tekst jednolity: Dz. U. z 2018 r. poz. 2081) organ sporządzający projekt dokumentu przedstawia rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko.

Do zapisów zapobiegających negatywnym oddziaływaniom na środowisko należy zachowanie w stanie niezmienionym obiektów i obszarów podlegających ochronie na podstawie przepisów o ochronie przyrody. Zachowaniu tych obszarów służy utrzymanie w dotychczasowym użytkowaniu terenów otwartych gminy, w tym lasów i terenów wykorzystywanych rolniczo.

Główne zmiany wprowadzone do przedmiotowego dokumentu dotyczą:

- 1) aktualizację danych dotyczących uwarunkowań środowiskowych, kulturowych oraz infrastrukturalnych,
- 2) opracowanie bilansu terenów przeznaczonych pod zabudowę,
- 3) wyznaczenie nowych oraz weryfikacja istniejących terenów przeznaczonych pod zabudowę,
- 4) wyznaczenie obszarów szczególnego zagrożenia powodzią,
- 5) aktualizację danych dotyczących turbin wiatrowych zlokalizowanych na obszarze gminy oraz wyznaczenie stref z zakazem lokalizacji nowych budynków mieszkalnych albo budynków o funkcji mieszanej, w skład której wchodzi funkcja mieszkaniowa, wynikających z rozmieszczenia elektrowni wiatrowych.
- 6) aktualizacji udokumentowanych złóż surowców naturalnych, terenów górniczych, obszarów górniczych;
- 7) wyznaczenia obszarów wymagających rewitalizacji na terenie gminy;
- 8) zmian w zakresie dróg publicznych;
- 9) dopuszczenie na wyznaczonych terenach lokalizowania ogniw fotowoltaicznych o mocy powyżej 100 kW,

Projekt studium zakłada na części terenów wykorzystywanych rolniczo wprowadzenie niewielkich korekt terenów przeznaczonych pod zabudowę. Środkami służącymi minimalizowaniu negatywnego oddziaływania tych zapisów na poszczególne elementy środowiska przyrodniczego służy:

- 1) przeznaczanie pod zabudowę gruntów niższych klas bonitacyjnych, oraz terenów rolniczych leżących w otoczeniu istniejących ośrodków osadniczych,
- 2) rezygnacja z ujęcia w zapisach projektu przeznaczenia pod zabudowę gruntów położonych w oddaleniu od istniejącej zabudowy, nie mających możliwości włączenia w gminne sieci infrastruktury technicznej,
- 3) wprowadzenie w projekcie ograniczeń w zakresie parametrów kształtowania zabudowy, w tym maksymalnej intensywności zabudowy oraz określenia minimalnego udziału powierzchni biologicznie czynnej dla poszczególnych terenów, na których dopuszcza się wprowadzanie zabudowy.

Zapisy projektu studium ustalają możliwość wprowadzania zalesień na terenach produkcji rolniczej o niższych klasach bonitacyjnych. Rozwój terenów leśnych można uznać za działania kompensujące przeznaczanie w zapisach projektu części terenów pod zabudowę.

18.8. Propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu oraz częstotliwości jej przeprowadzania

Zaleca się, by opisywane analizy skutków realizacji ustaleń studium prowadzić w oparciu o:

- 1) monitoring zmian z sposobie zagospodarowania i użytkowania terenu przynajmniej raz na kadencję Rady Gminy, zgodnie art. 32 ustawy z dnia 23 marca 2003 roku o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym przy pomocy analizy wskaźników dotyczących:
 - a) liczby wydawanych pozwoleń na budowę,
 - b) zmian w powierzchni zajętej przez poszczególne formy zagospodarowania terenu,
 - c) liczby samowoli budowlanych i przebiegu czynności związanych z ich likwidacją lub legalizacją w zakresie określonym przepisami szczególnymi;
- 2) objęcie monitoringiem następujących komponentów środowiska:
 - a) zmian zasięgu powierzchni biologicznie czynnej w odniesieniu do zasięgu powierzchni zabudowy z zastosowaniem map pokrycia terenu (w okresie pięcioletnim),
 - b) klimatu akustycznego przy pomocy aktualizowanych map hałasu (w okresie pięcioletnim),
 - c) stanu czystości powietrza i wód powierzchniowych z zastosowanie przy pomocy raportów i monitoringu WIOŚ.